

SETTIMANALE
SPEDIZ. IN A.P. - 45% - ART. 2 COMMA 20/b
LEGGE 662/96 - FILIALE DI GORIZIA
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCLUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE GORIZIA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 0,93 €

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

OB TERORIZMU

Sedanji trenutek, zlasti v mednarodnem življenju, je poln nabojev z negativnimi predznaki. Svet je danes vedno bolj v kleščah mednarodnega terorizma, ki skuša zavladati zlasti v civiliziranim in sodobno urejenem svetu. Lanski 11. september v ZDA je gotovo ena od konic piramide organiziranega zla v svetu. Sicer pa je le-ta že dolga desetletja oz. stoletja teroriziral javni red. Zadnje tedne pa se spet vse bolj javlja, od Bin Ladinovih skupin in pristašev do palestinskih kamikazejev, od občasnih baskovskih bomb do znanega "serial killer" v Washingtonu. Pa še grožnje novih "rdečih brigad" v Italiji do korziških avtonomistov mimo čečenskega upora v Rusiji (in prav te dni se ti javljajo v znanem napadu v gledališču v Moskvi s skoraj 800 talci) itd. Vse kaže, da svet danes izgublja svojo racionalno podobo in se slepo predaja zanesenjaškemu terorju vseh možnih barv in ekstraktij.

"Persona est naturae rationalis individua substantia" (Ali prosto prevedeno: oseba je izraz posameznika z razumno naravo) - je že davno zapisal o osebi, o človeku srednjeveški filozof Boecij. S tem je poudarjena odlična in enkratna vrednost človekove osebnosti in njegove razumne narave ter dostojanstva.

No, vse to pa spravlja terorizem pod vprašaj. Še bolj: ta v bistvu zanika osnovne vrednote človekove narave oz. sožitja med ljudmi. Res da je tema mirnega sožitja že od samega začetka človeške zgodovine postavila določena vprašanja oz. da se je nekje kasneje omejila teorija o naravnem stanju, v katerem je, recimo, "človek človeku volk" (homo homini lupus), kot je lapidarno zapisal angleški mislec Th. Hobbes v 16. stoletju.

Zgodovina pa gre svojo pot naprej, človek oz. človeštvo v moralnem smislu le malo napreduje oz. marsikdaj kar gigantsko nazaduje z brutalnostjo, egoizmom, cinizmom itd., kot lahko pokažejo vse velike vojne našega časa. Pri tem se javlja še popolna izguba razumskega vrednotenja stvarnosti. Človekovo dostojanstvo, ki ga marsikdaj le velike duhovne sile (kot Cerkev) izražajo in zagovarjajo, je še vedno pod vprašajem.

Dandanes je tudi dozorel nekak državni terorizem. Ta je v našem času še posebno nastal v nekaterih islamskih državah, kot so, recimo, Irak, Iran in še prej Libija. Spomnimo naj npr. na dolgotrajno afero ameriških talcev v Teheranu konec sedemdesetih let. Pa še razne teroristične akcije (zlasti letalske) s strani libijskega diktatorja Gadafigija. Sedaj pa vse to prevzema Saddamov režim v Bagdadu.

Terorizem ima svoje korenine v raznih virih. Tudi Slovenci smo ga na žalost poznali, zlasti v dobi obeh svetovnih vojn. Že sarajevski atentat na avstrijskega nadvojvodo in prestolonaslednika Franca Ferdinanda kaže na začetek prve svetovne vojne. V Sloveniji se je potem kazal v dobi pred komunistično revolucijo (Natlačen, Ehrlich kot žrtve rdečega terorja). Italijani pa nam še danes očitajo, da so bili tudi naši borci za narodne pravice in svobodo nekaki teroristi! Kako pa? Kot nekdanji puntarji za staro pravdo so se naši mladi junaki (kot simbol bazoviški) nesebično borili proti strahotni diktaturi, ki nas je hotela uničiti. To pa je vse prej kot terorizem...

V času, ko so svet pravkar pretresli tragični moskovski dogodki, je akcija proti terorizmu kar se da nujna, občutena in aktualna. Zato pa je na nas vseh, da po svojih močeh k temu prispevamo.

ANDREJ BRATUŽ

PO SREČANJU Z MINISTROM RUPLOM

BO BERLUSCONI POSREDOVAL?

Italijanski ministrski predsednik je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da se bo rešilo vprašanje finančnih prispevkov za slovensko manjšino v Italiji, ki jim grozi nevarnost razpolovitve. Tako je Berlusconi zagotovil slovenskemu zunanjemu ministru Dimitriju Ruplu med dvostranskim srečanjem v okviru vrha zunanjih ministrov držav članic Jadransko-jonske pobude, ki je potekalo v torek, 29. oktobra, v Trstu. Na srečanju je Berlusconi opozoril na vprašanje finančnih prispevkov. Zgodba je znana: italijanska vlada je v načrt svojega finančnega zakona za leto 2003 vključila postavko za manjšinske ustanove, ki je razpolovljena v primerjavi z

vsoto, ki smo jo prejeli doslej. Namesto 10 milijard starih italijanskih lir (nekoliko več kot 5 milijonov evrov), ki jih predvideva zaščitni zakon za prihodnje leto, hoče vlada nameniti le 2,5 milijona evrov, kar je nekoliko več kot 5 milijard starih lir. Zaradi tega se mnoge naše ustanove utegnejo znajti v veliki negotovosti in je pod vprašajem njihovo nadaljnje delovanje.

O tem vprašanju je tekla tudi beseda na torkovem srečanju med Ruplom in predstavništvom naše manjšine ob robu ministrskega vrha, ki je potekalo v prostorih slovenskega generalnega konzulata v Trstu. Ob tisti priložnosti je minister spomnil, da je Slovenija močno podpi-

rala izglasovanje zaščitnega zakona v italijanskem parlamentu in pomagala, kolikor je mogla, da so italijanske oblasti razumele pomen zaščite Slovencev. Zdaj pa je prišlo na vrsto določeno razočaranje zaradi zatikanja pri izvajanju zakona, zato se Slovenija sprašuje, "kako je mogoče, da so bila pričakovanja tako velika in da je rezultat relativno slaboten."

Kot že rečeno, je Berlusconi potem obljubil Ruplu svoje posredovanje v zvezi s tem primerom, kot je tudi zagotovil italijansko pomoč Sloveniji pri njenem vključevanju v Evropsko unijo. No, ali bodo Berlusconijeva zagotovila kaj zalegla ali ne, bomo kmalu videli.

SPOMIN NA RAJNE

OB PRAZNIKU VSEH SVETIH

Ob bližnjem prazniku Vseh svetih, ko se spomnimo vseh naših rajnih, se bomo podali na naša pokopališča, na katerih počivajo in čakajo večnega odrešenja naši dragi.

"Prišla bo smrt in imela bo tvoje oči!" je naravnost genialno zapisal italijanski pesnik Cesare Pavese, ki je bližino smrti nosil nenehno v sebi in v svojem melanholičnem srcu. S pesmijo je poudaril bistvo vsakega človeškega življenja, svojega, tvojega in mojega, saj je človek ob rojstvu zaznamovan s senco smrti.

"Smrt, kje je tvoja zmagaja?" pa se sprašujemo kristjani, ki verjamemo v odrešilno vstajenje, saj je bistvo krščanske vere prav v Kristusovem vstajenju in Njegovi obljubi, da prav vsakega človeka čaka vstajenje.

Ob Vseh svetih se zato meša v naših čustvih tako pristna človečnost, ki nam govori o minljivosti vsega človeškega, kot tudi krščanska vera, ki presega razum in gre prek vsake minljivosti, saj Bog človeku ponuja možnost in gotovost vstajenja ter večnosti. Če nam krizanteme, ki jih bomo polagali na grobove, govorijo o minljivosti, nas nagrobni križ opozarja na trpljenje v življenju, pa nam krščanska vera daje upanje v večno življenje.

Tudi letos bomo za Vse svete in dan kasneje, na dan, ko se spominjamo vseh rajnih, poslušali na pokopališčih tihi šepet cipres, ki nam bo govoril o minljivosti; obenem bomo tudi molili za verne duše, za vse naše drage rajne in zase, da bi danes znali živeti tako, da bomo vredni večnega življenja.

Spomnili se bomo tudi vseh tistih, ki so dali življenje za visoke ideale in velike vrednote, da mi danes lahko živimo v miru in svobodi, demokraciji in ne nazadnje tudi v bogati družbi.

Prav je tako, kot je tudi prav, da ob Vseh svetih razmislimo svojo minljivost, ki pa je zapisana večnosti.

JUP

NAPAD NA MOSKOVSKO GLEDALIŠČE / SMRT 167 OSEB

HUD POTRES V RUSKI IN SVETOVNI JAVNOSTI

BREDA SUSIČ

Napad čečenskih ugrabiteljev na moskovsko gledališče med priljubljeno predstavo in dvodnevna agonija več kot 700 talcev, nato pa reševalna akcija ruskih specialcev, ki je povzročila smrt 50 ugrabiteljev in 117 mrtvih med talci, to so dogodki, ki so konec minulega tedna pretresli svetovno javnost. To pa ne samo zaradi nepričakovane šokantnega dejanja borcev za osamosvojitve Čečenije, pač pa tudi zaradi krvavega razpleta, zaradi sporne uporabe domnevno nedovoljenih plinov med reševalno akcijo in zaradi nezadostnega obveščanja o zdravstvenem stanju rešenih talcev. Predvsem pa je bila javnost zbegana zaradi dejstva, da se je v roku nekaj tednov ponovilo več podobnih terorističnih akcij (na primer atentat na otoku Baliju na začetku oktobra), in zaradi občutka nemoči, po drugi stra-

ni pa dvojne mere pri obsojanju terorizma v svetu.

Kako so potekali dogodki v Moskvi? 50 oboroženih Čečenov je 23. oktobra vdrlo v moskovsko gledališče in zadržalo skoraj 800 prisotnih gledalcev, gledališnikov in tehničnega osebja gledališča. Takoj so sicer izpustili skoraj 100 talcev, med katerimi več-

no otrok, nekaj žensk in bolnih ter nekatere pripadnike neruskih narodnosti, v glavnem kavkazijskih ljudstev, in druge muslimane. Oboroženci so takoj naznanili, da so Čečeni in da so torej v vojnem stanju. Zahtevali so prekinitve spopadov in umik ruskih vojakov iz Čečenije.

STRAN 2

Intervju
Naš sodelavec in publicist Milan Gregorič o položaju v Slovenski Istri in še čem. (str. 3)

Aktualno
Dr. Peter Merku' o dokumentacijskem centru o nacizmu v Nürnbergu in o današnji Italiji. (str. 6)

Koncert
Diplomirani violinist Peter Gus je prepričal s svojim diplomskim koncertom. (str. 11)

Potopis
Mladi Nace Novak začne s potopisom o sloviti romarski poti do Santiaga. (str. 15)

- 05 Danijel Devetak PRVA SLOVENSKA KNJIGA O IKONAH
- 08 Ivan Žerjal ZAČETEK DELOVANJA ZAVETIŠČA TERESIANO
- 10 Iva Koršič ODLIČEN NASTOP IGRALCEV IZ HORJULA
- 13 Marjan Drobež ZAKLJUČNA POGAJANJA ZA VSTOP V EU
- 14 Jurij Paljk ODNOSI MED GORICO IN NOVO GORICO

VSEBINA

SVET OKROG NAS

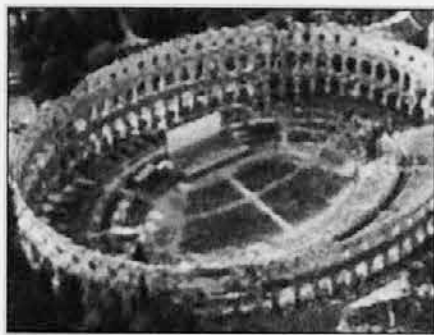
MED ITALIJO IN HRVAŠKO

ŠE O VPRAŠANJU IMOVINE ISTRSKIH BEGUNCEV

ALOJZ TUL

V prejšnji številki NG smo poročali, da sta tržaška desničarska poslanca Camber in Menia vložila v senatu in poslanski zbornici nujno vprašanje z zahtevo po pismenem odgovoru, v katerem trdita,

ščen naj bi bil zlasti Rimski sporazum iz leta 1983, s katerim sta se Italija in Jugoslavija dokončno sporazumeli o odškodnini za premoženja istrskih optantov v višini 110 milijonov dolarjev, ki pa niso bili še v celoti izplačani. Kot znano, je Slovenija svoj delež dolga že izplačala, ni pa tega še storila Hrvaška. Medtem pa sta Slovenija in Hrvaška sprejeli denacionalizacijsko zakonodajo, iz katere pa so izključeni tuji državljani, torej begunci, ki so danes italijanski državljani.

opirajoč se na zaključke komisije univerzitetnih pravnikov, da so sporazumi med bivšo Jugoslavijo in Italijo glede odškodnine za zapuščeno imetje istrskih beguncev premoščeni, da bi Slovenija in Hrvaška morali vrniti nepremičnine v naravi. Zaključno poročilo omenjene komisije so minuli teden predstavili v konferenčni dvorani poslanske zbornice v Rimu, na kateri sta seveda imela glavno besedo omenjena tržaška parlamentarca. K zadevi se vračamo zato, da bi bralce informirali o nekaterih stališčih komisije, ki so jo pred meseci ustanovile tržaška občina in pokrajina ter rimska pokrajinska uprava. V njej so sodelovali univerzitetni profesorji mednarodnega prava Riccardo Luzzato iz Milana, Giorgio Gaja iz Firenc, Alberto Miele iz Padove in Maurizio Maresca z videmske univerze (sicer pa predsednik tržaške pristaniške ustanove). Njihova sklepna ugotovitev je, da so vsi dogovori o vprašanju premoženja beguncev prenehali veljati, ker so se spremenile okoliščine, v katerih so nastali. Premo-

ker so se torej razmere in odnosi med podpisniki omenjenega sporazuma popolnoma spremenili, pravijo člani omenjene komisije, ima Italija pravno osnovo, da v skladu z Dunajsko konvencijo o mednarodnih sporazumih lahko zahteva preklic dogovora iz l. 1983 z utemeljitvijo, da ga so podpisniki ni spoštovali.

Postavlja se vprašanje, kaj želijo zagovorniki zgoraj opisanega stališča doseči. Po eni strani gre za pritisk na vladne pogajalce predvsem s Hrvaško, po drugi strani pa prikazati javnosti, da desnica se ni odpovedala zahtevam beguncev in njihovih organizacij po vrnitvi zapuščenih imovine, kar v naših krajih in razmerah pomeni ohranjanje volilno naklonjenost beguncev.

Treba pa se je zavedati, da eno so akademske razprave, drugo pa je politična in življenjska stvarnost. Vsekakor je značilno, da se opisane tiskovne konference ni udeležil noben predstavnik vlade, iz česar se da sklepati, da njena diplomacija ne misli spreminjati svoje globalne usmeritve v zadevi.

PREDSTAVNIKI RS SLOVENIJE

POLAGANJE VENCEV V ZAMEJSTVU

Predstavniki Republike Slovenije bodo 30. oktobra polagali vence v Trstu s temle urnikom: ob 15. uri na vojaškem pokopališču ob spomeniku padlim, ob 15.30 ob grobu Bazoviških žrtev pri Sv. Ani, ob 15.15 pri novem spomeniku borcem NOV pri Sv. Ani in ob 16. uri žrtvam nacifašizma v Rižarni. Ob 15. uri bo spominska slovesnost ob spomeniku bazoviškimi žrtvam na Gmajni v Bazovici.

V Čedadu se bodo poklonili spominu padlim v odporu ob 12. uri.

V Gonarsu bo slovesnost 1. novembra ob 9.30 v kostnici.

V Gorici bo 1. novembra polaganje vencev padlim borcem na pokopališču ob 11.30, ob 11.45 pa na grobnici padlim borcem na pokopališču.

Predstavniki Kopra, Izole in Pirana se bodo 30. oktobra poklonili žrtvam s sledečim urnikom: ob 14.30 v Miljah pred spomenikom padlim v mestu, ob 15. uri v Dolini pred spomenikom padlim, prav tako ob 15. uri v Bazovici na spomeniku Bazoviških žrtev, ob 15.30 v Bazovici na grobnici padlih na pokopališču, ob 15.30 na spominku padlim na Katinari in ob 15.30 na grobnici padlih na pokopališču v Barkovljah.

Prva delegacija predstavnikov Sežane, Komna, Hrelj in Kozine bodo 30. oktobra polagali vence ob 13.30 na Opčinah, na spomeniku padlim borcem na pokopališču, ob 14. uri pred spomenikom padlim borcem na Re-pentabru, ob 14.30 pred spomenikom padlim borcem in na grob neznanim padlim na Proseku, ob 15. uri pred spomenikom padlim na pokopališču na Kontovelu, ob 16. uri v Rižarni v Trstu. Druga delegacija bo ob 13.30 polagala vence na Opčinah, na spomeniku na strelišču, ob 14. uri pred spomenikom ob občinski stavbi v Zgoniku, ob 14.30 pred spomenikom padlim borcem v Na-

brežini, ob 15. uri pred spomenikom padlim v vasi v Sv. Križu in ob 16. uri v Rižarni v Trstu.

Prva delegacija predstavnikov Tolmina, Kobarida in Bovca bo 31. oktobra ob 9. uri v Topolovem, ob 10. uri v Sv. Lenartu, ob 11. uri v Oborču, ob 12. uri v Čedadu, ob 13.30 v Čeneboli in ob 16.30 v Osojani v Reziji. Druga delegacija pa bo ob 9. uri v Štoblanku, ob 10. uri v Gorenjem Tarbiju, ob 10.30 v Sv. Pavlu v Čemetičih, ob 12. uri v Čedadu in ob 15. uri na Matajurju.

V četrtek, 31. oktobra, se bodo predstavniki Nove Gorice, Brd, Kanala, Mirna-Kostanjevice in Šempetra-Vrtojbe poklonili spominu žrtvam ob 9. uri v Pevmi, ob 10. uri v Podgori pred spomenikom padlim, ob 10.30 v Koprivnem, ob 10.45 v Štandrežu na grobnici padlih borcev, ob 11. uri v Števerjanu pred spomenikom padlim borcem, ob 11. uri v Sovodnjah, prav tako pred spomenikom padlim borcem, ob 12. uri bodo na Palkišču pred spomenikom padlim borcem.

Ob 12.15 bodo v Ronkah na kostnici na pokopališču, ob 12.20 v Doberdodu pred spomenikom padlim borcem, ob 13. uri v Trziču in ob 13.30 prav tako v Trziču, na spomeniku pred ladjedelnico.

S 1. STRANI

HUD POTRES

Ruske oblasti so odločile, da ne bodo v ničemer popustile teroristom, ki so bili po njihovem mnenju povezani z Al Qaido. V trenutku, ko je zapadel ultimatum ugrabiteljev, so zato odločno posegle. Posebne enote specialcev so v stavbo sprožile plin, za katerega kasneje niso hotele izdati, za kateri strup je pravzaprav šlo. Vsekakor se zdi, da niti bolnice niso takoj razpolagale z informacijami, za kateri plin je šlo, in zato niso mogle poseči s primernim protistrupom, čemur je treba v veliki meri pripisati smrt 117 talcev. Več ugrabiteljev pa so specialci po okužbi s plinom na mestu ustrelili.

Dogodek bo gotovo pustil svojo sled. Ne samo na ruski in mednarodni politični sceni, pač pa tudi v (pod)zavesti navadnih ljudi. Putin bo moral verjetno nositi posledice nezaupanja, ki ga je sprožil v ruski javnosti predvsem zaradi sporne reševalne operacije in nezadostnega informiranja; to bo lahko vplivalo na prihodnje parlamentarne volitve in na predsedniške volitve čez dve leti. Na mednarodni politični sceni so se odnosi ohladili predvsem med Rusijo in Evropsko unijo, in sicer zaradi ruskih obtožb, češ da Danska (predsedujoča EU) zaradi gostitve posveta o Čečeniji v Københavnu podpira čečenski terorizem. Vendar te ohladitve ne gre precenjevati, saj zahodni partnerji Putinu omogočajo finančni pomoč in gospodarsko izmenjavo z ruskimi podjetji, glas Putina pa je za Busha in Blai-

ra odločujoč v mednarodni koaliciji proti terorizmu; še vedno se razpravlja o morebitni vojni proti Iraku.

Pomembna posledica je tudi ta, da sta po napadu tako Putin kot čečenski voditelj Mashadov pokazala odprtost za začetek mirovnih pogajanj in torej za rešitev čečenske vojne.

Kaj pa navadni ljudje? Počasi se v njihovi (pod)zavesti krepi slutnja, ki jo je sprožil že 11. september, da ni več kraja na svetu, ki bi bil varen pred terorizmom. Kaj to pomeni, se da občutiti ne samo v poostrenih nadzorih na vseh (posebno ameriških) letališčih in težavah v prostem premikanju po svetu, pač pa tudi v psihozi in nestrpnosti do "drugačnih", ki se povsod naglo širi. Ob širitvi zavesti, da je treba terorizem vedno in v vseh situacijah odločno zavrniti kot način (tudi upravičenega) boja proti krivicam, pa je vedno bolj očitno pomanjkanje nepristranskega ocenjevanja terorizma in uporabljanje dvojne mere pri obsojanju in moraliziranju, če gre za napade Palestinecev, ETE, Al Qaide ali Čečencev, ali za vojno v Afganistanu, Iraku in še kje drugje.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

VSI SVETI IN NAŠ ČAS

Vsi sveti so gotovo eno najbolj pomenljivi praznovanj in jim je težko izmeriti vso njihovo globino. Ob njih se občuteno spominimo naših bližnjih in dragih, ki so od nas za vedno odšli. Žal je malokdo, ki ni okusil tovrstnega bridkega slovesa, toda žlahtnost praznika je slej ko prej zaobjeta v tolažeče sporočilo, da nas tudi v tej točki povezuje skupna usoda. Usoda, ki ni lahka, namreč izguba dragega svojca in zato je sporočilo v svojem jedru toplo in nas želi opogumiti: zavedajmo naj se, da nikomur med nami ni življenje le s cvetjem posuto, zato bodimo drug do drugega razumevajoči in blagi. Bodimo blagi in razumevajoči in nikar ne pustimo, da bi nas večji ali manjši nesporazumi drug od drugega oddaljili. Ne pustimo, da bi nam zavladale razdalje in brezbriznost do drugega, kaj šele da bi se prikradli v naše srce mrznja ali nestrpnost. Res, eden od velikih smislov vseh tistih, ki so od nas odšli, je oznanilo, naj bomo prav zaradi njih med seboj bolj ljubeči vsi, ki živimo tukaj naprej in to svoje življenje po svojem poslanstvu nadaljujemo. Spomin na vse, ki so od nas odšli, je torej zavzet poziv k naši dobroti in k dobremu nasploh. Brez dobrote v nas in brez dobrega pač ni pogojev za tukajšnjo srečnost, po kateri vsi tako zelo hrepenimo.

Ta dan pa je še v toliko večji meri dan Vseh svetih, po srcu najplemenitejše množice posameznikov, kar jih je rodila zemlja in navdihnilo nebo. In ti sveti razsvetljujejo našo misel in nam polni ljubezni pripovedujejo, kakšen

je tisti lepši svet, nad uresničitvijo katerega ne bi smeli nikdar obupati. Tisti lepši svet, v katerega so oni verjeli in za katerega so se nepopustljivo in neupogljivo borili tukaj, kjer tako težko najdemo mir in spokojnost. Zato nas torej spodbujajo, da bi mi zares čimprej našli srečnejše poti v skupno prihodnost vsega človeštva. Spodbujajo nas in verjamemo, da nam v željah za naše bolj smiselno življenje tudi pomagajo. Pomagajo, da bi vselej zmagala strpnost nad nestrpnostjo, da bi razumevanje zmagalo nad nerazumevanjem, da bi mir v človeku zmagal nad vojno in vsakršnim nasiljem in da bi slednjič pravičnost zmagala nad nepravilnostjo, ki rodi največ gorja in mrznje v svetu. Pomagajo nam, vsi sveti, da bi mi tukaj vedno, ampak zares vedno našli moč za iskren medsebojni pogovor, vedno in kjer koli na svetu, ter preprečili, da bi prevladalo sovraštvo in nam pričelo krojiti našo usodo. Res, verjamemo, da nam sveti v tej smeri dobrega in srečnega pomagajo, oziroma da nam želijo pomagati. Ker se pač moramo mi sami odločiti za dobro. Mi sami smo tisti, vsak človek je tisti, ki lahko ponudi roko sočloveku, nihče drug ne more tega storiti namesto njega. Mi sami smo tisti, ki lahko udeležimo dobro in stopimo na stran miru, mi sami smo tisti, ki lahko uresničimo nebeško kraljestvo na zemlji, mi sami tukaj, v Afriki, Aziji, Ameriki, kjer koli in v katerem koli trenutku. Mi sami zares lahko v svoje dobro ljubimo druge nič manj, kot ljubimo samega sebe.

NOVI GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 532 052
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 536 978
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATELJ ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 42 EVROV, SLOVENIJA 46 EVROV.

INOZEMSTVO 62 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 83 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

UREDNIŠTVO V GORICI IMA NOVI ŠTEVILKI ZA TELEFON IN FAX:
telefon: 0481 532052 / fax 0481 548808

INTERVJU / MILAN GREGORIČ

"TRST IN GORICA STA MOJ SVET!"

JURIJ PALJK

S knjigo Slovenija v tesnem objemu zahodne sosedice si tudi pri nas doživel uspeh, predvsem pa opozoril slovensko javnost na pritisk Italije na slovensko stvarnost. Si z odzivi v osrednji Sloveniji zadovoljen?

Lahko bi rekel, da smo Primorci končno prisilili Slovenijo, da nas poslušajo. S tematiko iz svojih dveh knjig (Politični ciklon nad Istro in citirana nova knjiga) sem namreč po dolgoletnem vztrajanju širše prodrl v osrednje slovenske pisne in elektronske medije. Pa tudi sicer so po mojih tekstih segli tudi domači in tuji analitiki razmer ob naši zahodni meji. Vse to je dalo neko težo temu mojemu delu, kar sem doživel kot veliko zadoščenje.

Kako je do knjige sploh prišlo?

Razpad Jugoslavije je bil zaznamovan z vsakršnimi diplomatskimi, medijskimi, političnimi in celo subverzivnimi in drugimi pritiski Italije na naši zahodni meji, s poudarkom na Istri. Kot otrok meje s tipičnim primorskim poreklom sem zgodaj zaznal te temne oblake nad nami. Čut odgovornosti mi je veleval, da ta dogajanja pozorno spremljam, analiziram in osvetljujem. Tako je nastajala množica krajših in daljših tekstov, razpršenih v številnih publikacijah v Sloveniji in tudi prek meje. V njih je bilo veliko dragocenih podatkov, ocen in komentarjev, ki pa so zaradi svoje razpršenosti izgubljali svojo pravo vrednost. Zato sem se odločil, da te zapise uredim v pregledno celoto, iz česar sta potem nastali obe knjigi.

Si eden redkih poznavalcev razmer v zamejstvu in tudi eden redkih slovenskih piscev, ki se redno oglašajo v našem tedniku. Zakaj to počneš?

Trst in Gorica sta tudi moj svet, saj sem v njiju prebil po štiri leta svoje mladosti ter sem eden izmed maturantov slovenske klasične gimnazije v Trstu. Pri tem sem na lastni koži občutil tudi manjšinsko usodo in si izostril čut zanjo. Tako je to tudi moj duhovni svet, iz katerega izhajam in ljudje, ki se gibljejo na manjšinski sceni, so del mojega širšega socialnega okolja, na katerega me vežejo močne prijateljske, duhovne in drugačne vezi. In iz tega sveta ne morem ven, tudi če bi hotel. Zato se mu v dometu svojih moči posvečam tako pri javnem udejstvovanju kot tudi v publicistiki.

Kako ocenjuješ današnje stanje zavesti slovenske narodne in državniške identitete v Sloveniji?

Iz prejšnjega sistema smo v Sloveniji podedovali veliko nacionalno mlačnost, ki se je po sili inercije zavlekla v današnje dni. To vzdušje je bilo tako zatohlo, da si npr. v Kopru povsem dostojni ljudje niso upali javno niti omenjati naroda, nacionalne države, nacionalnih interesov ipd. Celo ob silovitih pritiskih, ki smo jim bili ob naši meji izpostavljeni ob zlomu Jugoslavije, so se naše lokalne in državne oblasti zatekale "k metodi treh opic, ki nočejo videti, slišati, govoriti", kot je v uvodu moje knjige zapisal prof. dr. Jože Pirjevec. Zato, da ne bomo izpadli nacionalisti, prepirljivi itn. Prava hlapčevska drža brez vsakršnega človeškega in nacionalnega dostojanstva in ponosa.

Milana Gregoriča bralci Novega glasa dobro poznajo, saj je naš zvesti sodelavec že od samega začetka izhajanja našega tednika. Kot publicista iz Slovenske Istre ga poznajo tudi drugi bralci, saj je s svojimi tehtnimi zapisi prisoten v domala vseh slovenskih sredstvih obveščanja. Pred kratkim je tudi v naši sredi predstavil knjigo *Slovenija v tesnem objemu zahodne sosedice*, v kateri na njemu lasten, podkovan in predvsem pa argumentiran način prikazuje vsakdanji in dolgotrajni pritisk Italije na slovenski narod in slovensko državo. Prav tako Milan Gregorič budno spremlja tudi dogajanje na slovensko hrvaški državni meji, ki je še danes eno najbolj žgočih in odprtih vprašanj za slovensko diplomacijo.

Kako je javnost reagirala na vse to?

Na Koprskem je to izzvalo odpor, kot da se je zganila primorska duša in njen samoobrambni instinkt. Vzniknila je kopica celic civilne družbe z močnim državotvornim in narodno obrambnim nabojem kot npr. Društvo Tigr, Mnenjsko gibanje za Slovensko Istro, Civilna družba za južno mejo idr. Slednje so se pognale v javni spopad s to nacionalno mlako in vsaka na svojem področju prispevale pomemben delež pri ozaveščanju javnosti in tudi pri sprejemanju usodnih odločitev.

Ali nam lahko našteješ nekaj konkretnih primerov?

Zakaj ne. Odločen javni poseg Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro je npr. odvrnil tri obalne župane od že sprejete odločitve, da bodo s svojo prisotnostjo podprli sklic svetovnega istrskega kongresa v Izoli. To je zborovanje, ki je, po dose-

Trst in Gorica sta tudi moj svet, saj sem v njiju prebil po štiri leta svoje mladosti.

danjih izkušnjah sodeč, predvsem shod italijansko govoreče Istre (diaspore in militantnih zaupnikov Istrskega demokratskega zbora) z močnimi revanšističnimi poudarki. S podobno odločno javno akcijo smo pripomogli, da ni prišlo do uresničitve prav tako že dogovorjenega projekta Istrske čezmejne regije v njegovi nesprijemljivi zasnovi, ki je ustrezala predvsem interesom Italije in hrvaške Istre. Civilna družba za južno mejo pa je prek velikega javnega pritiska odigrala izredno vlogo pri ozaveščanju slovenske javnosti v zvezi s problemom morske meje s Hrvaško. Verjetno je s tem za vse čase odvzela mandat slovenskim pogajalcem, da bi se vnaprej odpovedali prostemu izhodu na morje in upravljanju piranskega zaliva. Da ne omenjam pri tem Društva Tigr in na desetine pomnikov, ki jih je v nekaj letih postavil po Primorski, pa ducata izdanih knjig in, končno, naše pobude o velikem spomeniku oz. muzeju primorskemu odporništvu, ki je po dveh letih vztrajnih prigovarjanj, lobiranja itn. končno bil sprejet kot nacionalni projekt. In ko se vozite po Goriški ravnici, se ozrite na obronke kraške planote nad Mirnom, kjer se na Velikem Cerju že kažejo obrisi tega pomembnega pomnika naše novejši zgodovine. Lahko se tudi zapeljete na vrh in si od blizu ogledate gradbišče.

Kaj pa stanje nacionalne zavesti v širši Sloveniji?

Nekaj se je zganilo tudi na tej ravni. Silovita reakcija proti poskusu brezglave razprodaje slovenskih bank tujcem je npr. potisnila slovensko vlado v defenzivo in je bila zaradi tega pritiska prisiljena popravljati smer. Zataknilo se je tudi pri prodaji Uniona. In tudi v sedanjih predsedniški kampanji ima problem

nacionalne identitete in nacionalnih interesov pomembno mesto. V teku je akcija za sprejem zakona o zaščiti slovenskega jezika itn. Mislim, da stanje ni brezupno in da Bog še ni obupal nad nami. Končno smo tudi mi Primorci prisilili Slovenijo, da nas poslušajo, kar tudi ni kar tako.

Kje vidiš nevarnosti s strani zahodne sosedice za mlado državo?

Kakih novih izsiljevanj v zvezi z vstopom Slovenije v EZ Italija verjetno ne bo več tvegala, ker je v preteklosti s tem škodovala predvsem sama sebi. Tudi problem optantskega premoženja se bo z izplačilom odškodnine počasi izpel. Nekaj veta bo še okrog primerov nacionalizacij, ki niso bile zajete v meddržavne sporazume, vendar gre pri tem za obratno stvar. Kar pa še ne pomeni, da bo pritiskov konec. Kajti od nekdanje zunanje ministrice Suzanne Agnelli, prek Berlusconi pa vse do Finija so nas že nič kolikokrat opozorili, da bo Italija poskrbela, da se popravi škoda, ki jo je italijanski skupnosti v Istri in Kvarnerju povzročil eksodus. To je, da se ta prostor ponovno romanizira. Ob kupovanju duš (pokojnine, dvojno državljanstvo ipd.) se bodo verjetno pritiski usmerili v vse močnejši medijski vdor, v vzpostavljanje vpliva in nadzora nad obmejnimi gospodarstvom (npr. nakup bank na vzhodni obali Jadrana) in v napore po duhovni prevladi nad tem prostorom. Več ali manj že znane stvari, ki jih za kulisami spremlja ustrezno delovanje obveščevalnih služb, ki so se še posebej zganile v letih po razpadu Jugoslavije.

Kako gledaš na vstop Slovenije v Evropsko zvezo? Kje so pasti in kje dobre možnosti za napredek?

Prvi del tega izpita je Slovenija prestala še kar uspešno, saj smo z vstopom v EZ tik pred zdajci. Seveda so še novi izzivi pred nami. Združena Evropa prinaša prednosti velikega trga, vendar tudi izzive glede vitalnosti in konkurenčne sposobnosti našega gospodarstva. Tu so pozitivni in tudi negativni učinki globalizacije (ogrožanje jezika, nacionalne identitete, materialne substance obstoja naroda in države). Mislim, da se bo treba pri tem zgedovati po izkušnjah drugih malih narodov, ki so uspeli razviti obrambne mehanizme proti tem škodljivim vplivom. Prestali smo vse viharje v zgodovini, zato se nam ni treba pretirano bati teh novih izzivov. Sprejmemo zavestno in pogumno vsa ta tveganja. Naslonimo se na lastno pamet in izkušnje in poskušajmo se uveljaviti v širši evropski družini kot tvoren, pokončen in spoštovan vredni subjekt.

Pri nas imamo velikokrat občutek, da v današnji Sloveniji vedo manj o nas, kot se je vedelo včasih. Kaj menite o tem?

Tega ne bi mogel ne zanikati ne potrditi. Na Koprskem npr. spremljamo z veliko pozornostjo dogajanje v zvezi z našimi rojaki v Italiji ter smo razvili z njimi tudi precej

FOTO KROMA

živahne stike. Vsaj, kar se tiče civilne družbe. Nimam pravega pregleda nad tem, koliko so ti stiki intenzivni, pristni in plodni na državni ravni. Nekateri zadnji poudarki o prioritetah slovenske zunanje politike mi dajo slutiti, da spoznanje o pomembnosti močne, zdrave in z matico vsestransko povezanе manjšinske skupnosti vendarle prodira tudi v glave politikov. V zvezi z osrednjo Slovenijo in predvsem Ljubljano pa imam občutek, da je polna same sebe in se ima za nekakšen popek sveta ter gleda na svoje obrobje podcenjevalno.

Končno smo tudi mi Primorci prisilili Slovenijo, da nas poslušajo, kar tudi ni kar tako.

O slovenskem enotnem kulturnem prostoru nima smisla več izgubljati besed, ker ga ni, vsaj takega ne, ki bi upravičeval tako ime. V dnevnem časopisu v Sloveniji nas dobesedno ni. Zakaj je tako?

Deloma sem na to vprašanje odgovoril že v predhodnem odstavku. Sicer pa enotni slovenski kulturni prostor ni moja tema in težko presojam njegove dosežke in spodsljaje.

Sam sem si ustvaril svoj mali enotni kulturni prostor na obeh straneh meje, znotraj katerega razvijam dokaj živahne kulturne in drugačne stike s svojim okoljem. S tem prispevam svoj skromni delež v, očitno, še neuresničen mozaik širšega skupnega kulturnega prostora. Čimveč takih kamenčkov bomo vgrajevali v ta mozaik, prej bo izoblikovan.

Slediš slovensko-hrvaškemu odnosom. Kakšna bi bila po tvojem rešitev zanje?

To je širša tema in bi terjala poseben ločen razgovor. Zato se bom dotaknil le nekaterih njenih najbolj bolečih sestavin. Prvič mora slovenska vlada v okviru nasledstvenih pogajanj pospešiti reševanje problema vračila vlog hrvaškimi (in drugim) varčevalcem. Nemoralno je namreč, da se je breme meddržavnih sporov zvalilo na ramena malih ljudi, kar močno zastruplja medsebojne odnose. Drugo boleče vprašanje je razmejitev na morju. Slovenija se ne more in ne sme odpovedati pravicam, ki jih je uživala v prejšnji skupni državi (prost dostop na morje, upravljanje piranskega zaliva). Hrvaška pa ji teh pravic v sedanjih okoliščinah ni v stanju potrditi. Spor je tako nerešljiv in bo treba z njim živeti naprej, urediti nek začasen "modus vivendi" in počakati na boljše čase.

Slovinci in Hrvati se v zgodovini nismo nikdar med seboj klali ali vojskovali, če seveda odmislimo revolucijo, ki je pobijala in obenem žrla lastne sinove. Kako to, da se iz zgodovine oboji ničesar nismo naučili?

V teh sporih ne gre toliko za to, da se iz zgodovine nismo ničesar naučili, pač pa v sedanjih pogojih nobena od obeh vlad nima mandata, da bi odstopila od svojih stališč, ker bi to pomenilo njen padec. Če bo nekoč zaživel veliki projekt Združene Evrope in bodo meje izgubile svojo težo, bo verjetno problem mnogo lažje rešljiv. Dotlej pa bi se morali Slovenci in Hrvati v Istri zavedati, da se v zgodovini nismo nikoli medsebojno ogrožali, ampak je nekdo drug ogrožal ene in druge. Zato bi morali oboji skupaj braniti Istro na Škofijah.

Ko se ti zahvaljujemo za pogovor, te tudi prosimo, da poveš kaj vzpodbudnega našim bralcem.

Zavedam se, da ste naši rojaki v Italiji utrujeni od neprestanih izčrpavajočih spopadov za svoje elementarne človeške pravice in dostojanstvo in da vaša zgradba poka po vseh šivih. Vendar človek nima druge izbire, kot da vztraja. Na Koprskem smo uspeli razviti precejšnjo občutljivost za vaš položaj ter lahko računate na našo podporo v dome-tu naših moči. Občutek imam, da se tudi na državni ravni nekaj premika v zvezi s tem. Z izčrpanjem optantske teme bo desničarska falanga izgubila iz rok svoj veliki adut, s katerim ji je uspevalo pol stoletja zastrupljati odnose ob meji in gojiti varljiv up revanše. Ustvarjajo se pogoji, da bi te velike napetosti med državama popustile in z njimi tudi pritiski na manjšino. Prepričan sem, da bo naša primorska skupnost z izginotjem meje, tako kot nekoč, spet skupno zaživila, kar bo okre-pilo odpornost in občutek varnosti tudi pri naših rojaki-h v Italiji. Nekaj pa bo k izboljšanju položaja vendarle morala prispevati tudi Evropa, saj je vendar varstvo človekovi-h in manjšinskih pravic eden njenih pomembnih temeljev. Zato moramo vztrajati, da se s čim manj poškodbami izvlečemo iz recidivov (ostankov) te naše boleče bližnje preteklosti in potem spet zadihamo, kot se spodobi.

KOROŠKA / ZA NARODOV BLAGOR

BOMO ŠE BRALI NAŠ TEDNIK?

PETER RUSTJA

Medijski prostor je za vsak narod odraz vitalnosti.

Časopisi in knjige so ohranili slovenstvo ne le med intelektualci, a zlasti med t.i. ljudstvom. Eden izmed važnejših centrov, od koder se je slovenska beseda širila po vsem (tedaj tudi političnoadministrativnem) slovenskem kulturnem prostoru, je bil Celovec. Mohorjeva in mohorjanke so bile sinonim avtentičnega ljudskega branja, ne kvalitativno nižjega, ampak zelo razširjenega branja.

Tednik *Mir*, ki je prav tako izhajal v Celovcu, pa je že v svojem naslovu v treh črkah strnil bistvo narodnega dela, tako znotraj manjšine kot v odnosu z večinskim narodom. Bilo je glasilo narodnjakov, ki bi ga lahko primerjali z našo *Edinostjo*.

Danes, v času elektronskih medijev, pa je medijska scena med Slovenci na Koroškem le senca tiste, ki je v devetnajstem stoletju in vse do konca prve svetovne vojne uspešno kljubovala asimilacijskim pritiskom. Razlika morda ni samo v pospešenem zunanjem pritisku na narodno skupnost, ampak tudi v samih notranjih mehanizmih, ki uravnava notranje življenje manjšine.

Ideološka povojna polarizacija ni prizanesla niti rojakom na Koroškem. Paralelni razvoj dveh kulturnopolitičnih krovnih organizacij je bil razviden tudi pri izhajanju dveh "uradnih" glasil, ki jih v zadnjem času poznamo kot *Slovenski vestnik* - glasilo laično-levičarske Zveze slovenskih organizacij - in *Naš tednik*, ki ga izdaja Narodni svet koroških Slovencev. Sicer pa je marsikateri koroški bralec naročen kar na oba lista ter še na *Nedeljo*, tednik, ki ga izdaja krška škofija za slovenske vernike. Medijska oskrba za Slovence na Koroškem je pač omejena na omenjene tri tednike, na 50-minutno dnevno slovensko radijsko oddajo ORF-a; projektu RADIO 2/AGORA pa so tako rekoč šteti dnevi....

Pa povrnimo se k tednikom. Ideja o skupnem časopisu je star projekt,

ki je nastal v času, ko je manjšina iskala novo pot. Tudi slovenski študentski krogi na Dunaju so se takrat zavzemali za enoten nastop Slovencev na Koroškem, in ne le na medijskem področju.

Zamisel o novem časopisu je v zadnjem času zaživela. Predsednika obeh krovnih organizacij, Sturm in Sadovnik, sta najavila, da bo skupni časopis le nastal. In to kratkoročno.

Debata o novem skupnem časopisu je sprožila nove razprave pretežno znotraj same manjšine, in to v času, ko bi se manjšina in njene strukture morale pravzaprav enotno zavzemati za ohranitev celodnevne radijskega sporeda, za razširitev televizijskega prostora na državni televiziji (dosedaj ta prostor pokriva samo 30-minutna oddaja *Dober dan*, Koroška), skratka opozarjati na nerešena javnopravna vprašanja: v ta sveženj spadajo še vprašanje šolstva, topografskih napisov, priznavanje statusa avtohtone manjšine Slovencev na Štajerskem in še bi lahko naštevali.

Zaradi omenjene medijske situacije na Koroškem je vsak premik v smeri izboljšanja sedanjega stanja dobrodošel.

V zadnjih tednih smo v zvezi z novim skupnim časopisom na Koroškem lahko prebirali v glavnem stališča in protistališča ene in druge frakcije glede procesa, ki naj bi pripeljal k skupnemu časopisu, zgoraj navedena politična odprta vprašanja pa so komaj našla prostor v časopisju.

Kvaliteten premik ni odvisen od takojšnje ali bolj počasne združitve obeh časopisov, temveč od volje, da različna stališča najdejo svoje mesto za skupno dobro, uskladištev mnenj pa še ne pomeni enoumja. Medij navsezadnje pomeni v latinščini sredstvo, ni pa sinonim za končni cilj, ki privede do stagnacije in resignacije.

Zaradi tega pa je potrebno, da ima medij jasno usmeritev. Samo tako bo lahko opravičil, tudi tržno, svoj obstoj in izvrševal svoje poslanstvo - za narodov blagor!

PRVO SVETO OBHAJILO V ŠTEVERJANU

V nedeljo, 13. oktobra, je v župniji sv. Florijana in Marije Pomočnice v Števerjanu potekala slovesnost prvega svetega obhajila. K angelski mizi je privikar stopilo 13 otrok. Sv. mašo je s petjem oblikoval otroški zbor pod vodstvom Valentine Humar. Zbor je ob vstopu otrok v cerkev najprej zapel priljubljeno *Bodi pozdravljen* Vinka Vodopivca, poleg te pa je izvedel tudi Drugo mašo Ubalda Vrabca. Zelo lepo je izzvenela pesem Novi človek v spremstvu kitar in orgel. Sveto mašo sta darovala domači župnik Anton Lazar in na željo ljubljene nečakinje prvoobhajanke p. Franček Bertolini, ki je pripeljal v Brda prevzvišenega msgr. Giuseppea Leanzo, apostolskega nunciata v Sloveniji. MD

VOJAŠKO BOGOSLUŽJE ZA VSE PADLE V VOJNI ZA SAMOSTOJNOST SLOVENIJE

Na ljubljanskih žalah je v ponedeljek opoldne potekalo vojaško bogoslužje za vse padle v vojni za samostojnost Slovenije, za vse pokojne pripadnike Slovenske vojske in njihove družinske člane ter pokojne pripadnike slovenske policije.

Bogoslužje tik pred praznikom Vseh svetih je vodil vojaški vikar Slovenske vojske, polkovnik dr. Jože Plut, somaševala sta še dva vojaška kaplana.

Pri maši so sodelovali tudi pripadniki 12. gardnega bataljona in Orkester Slovenske vojske, so po poročanju STA sporočili z ministrstva Republike Slovenije za obrambo.

DARUJTE ZA ŠKOFIJSKO GIMNAZIJO V VIPAVI!

Zlati jubilej vipavskega semenišča je za nami. Za prenovu semenišča in sodobno urejeno Škofijsko gimnazijo je bilo potrebno veliko truda, denarja in ne nazadnje tudi bančnih posojil. Vsi stroški bremenijo gospodarsko šibko koprsko škofijo in je zato vsak dar za prihodnost primorske Cerkve in Primorske še kako dobrodošel.

Tudi v našem uredništvu zbiramo prispevke za vipavsko semenišče.

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

KULTURA VELIKE NOČI

Najhujša posledica izvirnega greha v življenju človeka je nesposobnost poštenih, prozornih, trdnih, resničnih odnosov. Človek se tako zapre vase. Tukaj je zelo zanimiva psihološka igra takšnega človeka, ki zna svojo zaprtost skrivati z navidezno odprtostjo, ki ni iskrena, čista, ampak hinavska. Če bi hoteli splošno definirati človeka, bi rekli najlažje, da je bitje, ki išče odnose, ki išče ljubljenost. In kaj nas dejansko prepriča, da je oseba res ljubljenka? Takrat ko dokaže s svojo življenjsko držo, da je sposobna zbrati namesto sebe drugo konkretno osebo: zbrati osebo v množici drugih oseb. Trdnost odnosa se poistoveti torej z lastno bivanjsko trdnostjo. Zasidran si namreč v zavesti, da si ljubljen, ob tem si spokojen, miren, vesel in poln življenjskosti. Kdaj dosežeš bivanjsko trdnost? Ko živiš svoje odnose v vztrajnosti, v zvestobi, v taki gotovosti, kot si gotov, da sam obstajaš. Še več: neka oseba ima še večjo bivanjsko trdnost takrat, ko ima zavest, da jo je nekdo drug izbral za svojo. Spomnim se mlade žene, ki je opevala trenutke, ko je spoznala moža in govorila o njem kot o zakladu srca ter zatrdila, da pot v dvoje je pomenila zanjo izredno rast v bivanjski trdnosti. Pred smrtjo, ki je gotovost v našem življenju, zdrži le bivanjska trdnost, ki izhaja iz zaupnega odnosa med dvema osebama in zaupni odnos med dvema osebama je sad smrti svojemu jazu. Jaz skrbim zate in ti zame. Logika odnosov raste v zvestobi in zaupanju. Če si dva zupata nekaj zelo intimnega in tajnega, kako to lahko storita, če ne v strogo zaupnem odnosu, ki predpostavlja globoko prijateljstvo? Več ljubezni je med dvema, večja je tudi gotovost zaupanja. Tudi Bog stopa v to logiko medčloveških odnosov, nas ne more prisiliti, da ga ljubimo in da mu zaupamo, zato je daroval svojega sina in v tem darovanju nam odkril resnico in zvestobo svojega odnosa do nas. Zato upanje vanj ne osramoti. Pot zakonske ljubezni sledi

isti logiki Boga. Prav zaradi tega lahko zakonska ljubezen postane zakrament. V 3. poglavju sedma vrstica v prvi Mojzesovi knjigi: figov list simbolizira prav to medsebojno zaupanje. Spolni organ je ustvarjen za občevanje. S tem da se Adam in Eva odkrijeta naga po izvirnem grehu (pomeni da se odkrijeta ranljiva) in se pokrijeta s figovim listjem, ker sta odkrila, da sta razumela, da edina možna pot do recipročnega zaupanja je umiranje sebi za drugega. Adam bo odkril najintimnejši del svojega telesa Evi in obratno, da bosta tako rastla v bivanjski trdnosti in zvestobi drug drugemu, kar pomeni, da je človek našel v spolnosti tisto simbolično stvarnost, ki izraža vrhunec medsebojnega odnosa med možem in ženo. Zaupanje je edina vrednota, ki ohrani trden ta odnos. Je stvar ljubezni. Greh je v svojem bistvu pomanjkanje ljubezni. Kjer ni zaupanja, je veliko klepetavosti. Vemo, koliko gorja povzroča jezik, seje plevel, rani osebo z nezaupanjem. Veliko parov je zgubilo svojo življenjskost in zagnanost prav zaradi tega greha, ker jezik seje preprič, poveča probleme, večkrat tam, kjer jih ni, in ruši dostojanstvo osebe same in jo vodi v nemir. V zaupnem odnosu, pomisleki, kritika med dvema osebama postanejo lahko konstruktivna z zavestjo, da za dobro tretjega določene stvari ni potrebno niti povedati, ker niso "pomembne". Bolj človek raste v ljubečem odnosu, bolj izostri čut zaupanja in postane sam zaupljiv. Spomnim se prijateljice, ki je bila zelo klepetava, zelo lahkotna. Življenjska izkušnja Boga ji je spremenila življenje in prav v odnosu do prijateljev je začutila, kako zaradi klepetavosti zgublja teren v odnosih. V močni duhovni izkušnji je dobila moč, da je na tej šibkosti začela "delati" in je danes izredna žena in mati. Bog je velik, kolikor je ponižen, ker čaka in nas ne sili k spreobrnjenju.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

31. NAVADNA NEDELJA - ZAHVALNA

"In zdaj, ta zapoved je za vas, duhovniki" (Ma 12, 1)!

"Gospod, moje srce ni prevzetno" (Ps 131, 1).

"Smo noč in dan delali, da ne bi bili komu izmed vas v breme" (1 Tes 2, 9).

"Največji med vami naj bo vaš strežnik" (Mt 23, 11).

Ob vahtih se kristjani bolj zamislimo v skrivnostni svet Duha. Že samo bogoslužje nam odkriva veličastno sliko nebes in tistih ljudi, ki jim pravimo svetniki in verni rajni v očičujočem ognju ali v vicah. Svetnikov ni samo določeno število bolj ali manj znanih imen, kot so Božja mati Marija, sv. Jožef, vsi do zadnjih razglašeni za svetnike, med njimi tudi naš edini javno v Cerkvi priznani blaženi škof Anton Martin Slomšek. Med njimi gledamo tudi naše svetniške kandidate: Barago, Vovka, Gnidovca, Grozdeta, Ukmarja ter si pri tem predstavljamo nepregledno množico, "ki je nihče ne bi mogel prešteti" (Raz 7, 9). Upanje, ki je gotovost, poišče, tudi preko grobov, ki hranijo ostanke, pepel, vse naše najdražje, ki so odšli v svet Boga, ko so odmrli temu svetu.

Zanje in za vse, pa tudi za vse dobrine, dvigamo Bogu zahvalo in prošnje, zlasti po daritvi sv. maše, po skupnih molitvah,

po odpustkih. Od 1. novembra popoldne namreč do sklepa 2. novembra si lahko pridobimo popolni odpustek za rajne, ki ga smemo ponuditi Božji Materi, da ga ona uporabi za najbolj potrebnega Božjega usmiljenja. Pogoji za pridobitev popolnega odpustka so znani, t.j.: obisk cerkve ali kapele, kjer zmolimo očenaš in vero ter po namenu sv. očeta, spoved in sprejem sv. obhajila. Ta odpustek je samo enkratni. Od 1. do 8. novembra pa lahko dobimo po en popolni odpustek na dan, če pobožno in verno obiščemo pokopališče in tam zmolimo kako molitev za pokojne in po namenu sv. očeta. Seveda smo se očistili pri sv. spovedi, če potrebno, in smo zaužili Jezusa pod podobo posvečenega kruha.

Prvo današnje berilo zelo ostro govori zlasti proti duhovnikom, ki ne živijo tega, kar obhajajo pri bogoslužju. Imamo, žal, opraviti tudi s pohujšanji in škandali posvečenih oseb. Vendar se moramo varovati obrekovanja vseh. Saj se da veliko problemov rešiti z razgovorom in ne z napadi. V Lokvi je Kraljeva freska kot nalašč za zgled objestnosti na eni strani ter trpljenja matere domovine na drugi. "Balilla" namreč, lederhoser in Japonček poznajo le pesem *Fischia il sasso* (žvižg kamenja) na verske, narodne in kulturne vrednote drugih. Toda drugod se župljani postavijo po robu tistim, ki bi radi uničili te vrednote. Varujejo jih kot svetinje. Te so jim: bogoslužje v materinem jeziku, verouk v šoli, verske tradicije, dušnopastirska središča, tekoči in vedno novi načini in prijemi oznanjevanja v svetu, ki se spreminja, živo bogoslužje, dejavna dobrotelost. Vse to ohranjajo in še poglabljajo tudi po zborovanjih. Družijo jih - nas vez in občestvenost ("communio") s sestrami in brati drugih narodnosti. Nekateri se pohujšujejo nad t.i. duhovniki - "delavci". Na

Tržaškem je meni sicer znan le en primer takega sobrata, ki pa je pred kratkim tragično umrl. Kdor ga je poznal, je občudoval njegovo ljubezen do delavcev. Spet drugi ne poznajo dolgoletnega zavzemanja velikega števila francoskih duhovnikov - "delavcev" za priznanje novega načina dušnega pastirstva med delavci. V začetku niso želi nobene naklonjenosti predstojnikov, a sčasoma so tako škofje kot Vatikan - smo v petdesetih letih - našli neko rešitev tega problema. Seveda ni šlo vse takoj gladko, urejeno in sprejemljivo. A pogum za nekaj pametno tehtnega ima tudi svojo težo.

Ko premišljujemo drugo današnje berilo, občudujemo apostola Pavla - "delavca" (bil je izdelovalec šotorov), ki je poleg "univerzitetne izobrazbe" bil rokodelcec po poklicu. Sam piše takole: "Saj se spominjate, bratje, kako smo se trudili in kako smo garali: ko smo vam oznanjali božji evangelij, smo noč in dan delali, da ne bi bili domu izmed vas v breme" (1 Tes 2, 9). Tudi našega duhovnika ni sram, prijeti za metlo npr. niti za druga dela, saj mora maševati v čedni cerkvi ali dvorani. Prav tako mora skrbeti, tudi osebno, za nauk in srečanja ipd.

Vsem, ki količkar poznajo šolo po revoluciji 1968, je znano, da ponekod dijaki in dijakinje, tudi iz katoliških družin in organizacij, ne sprejemajo šolskega verouka, še manj župnijskega, niti staršev ne. Tudi molitvene skupine in slične, npr. biblične, redno vibajo vse. Še bežno naj omenim, da ima mlad človek nič koliko možnosti, da postane duhovnik ali diakon ali misijonar. Toda tudi to je zahtevno, kakor sklepanje zakona ali zavzetost za katerikoli poklic. Jezus pa vabi vse, ne samo apostole z opominom: "Največji med vami naj bo vaš strežnik!" (Mt 23, 11). Za kar pa velja iskrena molitev in pogovor.

ZALOŽBA OGNJIŠČE / PRIČEVANJE SVETIH IKON

PRVA SLOVENSKA KNJIGA O IKONAH

DANIJELO DEVETAK

Živimo v času, ko beseda vedno manj pomeni, ko je vsakdanja govorica preprosta, ko smo v naglici vsakdana vedno manj pripravljeni brati besedila, znamenja in pomene, ko z močjo oblikuje našo kulturo v širokem pomenu besede in sploh pogled na svet "vsemogočna" podoba s svojo neposrednostjo. Podoba se vtisne v naš um, zna biti vsiljiva, privlačuje, obvladuje, zapeljuje ter vodi naše hotenja in delovanje. V takem okolju, ki zahteva učinkovitost za vsako ceno, smo vedno manj dovzetni za molk in razmišljanje, za presejanje tega, kar je vidno in otipljivo, za mentalno higieno, v končni fazi za celostno doživetje življenja.

V okviru povedanega je jasno, da je zlasti na Zahodu dokaj težko dati pravilno težo svetu ikon, svetim podobam, ki so privilegirani prostor, v katerem se srečujeta Bog in človek, stvarnost, ki govori o odrešenju in kaže, kakšen je človek, ki se s slepim zaupanjem prepusti Božji neskončno ljubeči roki. Pri nas se upravičeno lahko vprašamo, kaj sploh pomenijo komaj navedene besede, ki so vzhodnim kristjanom povsem jasne...

In čeprav je ikona tipičen "proizvod" vzhodnega krščanskega sveta, se v zadnjih desetletjih krepko pojavlja tudi v naši zahodni družbi. Govori se celo, da je "v modi", saj je vsem na dlani, kako se razvija trgovanje z dragocenimi vzhodnimi podobami zlasti med bogatini v razkošni postmoderni družbi, kako se po raznih izložbah najdejo reprodukcije vseh dimenzij (in cen). Zanimivo je, da je mar-

sikje, tudi na Zahodu, pri molitvenih srečanjih ali v krajih, kjer ljudje molijo, prisotna ikona, ne pa kaka renesančna poslikava. Nekaj le je v teh sloških hieratičnih podobah, odetih v zlato, ki očitno nekaj komunicirajo; in vendar je kultura ikone malo poznana, premalo jo znamo "brati".

Zato je na slovenskih knjižnih policah izjemno dobrodošla knjiga *Pričevanje svetih ikon*, ki je pred kratkim izšla pri koprski založbi Ognjišče. Gre za prvo slovensko knjigo, ki govori o svetih podobah, bralcu razkriva ta svet in ga uvaja v branje ikon. To je pri nas doslej manjkalo; zato bo lahko odslej vsakdo, ki mu ikona kaj pomeni, kaj več izvedel o tem, kaj sploh pomeni. Avtorja sta odlični teolog in poznavalec tako zahodne kot vzhodne krščanske zakladnice p. Tomaš Špidlik ter nam vsem dobro znani teolog in slikar p. Marko Ivan Rupnik, ki je leta 2000 prejel Prešernovo nagrado, ker je z mozaiki opremil papeževovo kapelo Odršenikove Matere. P. Rupnik je pred nekaj tedni na teološki fakulteti v Ljubljani predstavil knjižno novost in predaval prav o človeku v luči ikon, o čemer smo že pisali; odgovorni pri založbi Ognjišče g. Božo Rustja, ki si je zelo prizadeval, da bi knjiga izšla tudi v slovenščini, je s ponosom prisostvoval njenemu "krstu", saj bomo odslej lahko tudi Slovenci globlje spoznali novo razsežnost krščanske tradicije, ki se pri pravoslavnih bratih od vedno rojeva v molitvi, postu in bogoslužju. Izdajo knjige, katere izvirnik je izšel pri založbi Lipa v Rimu l. 2000, je podprlo Ministrstvo za kulturo RS.

Knjiga je nastala, ko sta se patra zmenila, da bi lahko nekaj krajšega napisala o nekaterih najbolj znanih podobah, pomembnih za vzhodno vero. Vsak je prispeval duhovno-teološko razlago štirinajstih, nato sta si besedila zamenjala in jih predelala, pa še dodala nekaj razlag. Tako je nastala izčrpna, 144 strani debela in lepo oblikovana knjiga, v kateri se v smotno zgrajeni viziji prepletajo misli duhovnega očeta p. Špidlika in njegovega duhovnega sina p. Rupnika. Obema je skupno temeljno prizadevanje, da bi krščanstvo zadihalo v edinstvi z obema pljučnima kriloma, da bi se sestrski tradiciji medsebojno oplajali z darovi, ki sta jih prejeli v 20 stoletjih krščanstva. V tem smislu je izredno koristen uvod v ikonopisje in njegovo teologijo, ki v logiki simbolnega spoznavanja odstira pogled v kompleksno govorico ikone, ki je hkrati podoba in beseda, čustvo in pojem, srečanje med čutnim in nadčutnim. Ikona, ki je nastala v živem cerkvenem izročilu, je okno v Božji svet, prostorje, v katerem prebiva Bog, ki se spušča k človeku. Ikona vabi v dialog, očisti, preobraža, v moči Sv. Duha spominja molilca na Kristusa in ga vceplja vanj. Ikona odrešuje.

P. JANKO HAJŠEK ZAMENJAL G. VALTERJA MILOCCA

NOV ŽUPNIK V PODGORI

V nedeljo, 20. oktobra, so se verniki iz Podgore pri jutranji maši, ki jo je daroval g. Kragelj, prisrčno zahvalili dosedanemu župniku g. Valterju Miloccu za vse, kar je dobrega naredil med njimi v zadnjih šestih letih. Ga. Albina Pintar se mu je v slovenščini in furlanščini zahvalila, ker je bil "res dober župnik", saj je vedno skušal uveljavljati enakost med različnimi podgorškimi skupnostmi; z veliko požrtvovalnostjo se je učil tudi našega jezika. Faranka mu je zaželela vse dobro na novi pastoralni poti, saj bo g. Valter odslej dodatni ravnatelj Karitas in škofijski vodja komisije CEI Migrantes. Zahvalila se je tudi g. Kraglju, ki je v zadnjih dveh letih velikokrat maševal in podpiral slovensko verno občestvo.

V nedeljo kasneje, 27. t.m., pa je goriški nadškof De Antoni predstavil faranom novega župniškega upravitelja, p. Janka Hajška. Nadškof, ki je povedal, da bo p. Hajšek na tem mestu začasno, se je javno tudi zahvalil p. Valterju. Pozdravno besedo je p. Janku izrazil predsednik rajonskega sveta Walter Bandelli, faranka Albina Pintar pa ga je nagovorila s prisrčnimi besedami in mu zaželela, da bi postal vsem faranom dragocena duševna opora. "Želimo si duhovnika, ki bi bil mlad in postaven, ki bi bilo pel, še lepše govoril, bil vedno nasmejan, imel vedno čas za vsakogar; ki bi znal poslušati, tolažiti, ki bi bil vedno na voljo, imel smisel za majhne otroke, najstnike, zakonce, za stare in bolne."

Po maši je bila v bližini cerkve v prijetnem vzdušju zakuška za vse prisotne.

DD

SVETNIK TEDNA

30. OKTOBRA

SILVESTER ČUK

MARCEL, UČENEC

Življenjska zgodba današnjega godovnjaka sv. Marcela, stotnika rimske vojske, potrjuje staro resnico, da tirani vseh časov človeške zgodovine hočejo imeti trdno oporo vojaštva, kajti laž se more obdržati na površju le s silo. Vojski morajo misliti in delati tako, kakor hoče vladar. Za tistega, ki se temu merilu ne podreja, v njihovih vrstah ni prostora.

Marcel po vsej verjetnosti vojaške sukne ni oblekel iz lastnega nagiba, temveč je postal vojak in častnik rimske vojske po sili razmer. Ker je bil kristjan, ga je to spravilo v hude težave. Kot vojak se je namreč moral udeleževati raznih poganskih verskih prireditev in priseči pri žrtveniku rimskih bogov. Dokler je pristojni poveljnik lahko zatisnil eno oko, si je krščanski častnik Marcel pomagal s tem, da se kljub predpisom ni udeležil poganskega daritvenega obreda. Mnogi krščanski častniki so se tej obveznosti izognili tako, da so namesto sebe poslali nekoga, ki so ga plačali, da je zanje opravil to daritev. To je nekako šlo, dokler ni cesar Dioklecijan v nekem razglasu jasno izjavil, kaj misli o tujih verah, med katere je v prvi vrsti sodilo krščanstvo: zločin je, dvomiti o tem, kar je od nekdanj priznano, torej o državni (poganski) veri.

21. julija 298 so se morali rimski častniki v današnjem Tangerju v Maroku, kakor povsod v rimski državi, udeležiti praznovanja v čast cesarjem Dioklecijanu, Maksimijanu, Konstanciju in Galeriju. To praznovanje je bilo v resnici verska slovesnost v čast pobožanstvenim cesarjem, ki so od svojih podložnikov zahtevali, da jih po božje časte.

Po tem razglasu so posebno v vojski strogo gledali, da se poganska verska izročila strogo izpolnjujejo. Krščanski častniki so imeli na izbiro le odpad od vere ali izstop iz službe. Razumljivo je, da je bil Marcel ta dan neizogibno postavljen pred vprašanje vesti, kako naj kot kristjan ravna v tem položaju. Ni se hotel udeležiti slovesnosti, ki so pomenile le malikovanje cesarjev in daritev poganskim bogovom, in to je svojemu predstojniku odkrito povedal. Ta se za vse to sprva niti ni dosti zmenil. Kmalu je spoznal, da Marcel misli resno. Teden dni kasneje, pri zaključni slovesnosti in pojedini, se je namreč Marcel javno odpovedal svojemu dotodanjemu gospodu cesarju, zastavi in službi.

Pred praporom svoje legije (čete) je vrgel od sebe vojaški pas, stotniško paličico in meč ter na ves glas povedal: "Jaz sem vojak Jezusa Kristusa, večnega Kralja. Odslej ne bom več služil vašim cesarjem." Navzoči vojski in častniki so onemeli nad takim vedenjem. Legijski poveljnik ga je dal vreči v ječo, po slovesnosti pa je ukazal, naj stotnika Marcela privedejo predenj. Lunaško pričevanje stotnika Marcela je ohranjeno v spisu *Martyres Christi* (Kristusovi pričevalci). Poročilo se končuje z ugotovitvijo, da je bil stotnik Marcel obsojen, da se z mečem usmrti. Ko so ga gnali v smrt, je tistemu, ki ga je obsodil, rekel: "Agrikolan, Bog te blagoslovi!" Te besede so zahvala za skrajšano pot h Kristusu.

Ime Marcel je pri nas zelo redko, enako velja za žensko obliko Marcela.

PRIČEVANJE IZ SVETE DEŽELE

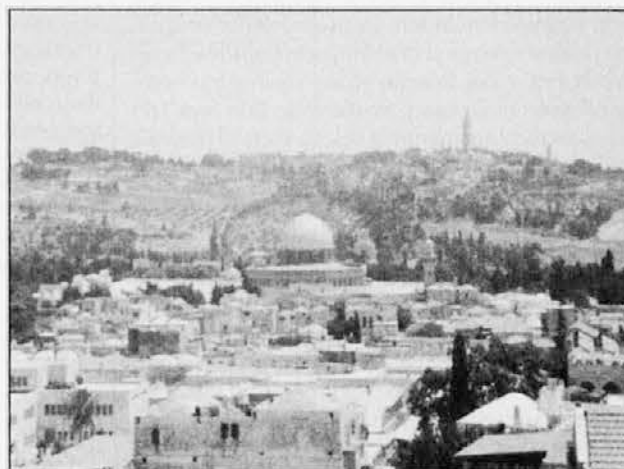
PISMO IZ IZRAELA (10)

TEREZA SREBRNIČ

Naslednja postaja moje "romarske poti" je danes cerkev sv. Petra v Galikantu, ki se nahaja nedaleč od tu. Grem kar skozi armensko četrt do sionskih vrat. Svetišče leži na pobočju onkraj glavne ceste. Ob vhodu plačam par šeklov vstopnine "za vzdrževanje" vseh stavb, kot mi razloži vrtar. Cerkev ni vidna z glavne ceste in je sploh nekoliko odmaknjena, zato je nisem še nikoli obiskala. Zgrajena naj bi bila na kraju, kjer je bil zaprt Jezus, ko so ga pripeljali z Oljske gore, iz vrta Getsemani in ga je Peter zatajil. Vse je osredotočeno na ta svetopisemski dogodek: bronaste skulpture v naravni velikosti pri cerkvi, oltarne slike v svetišču in v kripi. Sem edina obiskovalka, nikjer žive duše. Obiščem tudi izkapanine pod cerkvijo. V ozkem rovu naj bi bil zaprt Jezus, ko je čakal na

svojo sodbo. Tako pravi izročilo. Cerkev je brezhibno urejena in vzdrževana in naj bi stala blizu Kajfove hiše. V bližini je dobro založena trgovina s spominki, a žal prazna, saj kupcev - obiskovalcev ni. Prijazna prodajalka - Francozinja mi razlaga o svetišču in ponuja znižane cene za razne artikule. A jaz se prisrčno zahvalim in odhitim dalje. Po dolinici potoka Cedrom, ki ga več ni videti, se podam mimo nagrobnih spomenikov in kapelic na Oljsko goro. Rada bi dospela na vrh ob enih, ko se bo odvijalo glavno molitveno srečanje za muslimane. Z vrha bom imela gotovo edinstven pogled na obe glavni mošeji.

Skoraj nepretrgane vrste avtomobilov, avtobusov in drugih vozil silijo proti vzhodnemu predelu Jeruzalema oziroma do strme ceste, ki pelje do vrat sv. Stefana in v arabsko četrt. Obupen ropot,

Pogled na Omarjevo mošejo

sirene, kričanje - kot bi bili v Kairu. Petek, sveti dan za muslimane, ki se množično podajajo na "bivšo" tempeljsko ploščad za obvezno molitev. Petje muezinov se preko zvočnikov oglašajo zelo močno iz obeh glavnih mošej, a tudi iz manjših, ki so posejane naokrog. Neverjetno, koliko ljudi se zbira za glavno molitev ob njih! Vsi so moški: mladi, stari, pa tudi dečki. Zdaj, v obdobju intifade, se jih še več zbira. Parkirani

avtobusi ob cesti so zastareli, "špartanski" in bolj podobni tistim v kakem afriškem mestu. Utiram si pot med procesijami, ki hitijo vse na isti cilj, mene pa vodi pot na vrh Oljske gore, da bi z visokega sledila množici, ki bo molila tudi na prostem okrog obeh glavnih mošej: El Aksa in Omarjeve mošeje.

V Izraelu imajo zakonjone kar tri praznične dneve, kot znano. Glavni - šabat, ko vse dobesedno paralizirano

miruje, saj je sobota sveti dan za jude; v petek praznujejo le muslimani; nedelja pa je seveda krščanski praznik, kar se navzven bolj malo pozna, saj vsi glavni obrati: trgovine, delavnice, šole - vse deluje. Končno se vzpenjam po zlizanem asfaltu proti vrhu griča in srečujem le redke pešce in avtomobile. Sonce se mi roga prav nad glavo na običajnem jasnem modrem nebu. A k sreči na Oljski gori in tudi drugod v svetem mestu pihlja rahel veter, da je vročina znosnejša. Pot se vije mimo vrta Getsemani in ogromnega judovskega pokopališča, ki ga obdaja in pokriva celo pobočje. Grobovi so skoraj vsi enaki in pokriti s ploščami. Nanje pa obiskovalci polagajo kamenčke. Vse področje je nekako razmetano in se zdi zapuščen. Nič ni rož ali sveč. Naproti mi prihaja mlajši moški azijskega videza in z duhovniškimi koletom. Zaproši me, če ga fotografiram. Nastavi se s hrbotom proti obzidanemu staremu mestu, da bi ga ujela v objektiv. Slika bo gotovo enkratna, saj se zlata kupola

Omarjeve mošeje čudovito sveti, pogled na mesto s te strani pa je eden najlepših.

Mladi duhovnik mi že razlaga, da je iz Indije, a študira v Švici. Je član neke nove kongregacije, ki mi nikakor ni znana, in v teh dneh obiskuje svete kraje. Prisrčno se razideva, kot bi bila stara znanca, saj naju družijo ista vera. Na vrhu Oljske gore kar močno piha. Nikogar ni in po mili volji se predajam razgledu in preprosto občudujem. Naenkrat se od nekod vzame mladenič in se mi približa ter me svareče opomni, naj bom previdna. Koga naj bi se bala, ko pa ni nikjer žive duše, razen njega? Vznemirjeno - resno ga pogledam, da brž odide. Medtem se molitev pri mošejah že odvija. Kako lepo bi bilo imeti daljnogled, si mislim.

OBVESTILO

DARUJTE V Sklad msgr. Jakoba Ukmarja: kdor želi darovati v Sklad, lahko to stori prek tekočega računa Združene kraške banke številka 19185 (Ukmarjev sklad).

KDAJ BOMO KAJ PODOBNEGA VIDELI V ITALIJI? (1)

PETER MERKU'

Zadnja dva dni pred nastopom Borisa Pahorja 1. septembra na Poetenfestu v Erlangu nismo imeli nikake tozadevne dolžnosti, tako da sva si z ženo belila glavo, kaj bi. Ko je pred leti ob predstavitvi njegovega romana Spopad s pomladjo v nemščini že bil najin gost, sem ga med drugim popeljal v bližnji Nürnberg, ki je zanimivo mesto tudi zaradi svojih imenitnih muzejev. Kam tokrat, tudi v kak muzej? 'Naš Boris' je to pot bil v Erlangu kot častni gost Poetenfesta zaradi druge svoje knjige, ki je izšla v nemščini, zaradi *Nekropole* (nemško *Nekropolis*). Kam torej, zaradi afinitete z vsebino *Nekropole*, ki opisuje izkustva iz nemških taborišč, če ne v Dokumentacijski center o nacizmu, ki je nedavno tega nastal v Nürnbergu?

Vozili smo se z vlakom v Nürnberg, nato s tramvajem do velike moderne koncertne dvorane Meistersingerhalle in še kakih dvesto metrov peš do muzeja nacizma. Za srečo je bil lep sončen dan, hodili smo pa vzdolž velikega zelenega parka, tako da je zrak nekoliko omilil skoraj že premočno toploto.

Ogromne nedokončane zgradbe na območju nekdanjega Reichsparteitagsgelände v južnem predelu Nürnberga pričajo še danes o gigantomaniji nacionalsocialističnega režima. V komaj delno dokončani kongresni palači, načrtovani za 50 tisoč ljudi, so uredili muzej z uradnim nazivom *Dokumentacijski center*, ki zavzema le del te ogromne stavbe. Nudi izčrpne informacije o nastanku ter o kongresih nacionalsocialistične stranke. Vhod v muzej je zgrajen asimetrično z geometričnimi silnicami fašistične impozantne arhitekture ter z dodatnimi kovinskimi in steklenimi deli in ne iz monumentalnih blokov granita. V muzej je mogoče stopiti po dolgem stopnišču ali z dvigalom.

ZGODOVINA MUZEJA

"Nürnberg je težko obremenjen s svojo preteklostjo. Medtem ko München, bivše 'prestolnice gibanja', polne simbolov, in Berlina, 'prestolnice tisočletnega cesarstva', danes praktično ne teži več zgodovinska hipoteka, nosi Nürnberg še vedno neusmiljeni vzdevek mesta kongresov gibanja, mesta sovražnika Židov, Streicherja, mesta sramotnih rasnih zakonov, mesta procesov proti vojnim zločincem."

Tako uvodnik dnevnika *Nürnberger Nachrichten* 14. junija 1997, ki nadaljuje rekoči, da ima zdaj mesto priložnost postaviti znak proti tej tezi, znak, ki bi bil viden ne samo v mestu samem, ampak tudi izven njega, to naj bi bil *Dokumentacijski center*. Težave pri financiranju ne smejo zakriviti propada tega projekta, ki je tako važen za bodočo podobo Nürnberga. Tudi časopis bo pri financiranju soudeležen. Jasno je, nadaljuje članek, da spopad s pošastno dediščino nacizma ne more biti naloga ene same občine, pač pa nacionalna zadeva.

Dejansko so projekt, ki je stal približno 10 milijonov evrov, sofinancirali nemška država, dežela Bavarska, mesto Nürnberg, regija Mittel-franken, založba Bruno Schnell, založba *Nürnberger Nachrichten* in drugi.

Naš zvesti bralec in sodelavec inž. Peter Merku' iz Erlangna v Nemčiji je za naš časopis prispeval obsežno poročilo o Dokumentacijskem centru o nacizmu v Nürnbergu, ki bo 4. novembra letos praznoval prvo obletnico delovanja. V članku inž. Merku' opravlja tudi primerjavo s tistim, kar se dogaja v Italiji. V ponedeljek, 28. oktobra, je namreč potekala tudi 80. obletnica t.i. Pohoda na Rim, ki je v Italiji pripeljal fašizem na oblast. Zato je pričujoči članek zaradi teh dveh obletnic karseda aktualen. Zaradi dolžine ga bomo objavili v nekaj nadaljevanjih.

100.000 obiskovalcev si je že prvo leto ogledalo ogromni areal, na katerem je nacistična stranka dobesedno proslavljala svoje kongrese. S tem pa obiskovalci še niso bili seznanjeni z odvratnostjo, s katero je ta stranka slavila sama sebe. Da bi zadovoljili javno zanimanje, je bilo nujno ustanoviti informacijski prostor v obliki muzeja. Ogromna, nedokončana kongresna dvorana v obliki rimskega foruma, mišljena takrat kot poklon fašistični ideji, ki je izžarevala iz "večnega mesta", so preobrazili v muzej, ki zavzema 1300 kvadratnih metrov.

Tako je bilo dovolj prostora, da bi prikazali ne samo, kako so potekali kongresi, ampak tudi, kako je bilo mogoče zavesti ves nemški narod, kako je prišlo do rasističnih zakonov, kako so se odvijale priprave na vojno, ki je privedla do skrajnega barbarstva. Da, tudi žrtev se ni smelo zamolčati.

O vsebini muzeja je odločilo več mednarodno priznanih specialistov kot: prof. Gregor Schöllgen, redni profesor novejšje zgodovine na univerzi v Erlangu, prof. Wolfgang Benz, profesor za proučevanje protisemitske zgodovine v Berlinu, prof. Horst Möller z Inštituta za novejšjo zgodovino v Münchnu, prof. Reinhard Rürup, pobudnik in konstruktor obeležja v generalštabu Gestapa v Berlinu, prof. Christoph Stölzl iz berlinskega Muzeja nemške zgodovine.

Projekt je bil v Nürnbergu zelo dobro sprejet. Vse demokratične stranke so nudile pomoč pri realizaciji muzeja, ker so videle v tem dolžnost nacionalnega pomena. Več družbenih skupin kot židovska skupnost, predsednica evropskih židovskih muzejev iz Amsterdama, bivši nemški minister Hans Jochen Vogel v funkciji predsednika *Društva proti pozabi* in drugi so takoj bili pripravljeni na sodelovanje. Tudi nürnberški župan, direktor za kulturo v notranjem ministrstvu, prof. Wolfgang Bergsdorf, in notranje ministrstvo Bavarske so obljubili vsestransko pomoč.

Nürnberger Nachrichten 26. junija istega leta informirajo na petih stolpcih bralce, kako številni privatniki in stranke podpirajo ta projekt.

Predsednica bavarske socialdemokratske stranke Renate Schmidt je izjavila, da vidi v tem muzeju 'jasen opomin, ki je nujno potreben zaradi revizionistične tendence zgodovine in ponovne gonje proti tujcem'.

13. novembra 1988 *Nürnberger Nachrichten* informirajo, da so na podlagi razpisa poverili preustroj stare zgradbe avstrijskemu arhitektu Güntherju Domenigu, profesorju na tehnični fakulteti graške univerze. 20. aprila 2001 beremo, da se začne jasno videti obris *Dokumentacijskega centra*, ker je demontaža zunanjih gradbenih odrov že v polnem teku in da bo slavnostna otvoritev v prisotnosti nemškega državnega predsednika v četrtek, 4. novembra istega leta, po 15 mesecih dela.

4. novembra 2001 je torej nemški predsednik Johannes Rau v prisotnosti bavarskega predsednika Edmunda Stoiberja, bavarskega notranjega ministra Güntherja Becksteina, podpredsednice centralnega sveta Židov v Nemčiji Charlotte Knobloch, in predsednika centralnega sveta Sintijev in Romov v Nemčiji, Romani Rose, slavnostno otvoril muzej. Prisotnih je bilo tudi 180 novinarjev iz celega sveta in nemška televizija je prenašala svečanost v živo.

5. septembra 2002, to je deset mesecev kasneje, je muzej obiskalo že 200.000 ljudi, se pravi okoli 20.000 na mesec. Tudi takrat, ko smo bili tam z Borisom Pahorjem, smo srečali nič koliko ljudi z vseh kontinentov, od Japoncev do Italijanov.

RAZČLENJENOST MUZEJA

Po vstopnem prostoru, kjer film prikazuje muzej, njegov nastanek in smoter razstave, smo v prvi in drugi dvorani pričali nastanku nacionalsocialistične stranke in Hitlerjevemu vzponu. Sledijo dvorane, v katerih je videti začetek diktature in Hitlerjevo vlogo v njej, Führerjev mit in Nürnberg kot mesto kongresov stranke. Sledi prikaz gradnje ogromne stavbe in s tem povezanega fenomena prisilnih delavcev.

V naslednjih dvoranah vidimo na velikih ekranih, kako so potekali kongresi stranke, kako so bili organizirani, kako so jih ljudje doživljali in kako jih je videla inozemska kritika.

NATEČAJ ZA NAGRADO IGNACIJA OTE

Zveza slovenskih kulturnih društev je pod pokroviteljstvom deželne italijanske zborovske zveze USCI in Javne agencije Republike Slovenije za kulturno dejavnost razpisala prvi natečaj za zborovske skladbe v spomin na kulturnega delavca, skladatelja, dirigenta in pedagoga Ignacija Oto, čigar prvo obletnico smrti obhajamo v teh dneh. Pri tem so pri ZSKD skušali združiti tri dejavnike, ki so bili tako značilni za Otovo dejavnost: ljubezen do glasbe in zborovstva, ljubezen do ljudskega izročila in pedagoško delo. Nagrada je namenjena zlasti mlajšim slovenskim zamejskim skladateljem, med cilji pa naj omenimo spodbujanje zborovskega skladateljstva pri nas, ovrednotenje slovenske in domače zamejske poezije ter odkrivanje novih glasbenih talentov. Objavljamo besedilo razpisa.

ZSKD razpisuje 1. natečaj za zborovske skladbe, namenjen predvsem mladim skladateljem. S tem natečajem se želi ZSKD spomniti dolgoletnega člana zaslužnega kulturnika in predvsem zborovskega skladatelja Ignacija Ote.

1. Na natečaj so lahko prijavitelne zborovske skladbe brez instrumentalne spremljave za štiriglasni odrasli mešani zbor in za triglasni oz. štiriglasni ženski ali moški zbor; brez ali z instrumentalno spremljavo za dvoglasni ali triglasni otroški ali mladinski zbor.
2. Predstavljena dela morajo biti izvirna in neizvedena. Lahko so tudi avtorske priredbe ljudskih motivov.
3. Izbrani teksti za zborovske skladbe morajo biti v slovenskem jeziku ali v slovenskem narečju, s posebno pozornostjo na vrednotenje literarnega in ustnega izročila obmejnega pasu.
4. Kdor se prijavi na natečaj, naj upošteva, da so skladbe namenjene ljubiteljskim zborom.
5. Vsak skladatelj lahko predstavi več del.
6. Dolžina vsake skladbe ne sme presegati 5 minut.
7. Partiture, v petih čitljivih izvodih, morajo biti oddane ali odposlane na sedež ZSKD najkasneje do 28. februarja 2003.
8. Skladbe morajo biti anonimne: označi naj jih razpoznavno geslo, ki mora biti napisano tudi na zaprti ovojnici, v kateri so podatki skladatelja (ime in priimek, kraj in datum rojstva, bivališče, telefonska številka, naslov elektronske pošte). Kuverta mora vsebovati tudi podpisano izjavo udeleženca, da je skladba izvirna in da ni bila še izvedena.
9. Skladbe bo ocenila posebna strokovna komisija glasbenikov, ki jih imenuje Deželni odbor ZSKD. Odločitev komisije, ki ima tudi možnost, da ne dodeli nagrade, je dokončna in nesporna.
10. Predvidene so tri nagrade: za najboljšo skladbo za odrasle zbere (500,00 €); za najboljšo skladbo za otroški oz. mladinski zbor (500,00 €); posebno priznanje za najboljšo skladbo mladega/e avtorja/ice, rojenega/e po 31. decembru 1976.
11. Rezultate natečaja bo ZSKD pisмено sporočila dobitnikom nagrad najkasneje do 28. marca 2003. Izidi bodo primerno obeleženi tudi v slovenskih in italijanskih medijih.
12. Za vse, kar ni izrecno predvideno v tem razpisu, veljajo predpisi Civilnega zakonika in specifičnih zakonov na tem področju.
13. Kdor se prijavi na natečaj, sprejme v celoti in brezpogojno pričujoči pravilnik.
14. Zveza slovenskih kulturnih društev se obveže, da objavi nagradjeni deli in morebitne skladbe, ki bodo deležne posebne omembe komisije.

RADIO SPAZIO 103, SLOVENSKE ODDAJE (OD 1.11. DO 7.11.2002)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9, 90.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz). Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20. do 21. ure. Spored:

- **Petek, 1. novembra** (v studiu Anka Černic): Prislunhimo zborovski glasbi: MLPZ Carmina Slovenica - Svetnik tedna: Vsi sveti (1.11.). - Za prijeten konec tena.

- **Sobota, 2. novembra** (v studiu Matjaž Pintar): Mogoče veste, da... glasbena oddaja z Matjažem.

- **Ponedeljek, 4. novembra** (v studiu Andrej Baucon): Glasbeni mozaik z Andrejem: slovenska lahka in narodna glasba.

- **Torek, 5. novembra**: Košarkarska tekma.

- **Sreda, 6. novembra** (v studiu Danilo Čotar) - Pogled v dušo in svet: Kulturno središče ob izlivu Timave. - Izbor melodij

- **Četrtek, 7. novembra** (v studiu Niko Klanjšček)... - Zvočni zapis. - Glasba iz studia 2.

SSG / GOSTOVANJE V SARAJEVU

KRAVAVA SVATBA SPET ENKRATNA!

Po petnajstih ali še več letih je Slovensko stalno gledališče spet stopilo na oder Narodnega pozorišta v Sarajevu, mestu, v katerem vojna vihra v devetdesetih letih prejšnjega stoletja ni strla gledališke dejavnosti, ki polagoma spet pridobiva nekdanji blišč in sloves. Naš gledališki ansambel, podkrepjen s čudovitimi gosti, je v sredo, 23. t. m., nastopil s koreodramo *Krava svatba*, ki jo je režiser Damir Zlatar Frey po motivih Garcie Lorca obrval v svojo poetično paletu ognjevitih barvnih odtenkov, tako da s svojo silovitostjo čustev prevzamejo vsakega gledalca. To se je zgodilo tudi v prepolni sarajevski dvorani na mednarodnem festivalu MESS, na katerem so nastopila prestižna gledališča iz Nemčije, Anglije... in ki se je končal v torek, 29. t. m. Igralci SSG so spet doživeli burno skandirano ploskanje približno 600 gledalcev, ki so prenapolnili obširno dvorano. Priznanje publike je bilo velikansko in tudi tamkajšnji mediji in kritiki so navdušeno sprejeli delo in, kot je povedal ravnatelj in umetniški vodja Marko Sosič, čeprav ne bo SSG odneslo nikakršne nagrade, je bil sarajevski nastop čudovito, nepozabno doživetje za vse, tudi zaradi zelo dobre obojestranske organizacije.

Medtem pa se seveda s "trdimi" vajami člani ansambla SSG pripravljajo na prvo premiero letošnje abonmajske sezone, ki bo sredi novembra odprla gledališke duri z odsko postavitevjo znane pravljice *Kraljčina na zmu graha*. V režijski viziji Damira Zlatarja Freya se bo pravljica na pripoved spremenila v rock opero, in če bo nosila vsaj delček silovitega umetniškega naboja *Krava svatbe*, bo pred nami spet bleščeča gledališka stvaritev. Zato lanskoletni abonenti in tisti, ki še oklevate, pohitite z vpisom abonmaja, ker se abonmajska kampanja izteče, vsaj za goriške gledalce, 15. novembra.

SLOVESNOST V TRSEKU PRI MAREZIGAH

SPOMINSKA PLOŠČA JOSIPU IN BRANKU AGNELETTU

V nedeljo, 27. oktobra, so v vasi Trsek pri Marezigah, v osrčju slovenske Istre, odkrili ploščo pomembnega pravnika, narodnika delavca in politika, odvetnika Josipu in Branku Agnelettu, katerih imeni sta neločljivo povezani z bojem za ohranitev slovenskega naroda v temnih časih fašističnega terorja in tudi po njegovem koncu ter z bojem za ideale demokracije proti novemu komunističnemu totalitarizmu v burnih, z ideologijami prepojenih desetletjih po drugi svetovni vojni na Tržaškem. Za postavitev obeležja na pročelju rojstne hiše Josipa Agneletta sta poleg krajanov zaslužna v prvi vrsti Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske in Kulturni klub Istra. Odkritja spominske plošče (slednja sta odkrili hči in nečakinja Josipa Agneletta Lilijana in Antonija) se je udeležilo veliko število krajanov in gostov iz zamejstva ter domačih političnih predstavnikov (naj omenimo samo koprškega žu-

pana Dina Pucerja), slovesnost pa so obogatile recitacije Brune Olenik ter nastop Moškega pevskega zbora Lopar in Pihalnega orkestra Rokava iz Marezig.

Lika Josipa Agneletta (1884 -1960) in njegovega sina Branka (1920-2002) sta med vaščani Trseka še vedno živa, kot sta še kako živa med tržaškimi Slovenci, predvsem med tistimi, ki so doživljali razgibano politično življenje po drugi svetovni vojni. Zlasti Josip Agneletto, ki je v Trstu živel in deloval od leta 1913 dalje, je zaslužen, da sta ideal svobode in demokracije do vsakršnega totalitarizma ter prizadevanje za vsestranski razvoj krajevnega slovenskega življa ostala živa ves čas, zlasti preko Slovenske demokratske zveze, prve sloven-

ske demokratične stranke med Slovenci v Italiji po drugi svetovni vojni, sin Branko pa je bil njegov duhovni dedič. Kot je v svojem nagovoru dejal Milan Gregorič, je vizija Agnelettovih potrdila pravilnost izbire antitotalitarizma, pluralizma in tržnega gospodarstva s poslušom za ma-

lega človeka. Kakor je tudi resnična njuna ugotovitev, da sta posameznik in družba brez trdnih moralnih temeljev in narodne zavesti obsojena prej ali slej na propad. Urednik slovenskih poročil tržaškega sedeža RAI Saša Rudolf pa je v svojem posegu poudaril odločnost, značajnost in načelnost Josipa Agneletta, njegovo nenehno predanost delu za slovenski narod, po drugi svetovni vojni pa jasna opredelitev proti komunizmu in t.i. "fratelanci". Tako Josip, katerega delovanje se ni omejevalo samo na politiko, ampak je segalo tudi na gospodarsko, socialno in kulturno področje, kot Branko Agneletto, je še dejal, sta vložila vse svoje sile v ohranjanje slovenstva.

iz

LIKOVNA DELAVNICA V BRDIH

MMM ART 2002 V GALERIJU ARTES

V nedeljo, 27. oktobra, so v novogoriški likovni galeriji Artes, ki jo vodi dober poznavalec in ljubitelj sodobne umetnosti Dragan Abram, odprli razstavo likovnih del, ki so nastala v Brdih.

Na domačiji Klinec v Medani v Goriških Brdih je bila namreč od srede, 23., do nedelje, 27. oktobra, likovna delavnica 26 likovnih ustvarjalcev. Gre za tradicionalno srečanje, imenovano Srečanje umetnikov v Medani ob Martinovem). Izbrana skupina se je odzvala vabilu slikarja Etko Tutte, vinarja Aleksa Klinca, galerista Dragana Abrama in Stojana Bratkoviča iz studia A-media.

Letošnji MMM ART je bil že šesti, udeležili pa so se ga umetniki: Valentin Oman, Alois Riedl, Annerose Riedl in Johann Jascha iz Avstrije, Brigitte Brand iz Nemčije, Mustafa Skopljak iz Bosne in Hercegovine, Bruno Paladin, Miljenka Šepić, Vasko Lipovac in Vinko Šaina iz Hrvaške, Franco Dugo, Antonio Manfredi, Carmelo Zotti, Maurizio Cosua, Alfred de Locatelli in Klavdij Palčić iz Italije ter Hetty Van der Linden iz Nizozemske. Med slovenskimi ustvarjalci pa so sode-

lovali: Mirsad Begić, Jože Kotar, Metka Erzar, Mirko Bijuklić, Klavdij Tutta, Klementina Golija, Andrej Pavlič, Rudi Skočir, Silvester Plotajs Sicoe, Simon Kajtna, Zmago Posega in Etko Tutta.

V sredo, 23. oktobra, so ob 20.00 uri v MMM art gallery

gallery Movia (domačija Aleša Kristančiča) odprte razstave del tržaškega slikarja Klavdija Palčića.

V soboto so si udeleženci in njihovi gostje v Brdih ogledali predstavitev multivizije "Brda", ki je svojstveno umetniško delo Lada Jakše. V nadaljnjem programu je Bogdan Soban imel projekcijo digitalne grafike, predstavljen pa je bil tudi projekt INTERNETWORLD-ART.COM. Sledilo je še odprte razstave mlade novogoriške umetnice Metke Erzar na Gradnikovi domačiji.

V Medani nastalim delom so se v nedeljo zjutraj odprla vrata novogoriške galerije Artes. O umetnikih in nastalih delih je spregovorila umetnostna zgodovinarica Anamarija Stibilj-Šajn. Predstavila pa so tudi obse-

Klavdij Palčić

žen katalog s predstavitevjo umetnikov in njihovih del, ki so nastala minulo leto v Brdih v lanskoletni slikarski koloniji. Nedvomno je likovna delavnica MMM ART 2002 mednarodnega pomena, a dejstvo, da se vsako leto znova dogaja v Brdih, ji daje veliko vrednost in je gotovo širšega pomena za naš prostor, saj nam odpira širok in bogat pogled na oder tujega in domačega likovnega dogajanja.

V nedeljo smo v odlični galeriji Artes zato lahko imeli vpogled v sedanji utrip dogajanja na likovnem področju, obenem pa smo imeli tudi lepo priložnost, da smo se spremljevalci likovnega ustvarjanja lahko pogovorili s slikarji, kiparji in drugimi likovnimi umetniki. Nekatere že poznamo, saj so se predstavili s svojimi deli tudi pri nas, druge pa bomo povabili v našo sredo v prihodnje.

Predvsem pa je likovni delovni teden v Brdih ponoven dokaz, da lahko nekaj navdušencev tudi v našem kulturnem prostoru naredi veliko, saj z veseljem zapišemo, da je letošnja delavnica MMM ART 2002 najboljša doslej, saj so umetniška dela, ki so nastala v Brdih, lep prerez današnje likovne umetnosti v evropskem prostoru. Tudi zato ni zanemarljivo dejstvo, da v tej delavnici sodelujejo naši, slovenski likovni umetniki, ki posredno predstavljajo tudi našo narodno skupnost v Italiji.

Razstavo v novogoriški galeriji Artes si bo zato ogledal vsak resnični ljubitelj likovne umetnosti, obvezna pa je za vse, ki hočejo slediti današnjemu likovnemu dogajanju. Gre namreč za več kot dostojno predstavitev slikarstva, fotografije, kiparstva in drugih likovnih izražanj današnjega časa.

Preteklost Ajdovščine, zlasti arheološko, bodo kmalu predstavili v posebni zbirki, ki jo bo v prizidku ob Starem mlinu odprl Goriški muzej.

je med najbolj znanimi in prizadevnimi.

Na razstavi je največ fosilov z raznih delov Primorske, kjer so ponekod prava grobišča nekdanjih živali. Nekaj zanimivih primerkov je Bačar odkril tudi drugod v Sloveniji. Posebno pomembna so najdišča Mrzovec, Predmeja, Otlica, Kovk, Sinji Vrh, Gozd, v Vipavski dolini pa Gojače in Malovše, kamor so se zvalile skale s pobočja Kucija. Fosile iz zbirke Stanislava Bačarja so določali znani slovenski strokovnjaki: alveoline dr. Katica Drobne, morske ježke, polže in školjke doc. dr. Vasja Mikuž, numulitine prof. dr. Rajko Pavlovac, nanoplankton prof. dr. Jernej Pavšič, rudiste akad. prof. dr. Mario Pleničar, hidrozoje in korale pa akad. dr. Dragica Turnšek. Razstava v Ajdovščini je stalna, vendar bodo sedanje primerke občasno dopolnili novi, zanimivejši fosili.

Preteklost Ajdovščine, zlasti arheološko, bodo kmalu predstavili v posebni zbirki, ki jo bo v prizidku ob Starem mlinu odprl Goriški muzej.

M.

JUP

SKLAD »D. SARDOČ« - ONLUS

Upravni odbor Sklada »D.Sardoč« - Onlus razpisuje natečaj za dodelitev sledečih štipendij:

- pet štipendij v znesku petsto evrov za učence Državne dvojezične osnovne šole v Špetru. Prošnji morata biti priložena družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- šest štipendij v znesku tisoč tristo evrov za univerzitetne študente. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: fotokopija univerzitetne knjižice z učnim načrtom in izidi opravljenih izpitov, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov;
- štipendijo v znesku tri tisoč evrov za podiplomski študij ali specializacijo. Prošnji morajo biti priloženi sledeči dokumenti: potrdilo o opravljenem univerzitetnem študiju s končno oceno, družinski list in davčna prijava vseh družinskih članov.

V prošnjah morajo biti navedeni podatki o drugih prejetih štipendijah. Pri dodelitvi štipendij bo upravni odbor upošteval predvsem študijske uspehe in potrebe prosilcev na osnovi 5. člena statuta Sklada. Štipendije bodo dodeljene do 30. novembra 2002. Za vse potrebne informacije so na razpolago člani odbora: Boris Peric (048132545), Zdravko Custrin (0481387310) in Karlo Černic (048178100). Zainteresirani naj dostavijo prošnje **do 10. novembra 2002** v zaprti ovojnici na naslov: SKLAD - FONDAZIONE D. SARDOČ C/O Studio Legale - Odvetniška pisarna SANZIN, ulica Diaz št. 11, 34170 Gorica.

Upravni odbor Sklada »D.Sardoč« se posebno zahvaljuje donatorjem, ki so prispevali za štipendije:

BANCA ANTONVENETA - NOVA TRŽAŠKA KREDITNA BANKA, BANCA DI CIVIDALE S.P.A. - KMEČKA BANKA, KB 1909 FINANČNA DELNIŠKA DRUŽBA, MARK S.R.L., MIPOT S.P.A., NOVA LJUBLJANSKA BANKA D.D. - FILIALA TRST, ZADRUŽNA BANKA DOBERDOB IN SOVODNJE in ZADRUŽNA KRAŠKA BANKA

AJDOVŠČINA / V PRIZIDKU OB STAREM MLINU

STALNA RAZSTAVA FOSILOV

V Ajdovščini so v obnovljenem prizidku ob Starem mlinu v petek, 25. t.m., odprli stalno muzejsko zbirko oziroma razstavo fosilov. Gre za prikaz fosilov (okamnin), ki jih je našel Stanislav Bačar, ki je sicer najbolj znan kot navdušen zbiralec redkih in dragocenih starih knjig (bibliofil). Okamnine so neme, zgovorne priče nekdanjega življenja. Iz njih lahko ugotovimo, katere živali in rastline so živele na zemlji pred desetletji, milijoni in celo nekaj milijardami let. Po fosilih ugotavljajo strokovnjaki tudi podnebne in celo tektonske spremembe, ki so se pojavljale v dolgi geološki zgodovini. Raziskovalci nenehno iščejo in tudi odkrivajo nove fosile, ki vse bolj izpopolnjujejo znanje o razvoju živalskih in rastlinskih vrst.

Tudi v Sloveniji je veliko fosilov, ostankov nekdanjih živali in rastlin. V devetnajstem stoletju so jih odkrivali in raziskovali tudi paleontologi, v zadnjih petdesetih letih pa se s tem ukvarjajo predvsem slovenski ljubitelji in strokovnjaki. Stanislav Bačar

DOLINA / POSTAVITEV NOVIH TABEL

RESNICI IN PRAVICI JE ZADOŠČENO

FOTO KROMA

8
ČETRTEK,
OKTOBRA
2002

„Dober dan, Dolina!“ Tako je v nedeljo, 27. oktobra, prisotno množico domačinov pozdravil predsednik Odbora za povrnitev izvirnega imena vasi Dolina, Dejan Kozina, ob slovesnem odkritju prve nove table, ki nosi izključno izvirno ime, na dolinskem Zgurencu. Dolinčani so namreč dočakali dan, ko so se ob vstopih v vas pojavile nove table, ki prišleka opozarjajo, da je prišel v kraj, ki se imenuje izključno Dolina in ne več „San Dorligo della Valle“. Italijansko spakedranko je vsilil italijanski kraljevi odlok št. 800 z dne 29. marca 1923, krajani pa je niso nikoli sprejeli. Za povrnitev izvirnega imena vasi je najbolj zaslužen Odbor za povrnitev izvirnega imena vasi Dolina, ki

se je na pobudo domačih organizacij osnoval lani jeseni. Odbor je oblikoval peticijo in zanjo zbral 651 podpisov. Peticijo je osvojil dolinski občinski odbor, sklep o povrnitvi izvirnega imena pa je občinski svet izglasoval 3. julija letos.

Nedeljsko slovesnost, kate se je seveda udeležil tudi dolinski župan Boris Pangerc s številnimi odborniki in svetovalci, sta oblikovala domači moški zbor Valentin Vodnik in Pihalni orkester Breg, medtem ko je prvo tablo odkrila starejša občanka Dorka Sancin. Po besedah Dejana Kozine se s tem za Dolino začne nova obdobje, ki odpira nova obzorja in prinaša novo upanje.

DSI / SREČANJE Z RUDIJEJEM ŠIMACEM

KAKO SE JE ZAČELO NA SOČI LETA 1915

FOTO KROMA

V Društvu slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 28. t.m., potekalo srečanje z znanim novogoriškim javnim in kulturnim delavcem Rudijem Šimacem ob predstavitvi njegove knjige *Kako se je začelo na Soči leta 1915*. Šimacovo knjigo je predstavil Milan Gregorič, ki je med drugim dejal, kako delo opisuje življenje gorjanov v Breginjskem kotu, od koder je tudi doma sam avtor, v težkih časih zadnjih let Avstro-Ogrske ter prve svetovne vojne in italijanske zasedbe. Besedilo odlikuje klen, pristen in bogat jezik in tudi zato je pravi spomenik Breginjem, istočasno pa tudi duhovni avtoportret pisca samega. Kot je sam avtor povedal, knjiga noče biti zgodovinsko

delo, vendar izraža občutek primorskega človeka ob tragediji prve svetovne vojne in italijanske zasedbe, ki je porušila njegov svet. Pisec omenja ljudske pripovedi, spomine, opisuje značaj gorjanov, prikazuje pobijanje nedolžnih civilistov s strani italijanske vojske, opisuje usodo duhovnikov, beguncev, ločenih družin, upor slovenskih vojakov na Piavi itd. Pri vsem tem se ne omejuje le na dogajanje v Breginjskem kotu, ampak sega tudi v Soško dolino, na Goriško in v Brda. Šimac opisuje tudi odnose med Slovenci iz Posočja in Benečije in Rezije ter med Slovenci in Italijani, ki so jim takrat vsi - brez negativnega prizvoka - pravili Lahi.

ZAČETEK DELOVANJA ZAVETIŠČA TERESIANO

POMEN PRIPRAVE LJUDI NA PONOVO SOOČANJE Z ŽIVLJENJEM IN DRUŽBO

IVAN ŽERJAL

Zavetišče Teresiano v Istrski ulici št. 71 je torej nared, da začne s svojo dejavnostjo. Z nudenjem začasnega bivališča brezdomcem, brezposelnim, beguncem in drugim osebam na robu družbe (tako domačinom kot drugim) je začelo nekaj mesecev po prvem uradnem slovesnem odprtju strukture, ki je bila prenovljena v sodelovanju med različnimi dejavniki tržaške stvarnosti: občino, škofijo oz. Karitas, redom Usmiljen Presvetega Srca Jezusovega in fundacijo tržaške hranilnice CrT. V petek, 25. oktobra, teden dni pred začetkom redne dejavnosti, je potekalo namreč „drugo odprtje“ stavbe ob prisotnosti škofa Ravignanija, župana Dipiazze, odbornice za socialo D'Ambrosiove, ravnatelj Karitas Ravalica, predsednika fundacije CrT Panicie in drugih gostov.

Trinadstropno stavbo v Istrski ulici bo upravljala tržaška škofijska Karitas, konkretno pa bo strukturo vodil Claudio Fedele. Sprejela bo lahko največ 70 ljudi med posamezniki in družinami, pri čemer se je bodo lahko poslužile: osebe brez bivališča, posamezniki ali družine, ki so iz kakršnihkoli razlogov izgubili stanovanje, osebe, ki zaradi hudih družinskih problemov ne morejo bivati v stanovanju oz. v družinskem krogu, italijanski in tuji državljani, potrebni pomoči, ki se trenutno nahajajo v Trstu, tuji državljani v iskanju zatočišča in begunci, ki spadajo v okvir vsedravnega azilskega programa oz. programa za begunce Italijanske škofovske konferenice, matere z otroki in komaj polnoletni mladi, ki prihajajo iz drugih skupnosti. Sprejemanje bo potekalo na podlagi sodelovanja z uradi za socialno pomoč občine Trst, izjemoma pa tudi v sodelovanju z organi javne varnosti. Poleg skupne jedilnice in skupnih ležišč so na voljo tudi nekatere sobe, kuhinje in dnevne sobe za družine, ki so trenutno brez stanovanja, matere z majhnimi otroki in polnoletno mladino. Dalje je poslopje opremljeno tudi z dvigalom ter z dvigalom za nepokretne, s sanitarijami ter z garderobo, slačilnicami, kopalnicami in pralnico.

Filozofijo delovanja zavetišča lahko povzamemo v deklariranem cilju, da je bivališče v njem le začasno, saj je delovanje strukture usmerjeno v ponovno pridobitev avtonomije za osebe oz. družine, ki se je poslužujejo. Skratka, namen je osebo čimprej pripeljati do tega, da se ponovno „postavi na noge“, kot bi rekli, da najde službo oz. bivališče in da se ponovno vključi v družinski krog in v družbo. O trajanju

bivanja v zavetišču se bo odločalo od primera do primera. Seveda se bodo koristniki morali držati določenega hišnega reda, na voljo pa jim bo tudi duhovna oskrba, če si jo bodo seveda zaželeli.

Zavetišče Teresiano bo „odprta“ struktura, v smislu da bodo vrata odprta tistim, ki so potrebni pomoči, in tistim, ki želijo pomagati, skušala pa bo tudi biti virašča v okolje, v katerem deluje. Pri tem bodo tam lahko delovali v okviru prakse ali kot prostovoljci dijaki višjih srednjih šol (zlasti družboslovne smeri) in univerzitetni študenti, steklo pa bo tudi sodelovanje z župnijami, zlasti tistimi, ki

pa mislim, da si poplačan, ker lahko delaš z osebami in osebe so vse različne, tako da to delo ni monotono.“ Ko je spomladi zvedela, da iščejo osebe za to strukturo, se je javila. Priprave so potekale poleti in niso bile kdovekako zahtevne. Bodoči operaterji so se seznanili z delovanjem drugih Karitas, ki so prisotne v mestu: Karitas ima namreč sprejemne centre v ul. Cavana 15, v ul. del Sale 2/b in 4/a in v ul. Marconi 30, ki so namenjeni predvsem osebnim pogovorom in monitoriranju družbene stiske v Trstu; poleg tega ima tudi nekatere sprejemne strukture: zavetišči La Madre (ul.

ogromno stvari, potrkale so na veliko vrat, ki pa so ostala vsa zaprta. Tu bodo našli odprta vrata, vendar se morajo zavedati, da imajo tudi oni odgovornost za lastno življenje. Zato jih je treba motivirati in jim stati ob strani, da pridejo do tistega cilja, ki so si ga sami zastavili.“

Mateja Metlika, študentka neuropsihologije, pa je v to strukturo prišla preko prijatelja, ki ji je svetoval, naj se pozanima preko Karitas, ker se je ponujala možnost odprtja tega zavetišča. Tudi ona se je čez poletje pripravljala na nastop te službe skupaj z drugimi bodočimi operaterji, ki so morali preko teh izkušenj v strukturah Karitas poznati, če so res pripravljeni na ta korak. „Izkušnja je bila res pozitivna“, meni zdaj Mateja, „videla sem, da lahko zares nudim, kar me vprašajo. V bistvu nisem imela nikoli nobene izkušnje s prostovoljnimi delom. Študiram psihologijo, vendar smer, ki sem jo izbrala, je popolnoma različna.“ Tudi ona se navezuje na izkušnje, ki jih je imela v okviru skavtske organizacije: „Nedvomno mi je skavtizem veliko pomagal: pomaga ti, da se organiziraš v življenju in ti oblikuje značaj, da se znajdeš v vsaki situaciji.“ Po Matejinih besedah bodo operaterji in prostovoljci urejali hišo (slednja ima tudi majhen, a prikupen vrt), pomagali bodo, da ljudje zjutraj vstanejo, se umijejo, pospravijo svojo sobo, pojedjo, da gredo iskat službo oz. stanovanje, odvisno pač od primera: nekateri ne bodo nikoli zmožni narediti tega, nekateri bodo ta korak lahko naredili, so pa tudi tisti, ki tega niso nikoli naredili in ki se morajo komaj to naučiti. „Tem ljudem bomo pomagali, da začnejo spet nekoliko živeti in da dobijo zopet nek cilj v življenju. Tisti, ki pridejo sem, so v bistvu že malo brez upanja in so zares sami. Upamo, da jim bomo dali možnost, da bodo res spet zaživel.“

spadajo pod šentjakobsko dekanijo.

Namen Teresiana je tudi v tem, da bo odprta struktura, tudi kar se tiče narodne pripadnosti tako operaterjev in prostovoljcev kot tistih, ki se tja zatečejo v iskanju pomoči. V zavetišču v Istrski ulici delujeta tudi dve slovenski operaterki, Breda Sosič z Opčin in Mateja Metlika iz Boljunca. Breda, sicer sveža diplomirana psihologinja (diplomirala je letos poleti), se je za ta poklic odločila, ker predstavlja, kot je sama povedala, „služenje drugim, tudi po skavtskih načelih, kjer lahko daš malo in imaš velike rezultate ali pa lahko daš ogromno in imaš zelo majhne rezultate. Na koncu

Navali 25) in Angela Berlan (ul. San Lazzaro 14), refektorij Giorgia Monti (ul. Felice Venezian 23/a) in mladinski konvikt za tujce Villa Verde v središču Villaggio del Fanciullo na Opčinah (ul. Conconello 16). V zavetišču Teresiano, pravi še Breda, morajo operaterji skrbeti za sprejemanje oseb, za njihovo higieno, skrbeti je treba tudi za razdeljevanje hrane in ne nazadnje za preverjanje socialnih programov: „osebam je treba slediti, jim biti v oporo, biti z njimi prijatelji v vseh smislih, se veseliti z njimi za najmanjše uspehe... Potrebno bo živeti z njimi in jim pomagati začeti hoditi po novi poti, ki je težka. Te osebe so pač preživele

DRUGA PREDSTAVA V OKVIRU GLEDALIŠKEGA VRTILJAKA

PRISRČNE IN ZABAVNE PRIGODE NERODNE AVGUŠTINE

Nedeljski gost Gledališkega vrtiljaka je bil tokrat profesor pedagogike, igralec in priznani animator Sten Vilar. Po sobotnem novogoriškem nastopu v PDG-ju je obiskal še Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu, kjer ga je pričakala množica majhnih in velikih gledalcev, ki jih je privabila 'duša' gledališke skupine Studio Anima. V naše kraje se je tokrat spustil z mlado sodelavko Andejo Stare, ki je opravila študij za alternativno gledališče v Pragi, kjer se je, poleg ostalih teatrskih veščin, učila tudi lutkarstva in akrobatike.

27. t.m. smo se nekaj čez 17. uro popoldne z domišljijo preselili iz dvorane v ul. Brandesia v barvano potujoče zabavišče z dresiranimi živalmi in iznajdljivimi šalijci. Poleg glasbe (Boštjana Grabnarja, Grege Sulejmanoviča, Viljema Gergoleta in Roka Orla), ki je stalno spremljala dogajanje, so primerno okolje prispevali k poustvarjanju še pisane scene in različni rekviziti. Dogajanje na odrju je postalo tako predstava v predstavi, v kateri smo v približno tri četrt ure spoznali Nerodnega Avguština in Nerodno Avguštino.

FOTO KROMA

Prvi je poklicni klovn, ki uspešno skrbi za zabavo cirkuških obiskovalcev. Druga pa je njegova žena in skrbna mati njenih treh malih klovnov (Gogi, Goga in Gogu), po kateri nosita ime predstava sama in slikanica Otfrieda Preuslera in Herberta Lentza, ki je pravzaprav njena literarna predloga. Pravi protagonist nedeljskega spektakla je bila torej Nerodna Avguština.

Njeno življenje poteka večidel med lonci in skrbmi za naraščaj. Čeprav si kdaj pa kdaj želi, da bi nastopila pred številnim občinstvom, prepušti cirkuške šale svojemu soprogu. Zaradi zobobola pa

se ta ne more udeležiti večernega nastopa in, ni kaj, Nerodna Avguština mora namesto njega v areno, kjer se proti vsem pričakovanjem izkaže za nadarjeno pajacko. Avguština spozna tako skoraj naključno, da ima ob sebi izjemno osebo, ki zmore poleg vsakdanjih hišnih opravil ustvariti tudi duhovite situacije in si zato povsem zasluži mesto v programskem sporedu. Kaj pa otroci in dom? Nerodni Avguštini se sam ponudi, da postane 'homo domesticus' in poprime za prejšnjo samo 'ženska' dela.

Moderna pravljica s poučnim koncem, zaradi katere-

ga je Sten Vilar izbral prav to zgodbo: medsebojna pomoč v družinskem krogu, še posebno med zakoncema. Lahko pa dodamo še: sprememba iz tipične patriarhalne družine, kjer so vloge strogo določene, v enakopravno celico, katere člani imajo ne samo iste dolžnosti, ampak tudi podobne pravice.

Da je Sten Vilar občutljiv še na marsikatero družbene probleme, se kaže po izbiri nove produkcije Studia Anima *Ta čudovita zemlja*, kjer se bo lotil odnosa, ki ga sodobni človek ima z največkrat zanemarjeno, če ne celo zlorabljen naravo.

Živahna Vilarjeva dejavnost pa se nadaljuje tudi z drugimi igralskimi projekti (Hop Cefizelj, Gusar Berto, Pikin rojstni dan, Skrinjica želja), s katerimi gostuje po šolah, vrtcih in kulturnih domovih, z delavnicami za pedagoške delavce, z animiranjem ob podelitvi bralnih značk in drugih priložnostnih praznovanj ter s pripravo kaset in zgoščenk v sodelovanju s pevsko skupino Pinocchio, ki so žele zaslužni uspeh tudi po nedeljski predstavi.

AL

ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

VERA LOZEJ 80-LETNICA

Vere Lozej, dolgoletne tajnice na Srednji šoli Ivan Cankar pri Sv. Jakobu v Trstu, se gotovo spominja cela generacija učencev in učenk. Ob priložnosti njenega 80. rojstnega dne, ki ga je obhajala 29. oktobra, pa so se je še posebej spomnila *ukovska dekleta*, nekdanje mladinke, ki so v petdesetih letih hodile v podstrešje cerkve Novega Sv. Antona na sestanke, ki so potekali pod vodstvom dr. Jožeta Prešerna in ob asistenci gospodične Vere. *Ukovska dekleta* se imenujejo, ker so poleti preživljale mesec dni v Ukvah v Kanalski dolini. Minilo je skoro pol stoletja, a nekdanja dekleta še vedno obujajo spomine na izlete na Ojsternik, večkratna romanja na Višarje, vzpone na Viš in druge hribe, potikanja po trdnjavi pri Naborjetu, ki jim je bila pravljica grad, in celo na kopanja v ledenomrzlem studencu. Še vedno prepevajo priložnostne pesmice, ki so takrat nastale, in se spominjajo vseh, ki so skrbeli za čim lepše letovanje, g. Jožeta Jamnika, raznih spremljevalk in kuharic in predvsem jubilarke Vere Lozej. Njen rojstni dan je bil posebna priložnost, da so se *ukovska dekleta* srečala in voščila nekdanji voditeljici še veliko zdravilnih in vedrih let.

OPČINE / ORGELSKI VEČER V ŽUPNIJSKI CERKVI

NASTOPILO SO UDELEŽENCI ORGELSKEGA TEČAJA ZCPZ

Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta je v nedeljo, 27. oktobra, priredila v župnijski cerkvi sv. Jerneja na Opčinah orgelski večer, ki so ga oblikovali udeleženci orgelskega tečaja v okviru tradicionalnega poletnega seminarja ZCPZ, ki je potekal v Olimju od 11. do 17. avgusta. Eden od ciljev ZCPZ je namreč usposabljanje organistov, kar skuša Zveza na razne načine spodbujati.

Usposabljanje organistov poteka predvsem preko tečajev, ki se večkrat odvijajo ob priložnosti vsakoletnih poletnih seminarjev ZCPZ. Zadnji seminar je bil, kot že rečeno, v Olimju, na častljivih orglah iz leta 1765 iz Janečkove celjske delavnice, ki se nahajajo v župnijski cerkvi, tečaj pa je vodila mentorica prof. Angela Tomanič.

Openski večer je bil ponovitev tistega, ki je že potekal v Olimju, z nekaterimi dodatnimi deli, s katerimi je prof. Tomaničeva razširila spored ob priložnosti nedeljskega koncerta. Na openskih orglah so nastopili Pavel Biancuzzi s skladbama *Praeludium* Jana Podbielskega in *Pastorella* Františka Xavra Brixija, Nada Petaros s *Sonato* Giovannija Battista Cervellinija, Katja Lavrenčič s *Sonato* Giovannija Battista Pescettija, Davorin Starec s *Sonato* nezna-

nega avtorja (skladbo so našli v škofijskem arhivu na Krku) in skladbo *Gioie spirituali* Giacinta Burronija, Tomaž Simčič s koncertom Johanna Gottfrieda Waltherja in Marija Kerže s Fugo v G-duru Johanna Sebastiana Bacha. Koncert je sklenil nastop same mentorke, prof. Angele Tomanič, ki je zaigrala Tokato

v G-duru Theodorja Duboisa.

Sporedu, ki ga je povezoval Marko Tavčar (prisotne je pozdravil tudi openski župnik Franc Pohajč), je sledila sicer ne preveč številna publika, ki pa je z zanimanjem prisluhnila kakovostno izvedenim skladbam in izvajalce nagradila s toplim aplavzom.

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV, ŽUPNIJA SV. JANEZA KRSTNIKA - DEVIN in MOPZ FANTJE IZPOD GRMADE

vabijo na

DEKANIJSKO SREČANJE ZBOROV

V nedeljo, 3. novembra 2002, ob 17. uri v župni cerkvi v Štivanu.

DRUŠTVO SLOVENSkih IZOBRAŽENCEV in KROŽEK ZA DRUŽBENA VPRAŠANJA VIRGIL ŠČEK

vabita

v ponedeljek, 4. novembra, v Peterlinovo dvorano (Donizettijeva 3 v Trstu) na razgovor ob izidu knjige

BOJ ZA SLOVENSTVO KANALSKE DOLINE

Od TIGR-a do volitev 1946

Govorila bosta zgodovinarica dr. Nevenka Troha iz Ljubljane in avtor, časnikar dr. Erik Dolhar. Večer bo vodil urednik "belih priložnikov" Krožka V. Šček Ivo Jevnikar.

Začetek ob 20.30.

OBVESTILA

CERKEV SV. JANEZA BOSKA v Trstu prireja koncert nabožnih pesmi, ki ga bosta oblikovala Andrej Pegan-orgle in Aldo Žerjal-bas-bariton v soboto, 2. novembra, ob 20.30. Vabljeni!

APOSTOLSTVO SV. CIRILA in METODA v Trstu prijazno sporoča, da je sv. maša za pokojne člane in članice v ponedeljek, 4. novembra, ob 15.30 v Marijinem domu v ul. Risorta. Lepo vabljeni!

KNJIŽNICA P. TOMAŽIČ in TOVARIŠI vabi v četrtek, 7. novembra, ob 20.30 na predstavitev knjižnega prvenca Majde Artač Sturman *Žejni oleander*. Knjigo bo predstavila Olga Lupinc, pesmi pa bodo brali člani dramske skupine.

DAROVİ

ZA KAPELO p. Leopolda v Domju: družina Zlobec daruje 25 evrov.

ZA MISIJONE: Lojze daruje 50 evrov za misijonarja Ernesta Saksido-Brazilijski; v spomin na Danico Novak daruje E.P. 50 evrov za misijonarko Bogdano Kavčič-Ruanda; Franc Saksida daruje ob prodaji znamk 77,50 evrov za misijonarje Marijini uslužbenci; Franc Saksida daruje ob prodaji znamk 20 evrov za Marijine sestre-Benin; N.N. iz Mačkovelj daruje 20 evrov za misijonarja Lojzeta Letonjo-Sibirija.

SOŽALJE

Ob boleči izgubi drage mame Pavle Valič vd. Kravos izrekata hčerki gospe Magdi, naši zvesti raznašalki, in sinu prof. Marijanu Kravosu ter ostalemu

sorodstvu iskreno sožalje tudi uredništvo in uprava Novega glasa.

Ob izgubi drage mame in none Pavle Valič vd. Kravos izrekata ge. Magdi, prof. Marijanu ter Francu in Pavlu in ostalim svojcem iskreno sožalje slovenska župnijska skupnost in cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu.

ČESTITKE

Na leposlovni fakulteti v Trstu je 23. oktobra z odličnim uspehom diplomirala

JADRANKA CERGOLO

Iz srca ji čestitajo starši, brat, sestra in nona.

Naša dragocena sodelavka Jadranka Cergol je 23. oktobra z odličnim uspehom diplomirala na leposlovni fakulteti tržaške univerze. Ob tem pomembnem življenjskem dosežku ji iskreno čestitata tudi uredništvo in uprava Novega glasa z voščilom, da bi žela še veliko drugih uspehov v življenju.

Ustanoviteljica Slovenskih tržaških skavtinj Vera Lozej praznuje te dni 80 let. Hvaležno ji kličejo še na mnoga zdrava leta njene "stare skavtinje".

28. oktobra je dopolnil 80 let naš tenor Nino Parovel. Ob visokem jubileju mu iskreno čestitata in voščita še na mnoga leta slovenska župnijska skupnost in cerkveni pevski zbor pri Sv. Ivanu.

Voščilom se pridružuje tudi Novi glas.

SKAVTI / SPREJEM NOVIH ČLANOV

NOVE MOČI V MESTNEM IN BREŽANSKEM STEGU

Med zaključno sv. mašo je bilo slišati veliko prošenj in zahval, ki so se glasile približno tako: "Prosimo Gospod, da bi lahko še kdaj preživeli tako lep dan!" ali pa "Hvala ti, Gospod, za tako lep dan v naravi!" Iz teh besed lahko razumemo, da je bil nedeljski izlet za vse udeležence res nekaj čudovitega.

Mestni in brežanski skavtje so namreč pretekli konec tedna preživeli v objemu narave in ob pomembnih trenutkih obredov. Starejši člani, klanovci, so svoje srečanje začeli že v soboto, ko so v Planinski jami imeli v večernih urah obred vstopa v klan. Ob sugestivni luči sveč so v sami jami sprejeli v svojo sredo nove člane, ki so zaključili dobo noviciata in se odločili za vstop v klan, kjer bodo skupaj z ostalimi gradili skupnost, služili ter pomagali bližnjemu. Noč so klanovci preспали (oz. bolje rečeno prebedeli) kar na seniku, naslednje jutro pa so se pridružili ostalim članom mestnega in brežanskega stega, ki so kar z vlakom prispeli do Nabrežine. Tako se je skoraj 70 skavtov iz Brega in mesta odpravilo po ribiški poti do morja

in tam je vsaka enota izoblikovala svoj program: volčiči in volkuljice so se potepali in lovili po džungli, izvidniki in vodnice so se preizkušali v veščinah, klanovci pa so se pogovarjali o svoji skupnosti in o načrtih za naprej. Po kosilu je prišel najslovesnejši trenutek dneva: obredi vstopov in prestopov. Najprej sta obe krdeli v svojo sredo sprejeli nove volčiče in volkuljice (otroke od 7. do 10. leta starosti) in obenem pozdravili najstarejše člane, ki so se odločili, da bodo sprejeli nove izzive in prestopili v četo (enoto, ki združuje mlade od 11. do 16. leta starosti). Prav tako je četa pozdravila svoje starejše člane, ki so stopili v noviciat. Po obredih so se skavti počasi začeli odpravljati spet proti Nabrežini, kjer se jim je pridružil Baloo oz. g. Maks Suard, ki je na bližnjem travniku daroval sv. mašo. Oltar so skavti sestavili kar iz svojih nahrbtnikov, se preprosto usedli na travo in se tam, v senci dreves, v objemu rdečega ruja in ob pogledu na sinje morje s pesmimi in mislimi zahvalili Bogu za tako lep dan.

(JC)

STRANKA SLOVENSKA SKUPNOST

PD ŠTANDREŽ / GLEDALIŠKI ABONMA

UPRIZORITEV ČEDERMACA

ZA URESNIČEVANJE ZAŠČITNEGA ZAKONA

V petek, 25. oktobra, se je v Štmaru sešlo tajništvo SSK za Gorico.

Razprava je tekla kajpak o zakonu 38 in o težavah, s katerimi se moramo Slovenci soočiti pri njegovem udejanjanju. Zlasti SSK ima pri svojih zaveznikih Marjetice mnogo dela, da jih prepričuje o važnosti, da se zakon za globalno zaščito slovenske manjšine v Gorici razširi na vse mesto in ne samo na nekatere predele, kjer je manjšina bolj gosto naseljena.

Bližajoče se deželne volitve so nagnale marsikateremu vidnemu članu Marjetice strah v kosti glede podaritve zmage desnici, še bolj pa strahu glede lastne ponovne neizvolitve.

Tajništvo SSK je bilo prisiljeno zagroziti z odstopom iz koalicije, če se slednja ne bo dovolj odločno izrekla v prid slovenski manjšini.

Na vsak način pa je na seji prevladala namera, da bo stranka glede zakona 38 stala na trdem položaju zahteve po vključitvi celega mesta, pa čeprav postopoma in brez nepotrebne nuje pri izvajanju na primer toponomastike. To pa je tudi vse, kjer lahko Slovenci začasno po-

pustimo, kar se tiče zaščite naših osnovnih pravic.

V nadaljevanju seje so se prisotni soočili s programom bližajoče se seje občinskega sveta, kjer bo spet treba voliti predsednika. SSK ostaja slej ko prej na zahtevi, da je glede na najvišje število preferenc Bozidar Tabaj najbolj primerna oseba v primeru, da mesto ne pripade opoziciji ali samemu Rupeniju.

Predsednika krajevnih skupnosti Štmar-Pevma-Oslavje Lovrenc Peršolja in Podgore Walter Bandelli ter član rajonskega sveta za Sveto Goro-Placuto Miloš Čotar pa so podali obračun dosežanih aktivnosti posameznih svetov.

Predsednik Ninko Černic je poročal o dejavnosti šolskega odbora pri SSK in napovedal nove pobude v prid srednje šole Ivan Trinko. Glede dvorane pri slovenskem šolskem centru bo SSK vztrajala pri zahtevi, naj se vrne v izključno uporabo slovenskih šol, sam center pa se v najkrajšem času tudi poimenuje po ugledni osebi iz slovenske književnosti ali goriške šolske zgodovine (Francje Prešeren ali Francišek Borghia Sedej).

TAJNIŠTVO SLOVENSKE SKUPNOSTI

O DRŽAVNI NIŽJI ŠOLI IVAN TRINKO

Redke so ustanove v zamejstvu, ki so v zadnjih štiridesetih letih na širšem zemljepisnem območju resnično združevale vse Slovence. Ena izmed takih je nedvomno Nižja srednja šola Ivana Trinka, ki jo je od 1962 do 1999. leta obiskovala malodane vsa slovenska mladina na Goriškem.

Nižja srednja šola Ivana Trinka je za slovensko manjšino simbol, za Gorico in za okolico pa izjemno bogastvo, prepoznavni znak mesta, odprtega vsem kulturam, ki v njem bivajo. Žal pa je bivše, sicer Slovincem nenaklonjene občinske uprave, niso obravnavale v taki luči. Nasprotno zavlačevale so z rešitvijo problemov, vezanih na stalno dodelitev sedeža. Od zgodovinske selitve iz Malega semenišča sta si sledili, uradno sicer zaradi tehničnih razlogov, kar dve selitvi. Mestna uprava si je celo prizadevala, da bi šolo pomaknila iz mesta Gorice in jo preselila v Ločnik. Zadeva se je takrat vsaj deloma pozitivno razpletla in danes je začasni sedež šole v samem mestnem središču, nedaleč od Verdievega gledališča in Videmske univerze v sicer stari, a funkcionalni stavbi, ki pa jo

bodo prihodnje leto popravili. To bo za šolo pomenilo ponovno selitev, četrto v petnajstih letih. Razvidno je torej, da so mestne oblasti nalašč odlašale z rešitvijo problema nižje srednje šole, ki že dolga leta deluje v začasni prostorih, kar nedvomno negativno vpliva na organizacijo didaktičnega dela in na opravljanje strukturalnih investicij v ohranitev, ureditev in oplešanje šolskih prostorov.

Učno in neučno osebje z ravnateljico na čelu si sicer prizadeva, da bi bili šolski prostori prijazni, žal pa trenutno stanje ne dopušča iskanja dokončnih ureditev. Nova, verjetno spet začasna selitev, bo nedvomno z začetkom naslednjega šolskega leta sprožila med dijaki, starši in šolniki precej nelagodja, zato menimo, da bi se morala mestna uprava v sozvočju z vsemi komponentami slovenske zamejske civilne družbe potruditi poiskati dokončno in za slovensko šolo ugodno rešitev. Odlašanje in sprenevedanje bi danes bolj kot kdaj prej pomenilo nedopustno omalovaževanje vloge, ki jo ta ustanova odigrava v mestu.

ODBOR ZA ŠOLSTVO
SSK-GORICA

IZVRSTNO GOSTOVANJE HORJULSKIH IGRALCEV

IVA KORŠIČ

Začetek gledališke abonmajske ponudbe ljubiteljskih skupin Štandrež 2002, ki jo drugo leto prireja PD Štandrež, je potrdil in okreplil pričanje v ustvarjalno zlahtnost, ki se poraja na ljubiteljskih deskah. V štandreški župnijski dvorani A. Gregorsčič je v nedeljo, 27. t. m., prvič gostovala gledališka skupina Prosvetnega društva Horjul, občine blizu Ljubljane, ki od daljnega l. 1920 s svojim seveda neplačanim delovanjem bogati krajevno in širše kulturno življenje. Njegove dejavnosti so, kot nam je povedala predsednica Iva Prebil, razvejene, saj delujejo v društvu gledališke (tudi lutkovne) in pevske skupine ter celo mažoretke. Gledališka skupina pripravi vsako leto novo uprizoritev. V Štandrež je prišla v goste s svojo uspešnico *Lepotna kraljica Leenana* irskega dramatika Martina McDonagha (Tina Mahkota bi nam v prevodu lahko prihranila srbske kletvice), ki si je na Linhartovem srečanju gledaliških skupin Slovenije l. 2001 delila prvo nagrado s skupino KD Ivan Kaucič iz Ljutomera. Delo je režiral znani režiser Franci Končan in z njim proslavil svojo 40 let dolgo gledališko pot, na kateri je postavil na oder 53 predstav, od teh kar 35 v Horjulu. Zamejci ga poznajo tudi po dovršenih odrskih stvaritvah, ki jih je uresničil s koroškimi gledališkimi skupinami.

V *Lepotni kraljici Leenani* se zrcalijo težavni odnosi med materjo in hčerjo, ki ju življenje pod isto streho v majhnem, od sveta oddaljenem mestu na zahodu Irske, razjeda in rahlja ter zastruplja njuno ne ravno uravnovešene du-

SREČANJE MED KONZULKO IN TRŽIŠKIM ŽUPANOM

Generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan se je v četrtek, 24. oktobra, na njen predlog sestala z županom občine Tržič Gianfrancom Pizzolittom.

Generalna konzulka se je županu zahvalila za pozitiven in odprt odnos do pripadnikov slovenske manjšine v občini. Na srečanju, ki je potekal v izredno prijateljskem vzdušju, sta se pogovarjali o izvrševanju zaščitnega zakona za Slovence v Italiji, saj je bila občina Tržič med prvimi, ki so se odločili, da se vključijo v seznam občin, na katerih teritoriju se bo zakon izvajal. Z županom sta izmenjala stališča glede možnosti vsestranskega tudi gospodarskega sodelovanja z obmejnimi občinami v Sloveniji, saj je interes na obeh straneh, da se že sedaj poiščejo skupni temelji za sodelovanje, ki bodo ob vstopu Slovenije v EU dobili nov zagon.

FOTO BUMBACA

še. Generacijski prepad in hčerina želja po osamosvojitvi in ljubezni še stopnjujeta nezadržno stanje, ki pripelje hčer do skrajnega dejanja, kar pa ji ne prinese odrešilne rešitve iz moreče brezizhodnosti. Delo razkriva vse prvine črne komedije, saj je neizprosno v svoji trpkosti, tako da gledalcu ne dopusti predaha. Preveča ga živčna napetost, ki vsekozi napoveduje najhujše, hkrati pa ga obdaja tista mrzla sivina, tipična za irsko podnebje, ki kot ledena dežna koprena vdira v hišo, še bolj pa v srce matere in hčere, ki sta polni mrznje, a tudi skrajne obojestranske bolesterne odvisnosti. Trpko vsebino, ki, žal, odslikava marsikatero resnično današnje družinsko tragedijo in ki gledalca ves čas stiska med grenkobnem smeh in tesnobne občutke, so izvrstno podali štirje igralci: Sonja Trček-Gruden, ki je imenitno izoblikovala zagrenjeno hčer Maureen Folan, Marta Praprotnik, izkušena veteranka, ki je v podrobnih otenkih tudi z izrazito mimiko čudovito izrisala duševno in značajsko zlobnost, na meji cinčnosti, matere Mag, ter Gregor Miklavčič, ki je dobro opisal Pata Dooleya, in Miha Prebil, ki nastopa komaj dve leti, a je posrečeno posebil Patovega malce otročje raztresenega brata Raya. Končan je varno vodil igralce mimo vseh zaprek, ki jih skriva ta vse prejkot lahki tekst; primerno in zgornje je poudarjal tudi pavze, polne kot rezilo ostrega molka. Tako se je skozi celoto pretakala visoka napetost - podčrtoval jo je tudi smotrni, utesnjujoče natrpani realistični scenski okvir, ki se je sprostil v šele ob končnem iskrenem aplavzu, namenjenem vsem oblikovalcem predstave.

Prva abonmajska ponudba je bila hkrati tudi misijonska prireditev, ki se je začela z bogoslužjem v župnijski cerkvi sv. Andreja, nadaljevala pa ob dvorani z bogatim srečelovom za potrebe naših misijonarjev po svetu.

Med prvim in drugim delom predstave je Božidar Ta-

baj poskrbel tudi za napovedano zrebanje med abonenti. Knjižno nagrado, Goriza 1001-2001, je prejel mlad par. Prihodnje gledališko abonmajske popoldne bo v nedeljo, 10. novembra. KPD Savlje-Kleče Teater Balantin se bo predstavil s komedijo Harolda Brighousea *Hobson v škripcih*.

GORIŠKI VRTILJAK / ABONMA ZA MLADE

NAJSTNIKI NAVDUŠENI NAD MUSICALOM

Vzporedno s Polžkovim abonmajem bo pod okriljem Goriškega vrtiljaka, ki ga prireja Kulturni center Lojze Bratuž s pomočjo Primorskega dramskega gledališča, s sodelovanjem goriškega Kulturnega doma in Slovenskega stalnega gledališča, že četrto leto vabil v Talijin hram mlade najstniške izbirčneze Abonma za mlade. Letos jim bo podaril pet pestrih gledališko-glasbeno-plesnih predstav v upanju, da bo z njimi zadostil okusom mladih, ki so že "presiti" televizijskih, filmskih, računalniških in drugih ponudb. Gledališče bo morda s svojo neposrednostjo in minljivim čarom vendarle osvojilo nemirna srca.

Po odzivu sodeč, je prva prireditev GV zadel v živo. Petošolci z Goriškega in učenci SŠ Ivana Trinka iz Gorice in Doberdoba so v sredo, 16. oktobra, uživali ob živahno razgibanem plesnem prikazu, ki jim ga je ponudilo devetnajst mladih plesalcev iz ljubljanske plesne šole Mojce Horvat. "Plesni" vlak *Musical expres* jih je s sproščeno plesno-glasbeno pripovedjo, v očarljivih plesnih kostumih preko znanih postaj popeljal po zgodovinskih tirih musicala. Od Broadwaya, v osrčju katerega se je iz operete, glasbene komedije, vaudevilla... porodil ta bleščeči plesni spektakel, ki zimzeleno vztraja po svetovnih odrih in vselej čara gledalce s svojo živahnostjo, pa do naše stare celine, ki ga je pobljže spoznala v ne ravno srečnih tridesetih

ŠTANDREŽCI V VIPAVI

Člani dramske skupine Prosvetnega društva Štandrež so se odzvali vabilu Škofijske gimnazije iz Vipave in uprizorili dramo Franceta Bevka *Kaplan Martin Čedermac*. Nastop je sodil v okvir praznovanj 50. obletnice Malega semenišča v Vipavi. Gledališko predstavo, ki je bila v sredo, 23. oktobra, v lepih prostorih telovadnice Škofijske gimnazije, si je ogledalo veliko gledalcev. Bilo jih je kakih petsto, kar je za take pobude izredno. Med njimi seveda tudi mladi gimnazijci. Publika je med izvajanjem večkrat nagradila nastopajoče s ploskanjem, ki je bilo ob koncu igre zelo navdušeno. Predstavniki gostiteljev se je zahvalil štandreškimi igralcem za lep nastop, ki je obogatil pobude ob 50. obletnici Malega semenišča v Vipavi. Nastopajočim je poklonil jubilejni zbornik.

Člani štandreške skupine, Majda Zavadlav, Božidar Tabaj in Marko Brajnik, so v soboto, 26. oktobra, na povabilo krajevnih skupnosti zaigrali enodejanski *Čudna bolezen* in *Tata vse ve* v Kulturnem domu na Gradišču nad Prvačino.

IK

MEDNARODNA POBUDA

SCGV KOMEL / TRETJE SREČANJE Z GLASBO 2002-03

NATEČAJ ZA MLADE PIANISTE V GORICI

Minuli teden so na tiskovni konferenci v Gorici predstavili 2. mednarodni natečaj za mlade pianiste za Nagrado mesta Gorica in mednarodno nagrado Giuliano Pecar za klavirsko interpretacijo. Prireditve bo potekala v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici od 1. do 3. novembra, ko bo v gledališču Verdi v Gorici tudi zaključni večer tekmovanja, podelitev nagrad in slavnostni koncert najboljših mladih pianistov.

V bistvu gre za dva ločena mednarodna nagradna natečaja za mlade pianiste, ki so rojeni leta 1969 ali kasneje. Na natečaju, ki ima za glavno nagrado Nagrado mesta Gorica, bodo tekmovali mladi pianisti, ki si želijo prve odmevnejše uveljavitve na mednarodnem področju, medtem ko je nagrada Giulio Pecar namenjena mlajšim, a že mednarodno uveljavljenim pianistom. Kot je na tiskovni konferenci povedal umetniški vodja festivala Sijavuš Gadžijev, bo letošnja zasedba na mednarodnem tekmovanju izjemno dobra, ker se je na tekmovanje prijavilo veliko odličnih pianistov mlajšega rodu.

Prireditelji (novo nastalo združenje ljubiteljev glasbe Florestan v sodelovanju s centrom Bratuž in Slovenskim centrom za glasbeno vzgojo Emil Komel) so povedali, da je imel lanskoletni prvi nagradni natečaj za mlade pianiste izjemno dober uspeh in je tudi zato letošnji vpis na tekmovanje večji, saj se je na mednarodno tekmovanje že prijavilo več kot sto mladih pianistov iz 16 držav, med njimi največ iz Italije, Slovenije, Avstrije, a tudi iz azijskih držav in Rusije, Georgije ter seveda iz Srednje Evrope.

Umetniški vodja nagradnega natečaja in uveljavljeni pianist Sijavuš Gadžijev je tudi poudaril, da je center Bratuž imeniten prostor za prirejanje tekmovanja, saj je blizu glasbene šole Emil Komel, ki bo tudi aktivno sodelovala pri izvedbi tekmovanja. Petčlanski mednarodni žiriji, ki bo ocenjevala nastope mladih pianistov v več starostnih kategorijah, bo predsedoval pianist Paul Badura Skoda iz Avstrije. Podelili bodo več nagrad, prav gotovo pa bo najbolj zanimiv boj za zmago za nagrado Giuliano Pecar, ki je tako denarna kot tudi v tem, da je mladim pianistom omogočenih več koncertov v Italiji in drugod po svetu.

Ljubitelji glasbe zato lahko spremljajo tekmovanje mladih pianistov konec tedna v centru Bratuž in na slavnostnem koncertu v gledališču Verdi v nedeljo. Vstop je prost.

DIPLOMSKI KONCERT PETRA GUSA

JOŽE ŠTUCIN

Mladega violinista Petra Gusa (roj. 1979) goriškemu občinstvu ni potrebno posebej predstavljati, saj je v času šolanja na Slovenskem centru za glasbeno vzgojo Emil Komel (prof. Jurij Križnič) velikokrat nastopil in dokazoval svojo glasbeno nadarjenost. Toda tokratni samostojni koncert v dvorani Pokrajinskega muzeja na goriškem gradu je bil vseeno nekaj posebnega. Peter Gus je nastopil kot diplomant konservatorija C. Pollini v Padovi. Študij violine je končal z odliko, na koncertu pa je izvedel težak program (Bach, Corelli in Mendelssohn-Bartholdy). Gus ima izredno lep ton, natančno intonacijo in velik smisel za oblikovanje fraz. Igra z lahkoto, občasna "odstopanja" od idealne linije pa so najverjetneje le posledica mladosti in občutka velike odgovornosti pred domačim občinstvom. Bachova *Partita št. 1 v h-molu BWV 1002* je težka zaradi nenehnega kontrapunktiranja in prepletanja glasov. Gus je občutek večglasja poustvaril zelo prepričljivo in bachovsko elegantno, tekoče. Pravo virtuoznost je od izvajalcev terjal Arcangelo Corelli. Sonata *La Follia* je oblikovana iz 23 va-

FOTO BUMBACA

riacij, med katerimi so nekatere napisane kot preizkus nadarjenosti in tehnične spretnosti. Skladatelj bi bil s "svoljnim" učencem zagotovo zadovoljen. Še več, pri variacijski tehniki komponiranja se izvajalci velikokrat zadovoljijo z mehničnim podajanjem teme, z nekakšnim stopicanjem na mestu, kjer se spreminjata le oblika in podoba osnovne melodije, in pozabijo (ali spregledajo) celoto glasbene umetnine. Variacija ne pomeni (zgolj) kitičnosti, temveč je prej "razpršitev" temeljnega občutja (osnovne melodije) na več različnih "pogledov" istega. Sliši se zapleteno, a Gusovo igranje nam je omogočilo prav tak pretanjen in pomensko raznorodni vpogled v Corel-

ljevo umetnino. Kljub vsemu moramo zapisati, da je bil pravi višek večera zadnja točka, ko smo prisluhnili *Violinskemu koncertu v e-molu op. 64* Felixa Mendelssohn-Bartholdyja. Četudi je bila tokratna izvedba zvočno osiromašena in prirejena le za klavirsko spremljavo (dokaj zanesljivo je to delo opravila Valentina Pavio), pa je Gus vseeno potrdil virtuosne sposobnosti in si zadal veliko nalogo za prihodnost. Kljub mnogim stvarim, ki jih opravlja, ter ob rednem študiju računalništva na videmski univerzi, bi moral nadaljevati tudi s koncertno kariero violinista, kajti bila bi velika škoda, če bi diploma pomenila tudi "konec glasbenega študija".

GORIŠKI VRTILJAK / ABONMA ZA MLADE

KUHARSKI TEČAJ V ŠTANDREŽU

V mesecu oktobru je v Štandrežu potekal kuharski tečaj, ki ga je vodila sestra Gema, ki živi in dela v Gorici pri Marijinih sestrah Čudodelne svetinje.

Organizatorica in sestrina desna roka je bila Joana Nanut, ki se je že večkrat izkazala s podobnimi tečaji, pa tudi z drugimi (aranžiranje cvetja, priprava okraskov za Božič itd.).

Tečaja se je udeležilo 14 žensk in en fant. Potekal je dvakrat na teden in vsakokrat smo pripravili po dva kompletna menija. Kuhali smo od preprostih "vrzotov" v peči do idrijskih žlikrofov, potice, torte in raznih vrst mesa.

Skupina je zelo lepo sodelovala. Skoraj neverjetno se zdi, kaj vse se da narediti z dobro voljo v skupnosti.

Tečaj smo začeli in končali z molitvijo in seveda s pokušnjo vseh jedi, ki smo jih pripravili.

Vsi tečajniki se iskreno zahvaljujemo sestri Gemi, da si je vzela čas za nas, prav tako iskrena hvala Joani za organizacijo in pomoč.

Naj vam na koncu zauzupam, da je za dobro jed poleg sestavin potrebno še: malo dobre volje, humorja, optimizma, strpnosti, pozornosti, potrpežljivosti in veliko ljubezni. Potem bo dobro vse, kar boste skuhali.

MARTA

IN MEMORIAM

EDI BAUZON

Prejšnjo nedeljo je podlegel neusmiljeni bolezni Edi Bauzon, na Goriškem znan športnik in planinec, ki je upravljal družinsko trgovino v Gosposki ulici.

Rojen novembra 1933, je opravil učiteljske v Gorici, kasneje pa je bil trgovski potnik v kmetijski zadrugi. Rad je igral nogomet in smučal ter se že v 40. letih žel lepe uspehe. Spremljal je tudi goriško kulturno življenje, še zlasti zborovsko in sploh glasbeno dejavnost. Rad je pel, saj je bil nekdanji član zbora Seghizzi. S posebno hvaležnostjo se pokojnika kot zvestega prijatelja spominjajo goriški planinci.

Žalna slovesnost, ki se je je udeležilo tudi ogromno prijateljev in znancev, je bila v torek, 29. oktobra, v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Župnik msgr. Žbogar se ga je spomnil s toplimi besedami in poudaril njegovo poštenost, prijaznost in pripravljenost vedno podariti lepo besedo z milim nasmehom; bil je izredno velikodušen človek in dobitnik slovenskih ustanov. Pevci iz Štandreža in Sovodenj so mu lepo zapeli pred obredom in po njem.

Iskrene sožalje naj prejmejo vsi svojci, še zlasti žena in otroka z družinama.

OBVESTILA

ACM-GORICA vabi k maši za vse pokojne člane v ponedeljek, 4. novembra, ob 16.30 v Zavodu sv. Družine.

ŠIRŠI ODBOR Zveze slovenske katoliške prosvete se bo sestel v torek, 5. novembra, ob 20.30 na sedežu v Gorici.

KRAJEVNA SKUPNOST Solkan vabi v sredo, 6. novembra, ob 19. uri na predstavitev knjige Goriški spomini, ki jo je zbral in uredil Branko Marušič. Srečanje bo v domu Krajevne skupnosti Solkan, trg Jožeta Srebrniča 7.

SLOVENSKO STALNO gledališče ob 100-letnici dramatičnega društva v Trstu razpisuje abonma za sezono 2002/2003. Vpisovanje poteka ob delavnikih od 10. do 13. in do 16. do 18. ure v uradu Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Bras 20, tel. 0481 33288). Rok za vpis se izteče 15. novembra.

ČESTITKE

Zaradi tehničnih razlogov objavljamo čestitko z nekajtedensko zamudo in se opravičujemo tistim, ki so nam jo poslali: "Člani pevske skupine Musicum se veselijo s svojim pevcem Petrom Gusom in mu iz srca čestitajo, ker je odlično opravil diplomski izpit iz violine."

DAROVI

ZA MISIJON p. Kosa: NN 100,00 €; D. in T. 50,00 €, N.N. Rupa 30,00 €; Stana in Efrem 30,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. 50,00 €; za cvetje v cerkvi: Nada Pahor 50,00 €.

ZA CERKEV v Sovodnjah: v spomin na Jožefo Petajan N.N. 30,00 €; v spomin na Maričko Pelicon Marija Batistič 60,00 €, klapa 60,00 €, N.N. 50,00 €, N.N. 75,00 €; Jelka Batistič za misijone 20,00 €.

VSEŽIVLJENJSKO IZOBRAŽEVANJE

TRŽAŠKA MATICA

prireja v sodelovanju s krožkom KRUT in SDZPI
USPOSABLJANJE MENTORJEV KROŽKOV
S POMOČJO MEDMREŽJA

koliko bo trajalo: 48 ur

kako in kje: potekalo bo pod strokovnim vodstvom Andragoškega centra Slovenije v obliki predavanj in učnih delavnic v Gorici, Trstu oz. v Ljubljani ter samostojno s pomočjo multimedijskega kompleta in z vodenim sodelovanjem prek medmrežja, informacije in prijave: goriški sedež krožka KRUT, Korzo Verdi 51 int. v 1. nadstropju, tel. 0481/531644; tajništvo SDZPI, ul. Ginnastica 72, tel. 040/566360

Predstavitev tečaja ter namena in praktičnih izkušenj krožkov, ki se ga bodo udeležile strokovnjakinje Andragoškega centra Slovenije in izkušeni mentorji iz Primorske, bo na goriškem sedežu krožka KRUT, Korzo Verdi 51 int., v sredo, 6. novembra 2002, ob 20. uri. Vabljeni!

PROGRAM SOFINANCIRA MINISTRSTVO ZA KULTURO RS

ZADNJE DELO ALDA RUPLA

NOČITVE POD ZVEZDAMI V ŠTEVERJANU

MARJAN DRUFOVKA

V četrtek, 24. oktobra zvečer, je Aldo Rupel predstavil svojo zadnjo knjižno zbirko z izpovedno vsebino *Nočitve pod zvezdami* v dvorani Sedejevega doma v Števerjanu. Najprej je vse skupaj pozdravil predsednik društva F. B. Sedej Mihael Corsi, še posebej pa avtorja knjige, ki je sprejel povabilo. V uvodnih besedah je dejal, da je večer bolj kot predstaviti bisera posvečen stiku in pogovoru z avtorjem samim. Letošnje leto je mednarodno leto gora in torej se spodobi, da je knjiga s tako vsebino predstavljena Števerjancem, saj živijo na najvišji točki goriške pokrajine.

Knjigo je izdala ustanova Transmedia, platnico je oblikoval dolgoletni Ruplov prijatelj Jože Cej. Na njej je naslikana ptica ujeta, ki simbolično prikazuje samega avtorja, saj, kot sam pravi, res dobro pozna slovensko okolico, po kateri se rad sprehaja. Poleg ptice je naslikana tudi skala, ki se pomensko ujema z Ruplovim taborniškimi ime-

nom. Avtor je prisotnim posređoval svoje izkušnje, ki si jih je nabral v več kot štiridesetih letih in so ga izjemno obogatile. In tako je neki januarski večer sam preživel v Trnovkem gozdu. Povedal je, da v takih pogojih človek ne more umirjeno spati in se zbudi ob najmanjšem šumu. Zgodaj zjutraj pa je zaslišal pihljanje nizkega vetriča, ki je s seboj nosil duh listja in raznih trav. To je bilo za avtorja pravi užitek. Poleg tega je bil v Snežniških gozdovih, Bosni, Črni gori, na Švedskem... Udeležuje se raznorodnih pohodov, bolj ali manj zahtevnih, veliko hodi v hribe, v naravo, ker ga do odprtega prostora veže izjemna ljubezen. Ekstremni šport mu pomeni veliko, v taki meri, da je od slednje panoge skoraj odvisen. Pri tem pa je poudaril, da mora sam človek najti v sebi tisto pravo mejo, ki je ne sme nikdar prekoračiti.

Ob koncu se je kramljanje in pozorno ujemanje res posebnih Ruplovih pripetljajev premaknilo v bližnjo sobo ob kozarčku briškega.

11

ČETRTEK,
31. OKTOBRA
2002

BENEŠKA SLOVENIJA

PRESEDNIK CONFAMILIJA MED NAMI

DOMENICO MORELLI V ŠPETRU

Predsednik Confamilija, Vsedržavnega zveznega odbora jezikovnih manjšin v Italiji, je bil nedavno na delovnem obisku v naši deželi. O njegovih srečanjih na Goriškem in Tržaškem smo pisali prejšnji teden. Tokrat povejmo še nekaj o obisku, ki ga je imel v Špetru. Predsednik Domenico Morelli zelo dobro pozna razmere jezikovnih narodnih skupnosti v Furlaniji-Juljski krajini. Tudi zaradi tega je bil dokaj zaskrbljen zaradi neizvajanja v Rimu odobrenih zakonov, hkrati pa trdno pripravljen pravilno izvajanje zagovarjati v pristojnih uradih italijanske prestolnice.

Na srečanju v Špetru 18. oktobra so bili med drugimi prisotni ravnateljica Živa Gruden, županja Bruna Dorbolo, občinski odbornik Nino Ciccone, zastopnik domačih upraviteljev David Klodič, predsednik SKGZ Rudi Pavšič, za SKGZ še Jole Namor, za SSO Giorgio Banchig, predstavnik Odbora 482 Carlo

Puppo in Giovanni Biasatti in drugi. Prof. Morelli je imel seveda največ opraviti s položajem dvojezične šole, saj ostaja kljub vsemu še veliko odprtih vprašanj glede izobraževanja v slovenskem jeziku v občinah videmske pokrajine, pa tudi glede možnosti, da bi se šola tako razvila, kot bi to zahtevale razmere v Benečiji.

Iz pogovora je izšlo zlasti razočaranje tako staršev dijakov v dvojezičnem centru kot tudi predstavnikov krajevnih uprav in drugih ustanov nad zakonoma 482 in 38, ki sta le bila odobrena, in vendar se ne izvajata, kot bi bilo pričakovati. Prof. Morelli je nekaj povedal o težavah, do katerih žal prihaja pri ureničevanju omenjenih zakonov, povedal je, kaj je Confamilija doslej naredil, da bi se zakona uresničevala, in izrazil svoj resni namen posredovati zahteve manjšinskih skupnosti iz naše dežele na ministrstvih v Rimu.

DD

IZSELJENCI

SEMINAR ZA KULTURNE ANIMATORJE

SLOVENŠKA KULTURA SKOZI OČI IZSELJENCEV

"Ker smo tako oddaljeni od matične domovine, ne sledimo sodobnemu dogajanju na področju kulture. V Argentini zato ohranjamo tradicije in običaje, ki so nam jih posredovali naši starši in stari starši. Sam se nisem niti zavedal, da obstaja sodobna Slovenija, kjer se je marsikaj - tudi na področju kulture - spremenilo", je na tiskovni konferenci ob zaključku prvega seminarja za kulturne animatorje - slovenske izseljence v ponedeljek, 28. oktobra, po poročanju STA povedal eden od udeležencev seminarja, Blaž Miklič iz Argentine.

Pobudo za seminar, ki je potekal od 21. oktobra, je dal Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je zagotovil tudi večino denarja za njegovo izvedbo, organizacijo seminarja pa je prevzel Javni sklad RS za kulturne dejavnosti (JSKD). Seminarja se je udeležilo 12 kulturnih animatorjev iz Argentine, Avstralije, Kanade,

ZDA, Švice, ZR Jugoslavije ter Bosne in Hercegovine.

Direktor JSKD Igor Teršar je povedal, da je seminar pomemben predvsem v smislu prenašanja izkušenj tako na področju ljubiteljske, kot tudi profesionalne kulture. V Sloveniji se je v zadnjem desetletju veliko spremenilo tudi na področju kulture. Nastale so nove institucije, spremenil pa se je tudi pogled na kulturne dejavnosti, zato je čas, da se Slovenci v matični domovini tesneje povežemo s Slovenci po svetu in poskušamo začrtati skupen program, je še dejal na tiskovni konferenci Teršar.

Dragica Breskvar iz JSKD, ki je seminar vodila, pa je poudarila, da so v okviru seminarja želeli udeležence seznaniti predvsem s sodobnimi tokovi ustvarjanja na področju kulture v Sloveniji. Udeleženci namreč po njenih besedah zelo dobro poznajo tradicionalno kulturo, manj pa so seznanjeni s sodobnimi tokovi na tem področju. Pove-

dala je, da je tudi sama dve leti v Berlinu delovala kot kulturna animatorka med tam živečimi Slovenci in tedaj prišla do ugotovitve, da si mladi želijo predvsem novih pristopov. V okviru seminarja so si zato ogledali nekaj gledaliških in drugih predstav, med njimi Dvoboj Diega de Bree v izvedbi gledališča Glej, ki je za marsikoga pomenil pravi kulturni šok. Spremljali so gledališke vaje, spoznavali skrivnosti filmske in video umetnosti in se spoznali s slovensko zborovsko sceno. Med bivanjem v Sloveniji pa so obiskali tudi kulturne ustanove v Mariboru, Celju in v korškem zamejstvu. Dragoce ne so predvsem vezi, ki so se stakale med udeleženci seminarja, ter drugi stiki, ki so jih navezali v času svojega bivanja v Sloveniji in jih bodo lahko s pridom izkoristili pri svojem delu v tujini, je še dejala Breskvarjeva.

Ob zaključku seminarja je izšlo priložnostno glasilo, naslovljeno Z vseh vetrov, v katerem so udeleženci podali svoje vtise o seminarju in o sodobni ustvarjalnosti na področju kulture na Slovenskem.

PREJELI SMO

ODPRTO PISMO SVETU ZA VISOKO ŠOLSTVO

V teh dneh se bo ponovno razpravljalo o ustanovitvi Primorske univerze s sedežem v Kopru.

V dobrih dveh letih javnih razprav, polemik in nasprotujočih se stališč, ko je postalo jasno, da ne bo prišlo do ustanovitve Primorske univerze z dvema enakovrednima kampusoma v Kopru in Novi Gorici, se sedaj ustanavlja Primorska univerza s sedežem v Kopru.

O tem bo v teh dneh vnovič razpravljala Svet za visoko šolstvo pri Ministrstvu za šolstvo, znanost in šport. Ob tem želimo javno poudariti, da je za nas ustanavljanje novih univerz, še posebej v obmejnem prostoru, bistveno razvojno in strateško vprašanje Slovenije. Zato podpiramo nastajanje nove univerze s sedežem v Kopru.

Odločno pa nasprotujemo, da se ta univerza imenuje Primorska univerza ter da se ji eventualno na območju Goriške zagotovijo kakršnekoli prerogative, ki jih na tem območju nimata bodisi Univerza v Ljubljani ali Univerza v Mariboru ter nastajajoča univerza Politehnika v Novi Gorici. Kot argumente k temu naj dodamo še dejstvo, da se univerze - tudi pri nas - dandanes ne imenujejo po regijah, temveč se opredeljuje glede na sedež.

Pomemben argument v prid poimenovanju Univerza v Kopru izhaja tudi iz dosedanjih polemik, kjer so bili predstavniki Goriške vedno v manjšini in pogosto označeni za zdravarje, ko so postavljali zahteve po enakovrednem obravnavanju njihovih stališč in argumentov. Zato bo eventualna uporaba imena Primorska univerza za univerzo, ki nastaja v Kopru, velik del prebivalcev Goriške imel za manipulacijo, s katero bodo v Kopru razpolagali s sredstvi za razvoj visokega šolstva na Primorskem.

Menimo, da se z imenom Primorska univerza zmanjšujejo možnosti za nastajanje univerze v Novi Gorici in s tem se zanikajo vitalni interesi severnega dela Primorske.

Ne nazadnje ugotavljamo, da se danes univerze ne ustanavljajo le za regijska območja, temveč se ustanavljajo kot prvovrstne nacionalne ustanove, ki zajemajo širši nacionalni prostor. Tako naj bo tudi z novo nastajajočo univerzo s sedežem v Kopru.

FORUM ZA GORIŠKO
SERGIJ PELHAN,
PRESEDNIK

GLOSA JURIJ PALJK

O REVEŽIH NAŠIH DNI

Naslov naše glose bo marsikoga zbudil, vsaj upamo, da bo tako, predvsem zato, ker nismo več vajeni govoriti o revežih, ker smo zmotno prepričani, da v naši, zahodni in bogati družbi za reveže ni več prostora, da revežev v naši sredi več ni.

Pa ni tako, saj vemo, da ima vsaka družba in zato tudi naša, ki je najbogatejša v zgodovini človeštva, v svoji sredi ljudi, ki so reveži. Tudi sami smo sinovi staršev in dediči starih staršev, ki so živeli v veliko bolj skromni družbi, tudi taki, v kateri ni bila nobena sramota biti reven, ampak danost in dejstvo. Nekateri se še spominjamo, kako so reveži hodili okrog in trkali na vrata naših domov in so naše none vedno rekla nam otrokom, da je treba revežu odpreti in mu vsaj skromno postreči, in pri tem so še obvezno dodale: "Zahvalimo Boga, da nam ni treba hoditi po svetu prosit vbojajme!" Naše mame pa so še dodale: "Vedno je potrebno pri mizi imeti še prostor za tiste, ki nimajo vsega tega, kar imamo mi!" In zares nismo imeli dosti tudi mi v tistih časih in v tisti družbi, ki je danes ni več, ker jo je zbrisal čas in predvsem današnja izguba spomina, predvsem skupnega spomina, tako imenovanega kolektivnega spomina.

Hitra televizijska slika, ki briše vse, od človeške bolečine do stvarnosti, predvsem pa briše kolektivni in individualni spomin in v zameno ponuja namišljeno, fiktivno

stvarnost, ki je nikjer ni, je odnesla v pozabo tudi tisto preprosto in navidez malo, drobno solidarnost, ki je tako močno označevala sicer vedno skromno in večkrat revno kmečko družbo. Prav ta navidez mala solidarnost je bila odlika te družbe, ki jo je zbrisal čas, ki jo je za vedno dotolklo današnje večkrat naravnost obešenjaško in zato nedostojno blagostanje.

Zapis o revežih današnjih dni sem se namenil napisati minulo nedeljo zjutraj, ko sem pred osmo uro prihajal v naše uredništvo, da bi v miru nedeljskega Travnika napisal nekaj zahtevnejših člankov, ki bi jih sicer doma zaradi otroškega živčava ne mogel.

Z avtomobilom sem se peljal po hitri cesti, ki je v nedeljo vedno prazna, samo pozimi in poleti so na njej v zgodnjih urah izletniki iz Slovenije, ki se odpravljajo smučat v italijanske hribe, ali pa Goričani, ki gredo na morje v bližnji Gradež. Na jesen in na pomlad pa ste lahko na hitri cesti proti Gorici mirni in tudi gotovi, da ne boste srečali nikogar takoj po sedmi uri. Včasih sem štel avtomobile, ki so na nedeljo takoj po sedmi uri privozili v meni nasprotno stran, iz Gorice torej, in nikdar jih nisem naštel več, kot je prstov na eni roki.

Tudi tokrat sem brezskrbno vozil in tudi zato, ker sem se večkrat "opekel" z denarno kaznijo, ki so mi jo napravili policisti na tej cesti, ni-

sem "potegnil". To idilo mirne in brezskrbne vožnje je tik pred Gorico, točno pri izteku letališča, če vozite proti Vilešu, zmotila majhna gruča ljudi, za katere se je že od daleč lahko videlo, da niso iz naših krajev: v vrsti so kot Indijanci hodili drug za drugim po hitri cesti v smeri proti Vilešu, vedli so se preplašeno, gledali so v tla, bili so neprespani in slabo oblečeni. Vse to se da lepo videti iz avtomobila, tudi če vozite devetdeset na uro, a se to vidi samo takrat, ko se ima za seboj že izkušnja s pomanjkanjem vsega.

Takoj mi je bilo jasno, da so to prebežniki iz daljnih krajev, po barvi kože bi lahko bili Kurdi, lahko Arabci, lahko tudi kaj drugega, gotovo pa so bili prebežniki, reveži današnjih dni, ki so tudi reveži naše družbe, a se tega ne zavedamo.

Zabolelo me je, ko sem praznje oblečen in s kravato odbrzel naprej in v ogledalu videl, kako se je edina ženska v skupini obrnila in pogledala za menoj. Zabolelo me je tudi zato, ker sem vedel, da ne bodo prišli daleč, ker jih bo prej ustavila policijska patrulja in jih odpeljala na mejo, kjer jih bodo vrnil v Slovenijo. Pomislil sem na usodo teh revežev, za katere sem vedel, da so prišli od daleč že zato, ker so hodili po hitri cesti, po kateri ne smejo ne pešci in ne kolesarji. Potem sem samo dobro minuto kasneje srečal policijski avto, ki je z odprto

modro lučjo drvel proti Vilešu in takoj mi je bilo jasno, da gre zaustavit reveže.

Ker sem po naravi melanholik in močno nagnjen tudi k sicer večkrat zdravemu in odrešujočemu pesimizmu, le-ta te namreč večkrat obvaruje pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pomislil najprej na to, da je reveže na hitri cesti gotovo prijavil nekdo, ki je kar poklical na številko 113. Pa mi je pogled nato ušel na bližnjo Sveto Goro in na Marijino svetišče, na katerega sem od otroških let navezan in sem zato postal spravljen pred življenjskimi klofutami, sem pom

ZAČETEK ZAKLJUČNIH POGAJANJ O VSTOPU SLOVENIJE V EU

MARJAN DROBEŽ

Prvega novembra Cerkev praznuje praznik Vseh svetih, državno poimenovanje tega dne pa je v Sloveniji Dan spomina na mrtve. Molitve in misli na pokojne so del naše civilizacijske in kulturne tradicije, kot je to tudi 2. november, dan vseh vernih rajnih, ko posebej molimo za duše pokojnih. V Sloveniji izredno veliko število ljudi obiskuje pokopališča, kjer polagajo cvetje, prižigajo sveče in molijo za pokojne. Počastijo tudi grobove in grobišča v preštevilih krajih na Slovenskem, kjer počivajo žrtve sovraštva in pogromov med revolucijo in obdobja po njej.

Že v začetku tedna pa so v Bruslju predstavniki držav, ki se bodo vključile v EU, preučili izhodišča za nadaljevanje in zaključek pogajanj, kot so jih predstavniki petnajstih držav članic sprejeli na zasedanju 25. in 26. oktobra. Obnavljajo težka in zapletena vprašanja o financiranju povezave, zlasti kmetijstva, ki mu EU namenja kar polovico sredstev iz svojega proračuna. Če se bodo predstavniki desetih držav kandidati, med katerimi je tudi Slovenija, sporazumeli o vseh bistvenih vprašanjih, bi pogajanja lahko sklenili do 12. decembra, ko bo v Kopenhavnu odločilni vrh povezave. Pristopno pogodbo bi države kandidatke podpisale aprila prihodnje leto na vrhunskem sestanku v Atenah, v EU pa bi se, tako kot je bilo načrtovano, vključile 1. 2004.

Najbolj zaslužna za uspeh posebnega vrhunškega sestanka EU v Bruslju sta bila francoski predsednik Jacques Chirac in nemški kancler Ger-

hard Schröder. Dosegla sta kompromis o sistemu in višini denarnih prispevkov, ki jih povezuje namenja kmetijstvu. Kandidatke bodo po bruseljskem dogovoru prvo leto članstva prejele 25% višine kmetijskih subvencij, ki jih zdaj prejema država članice. Izenačenje s sedanji članicami naj bi dosegle do leta 2013. Pomembno je, da bo EU novim članicam tudi zagotovila, da tri leta po včlanitvi ne bodo postale neto plačnice v proračun povezave, kar bi se sicer zgodilo Sloveniji, Cipru, Malti in Češki.

Predstavniki Slovenije, ki bodo volili zaključna pogajanja z Brusljem, bodo poizkušali doseči kompromise, zlasti glede pridelovalnih količin (kvot). Kvote, ki jih ponujajo pogajalci evropske komisije, so pri skoraj vseh kulturah oz. pridelkih nižje od ravni kmetijske proizvodnje, ki je že dosežena v Sloveniji. Zlasti to velja za mleko, sladkor in krave dojilje. Z določitvijo kvote poizkušajo zmanjšati tudi stalež ovac. Predsednik Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije Peter Vrisk je na srečanju s časnikarji, 25. t.m., izrazil zaskrbljenost za usodo slovenskega kmetijstva, če bodo slovenski pogajalci sprejeli vse zahteve Bruslja. V tem primeru, je dejal, "bodo slovenski kmetje v EU ne samo drugorazredni, ampak celo tretjerazredni državljanji. Imeli bodo slabše kmetije, manjše kvote od že obstoječe proizvodnje in nižje subvencije kot evropski kmetje". Dodajamo, da je v Sloveniji sicer okrog 176 tisoč uradno registriranih kmetij, resničnih kmetov s svojimi gospodarstvi pa je približno 18 tisoč.

ODSTRANJEN ZADNJI AVSTRIJSKI TOP UPERJEN PROTI SLOVENIJI

Kampanja za predsedniške in lokalne volitve, ki bodo 10. novembra, postaja enolična in nezanimiva. Kljub soočanju kandidatov za novega predsednika Slovenije, ki potekajo skoraj v vseh občilih, se ocene o njihovih izgledih na volitvah ne spreminjajo. Slovenci so očitno še zmeraj razdeljeni po političnih in ideoloških merilih, zato so že vnaprej določili, kateri kandidat ali kandidatka za državnega poglavarja sta zanje najbolj primerna. Dr. Janez Drnovšek in Barbara Brezigar vsekakor ostajata na vrhu vseh javnomnenjskih raziskav, ki jih izvajajo časniki in elektronska občila. Morda pa se je pod vplivom predsedniške kampanje močno spremenil odnos volilcev do vključevanja v EU in zvezo NATO. V raziskavi centra za raziskave javnega mnenja pri Fakulteti za družbene vede so ugotovili, da bi sedaj 62,3% anketiranih volilcev glasovalo za vstop v EU, delež tistih, ki bi glasovali za vključitev v NATO pa je zrasel na 49%. Svet za visoko šolstvo, ki deluje pri slovenski vladi, je na seji 25. t.m. sprejel zelo pomemben sklep o ustanovitvi Univerze na Primorskem. Ministrica za šolstvo, znanost in šport dr. Lucija Čok je časnikarjem izjavila, da bo Slovenija po 27. letih dobila novo univerzo, "s čimer bodo lahko oblikovali močan obrambni zid pred vdorom tujega znanja na naše območje". Sklep bo v kratkem obravnavala vlada, potrditi pa ga mora tudi Državni zbor. V novo univerzo se bodo študentje začeli vpisovati v prihodnjem letu.

Povsem samostojno, toda s podporo mestnega sveta mestne občine Nova Gorica in z njeno finančno pomočjo, pa širi število študentov in študijskih smeri Politehnika v Novi Gorici. Le-ta se oblikuje v tako imenovano goriško univerzo. Ministrica dr. Lucija Čok ji ne nasprotuje. Politehnika je otvoritev študijskega leta 2002/2003 zaznamovala s slovesnostjo, ki je 29. oktobra bila v gradu Kromberk. Na njej so podelili vpisne listine novi generaciji podiplomskih študentov, podpisali pogodbo o sodelovanju med Politehniko in Znanstveno-raziskovalnim centrom Slovenske akademije znanosti in umetnosti, in podpisali pismo o nameri za ureditev študentskega doma v Novi Gorici.

Zgodili sta se dve dejanji, ki sta simbolno povezani. V vojašnici slovenskih pomorščakov v Ankaranu je bila v petek, 25. t.m., osrednja slovesnost v spomin na noč s 25. na 26. oktober pred enajstimi leti, ko je slovensko ozemlje oz. Luko Koper zapustila ladja z zadnjimi vojaki nekdanje SFRJ. Samo dan prej pa je podpolkovnik Arno Kronhofer z vojaškega poveljstva na Koroškem v pogovoru za ljubljanski časnik *Delo* povedal, da je avstrijska vojska odstranila zadnji top, ki je bil uperjen proti Sloveniji. Dejal je, "da so z njim odstranili zadnje ostanke hladne vojne". Znano je, da ima avstrijska vojska že dalj časa tesne, celo prijateljske odnose s slovensko vojsko. Pripadniki obeh armad so nedavno sodelovali na dobrodelnem koncertu v Globasnici na avstrijskem Koroškem.

SKRB ZA SLOVENSKI JEZIK

Tako velikega števila list s kandidatki oz. kandidati za nove župane ter svetnice in svetnike občin, kot je vloženih za predsedniške in lokalne volitve 10. novembra, ni bilo še na nobenih volitvah v obdobju samostojne Slovenije. Samo na območju mestne občine Nova Gorica je objavljenih kar 23 list, med katerimi je veliko t.i. neodvisnih, samostojnih ali pa nestrankskih list.

Žal pa je v predvolilni kampanji, ki sicer ne vzbuja večjega zanimanja, govor predvsem o velikih političnih in družbenih temah oz. vprašanjih, pri čemer predvsem naštevajo, kaj bi morali napraviti za nadaljnji razvoj posameznih občin. Kandidati povečini tudi ne obravnavajo možnosti in nalog za nadaljnje poglobljanje stikov z rojaki čez mejo, v Italiji, čeprav bi bilo to potrebno, če upoštevamo skorajšnjo včlanitev Slovenije v EU.

Samo Neodvisna ženska lista v Novi Gorici, katere pr-

va kandidatka za svetnico v mestnem svetu je prof. Darinka Kozinc, ravnateljica Srednje lesarske šole v Novi Gorici, je v svojem programu poudarila tudi skrb za vsakdanja konkretna oz. življenjska vprašanja na obmejnem območju z Italijo. V volilnem programu te listine je poudarjena tudi nujnost večje skrbi za ohranitev in razvoj slovenskega jezika, ohranjanja narodne zavesti in slovenske izvirnosti. Pri načrtovanju prihodnosti Nove Gorice pa naj bi upoštevali tudi njeno vlogo in odgovornost v odnosu do slovenske narodne skupnosti onkraj meje, v Italiji. Pri utemeljevanju volilnega programa v neodvisni ženski listi poudarjajo, "da so se ženske v Novi Gorici veliko naučile od pokončnih Kraševk, delavnih Brik, prijaznih Vipavk in trdoživih Gorjank, ki so v najtežjih časih znale in zmogle nositi skrb za družino, da smo Slovenci na Goriškem lahko preživeli".

POKLON VSEM ŽRTVAM

SPOMIN NA PADLE VOJAKE 1. SVETOVNE VOJNE

ADA KLINKON

V soboto, 21. septembra, so se na Tolminskem spomnili padlih vojakov v 1. svetovni vojni. Najprej so blagoslovili vojaško pokopališče na Modrejcah v nemškem jeziku, za tem pa je potekala slovesnost še na Ločah na tamkajšnjem avstrijskem pokopališču. Tu je grobove blagoslovil v slovenskem jeziku tolminski župnik Dominik Brus, govoril pa je tudi poslanec v Državnem zboru Ivan Božič in dejal, da 20. stoletje za zgornje Posočje ni bilo prijazno. Pred petinosemdesetimi leti je divjala v teh krajih krvava vojna in pokosila življenja mnogih ljudi, ki so bili različnih veroizpovedi.

Sedaj so se predstavniki avstrijskega Črnega križa in Salzburga ter dežela Tominska želeli pokloniti žrtvam vojne.

Popoldne je bila tega dne slovesnost še na Mengorah nad Tolminom, kjer so spomenike 1. svetovne vojne obnovili. Govoril je dr. Vasja Klavora, poznavalec vojnih razmer v prvi svetovni vojni in pisec publikacij o takratnih težkih dogodkih.

Na omenjenih proslavah so sodelovali vojaki v uniformah takratnih vojnih sil, nadalje Pihalni kvartet iz Salzburga, Kobarški oktet Simon Gregorčič, medtem ko je bila na Mengorah kljub slabemu vremenu odigrana predstava *Pisma s fronte* v režiji M. Bevka.

POMEMBNA JAVNA SLUŽBA

USPEŠNO ZDRAVSTVO V NOVI GORICI

Zdravstveni dom in mestna občina Nova Gorica sistematično vlagata svoja sredstva v osnovno zdravstvo in zobozdravstvo, ki sta namenjeni okoli 40 tisoč prebivalcem mesta, spodnje Soške doline, spodnje Vipavske doline in goriškega Krasa. Omenjena javna služba se nemara tudi v primerjavi z drugimi dejavnostmi na območju mestne občine najbolj hitro in uspešno razvija.

V preteklih desetih letih so v osnovno zdravstvo in zobozdravstvo vložili skoraj milijardo tolarjev, v kar so vključene tudi investicije v tem letu. Okrog 60% sredstev je prispevala mestna občina iz svojega proračuna, preostalih 40% denarja pa je dal Zdravstveni dom. Le-ta pod vodstvom dr. Mihe Demšarja zelo uspešno deluje in spa-

da med najboljše zdravstvene organizacije v Sloveniji.

Osnovno zdravstvo, ki ga razvija Zdravstveni dom kot javni zavod, je doseglo takšno raven, ki jo nekateri opredeljujejo kot idealno stanje. Sedaj prenavljajo in povečujejo zahodni del poslojja zdravstvenega doma in v posameznih ambulantah nabavljajo novo opremo. V letu 2003 bodo zgradili novo zdravstveno postajo v Dornberku, ki bo v svojem sestavu imela splošno zdravstveno ambulanto, zobno ambulanto in lekarno. Na pobudo oz. po zahtevi dr. Mihe Demšarja in dr. Enise Demšar bodo v središču Nove Gorice odprli restavracijo zdrave prehrane, prvo v Sloveniji. Po cenah naj bi bila sprejemljiva za širši krog prebivalcev, predvsem pa naj bi se restavracije za zdravo

prehrano posluževali mladi. V restavraciji, ki jo bo sofinancirala tudi mestna občina, bodo delali posebej uspo-

sobljeni kuharji, pripravljanje hrane pa bo pod nadzorom dietetika oz. zdravnika.

V OBČINI KANAL OB SOČI

VELIKO SMRTNIH PRIMEROV ZARADI AZBESTOZE

Župan občine Kanal ob Soči, Zoran Madon, ki ponovno kandidira za to funkcijo, je pred dnevi na srečanju s časnikarji navedel tudi presretno podrobnosti o posledicah onesnaževanja z azbestom, ki so ga v Industriji Salonit do pred nekaj leti uporabljali kot najvažnejšo surovino. "Pri nas umirajo moški v najlepši starosti, deset let prej kot drugod v Sloveniji", je poudaril, in dodal, "da se je zaradi predčasni smrti, ki so jih povzročile azbestoza in druge bolezni, ki so se razvile zaradi ostankov oz. usedlin azbesta v okolju,

število prebivalcev občine Kanal ob Soči v zadnjih desetih letih občutno znižalo. Upadlo je od 6.600 na 6.100 prebivalcev, pri čemer moški umirajo v starosti od 55 do 56 let". Zoran Madon je poudaril, da se bo kot župan, če bo seveda izvoljen, tudi v prihodnje "trdno boril zoper onesnaževalce okolja in podcenjevanje ekologije, zaradi česar je pri svojem delovanju že doslej prihajal v spore z Industrijo Salonit v Anhofem, ki je tradicionalno največji onesnaževalec okolja v občini Kanal ob Soči.

KNJIGE ZA IZPOSOJO TUDI V POSOŠKI DRŽAVNI KNJIŽNICI

Bralci in drugi ljubitelji knjig, ki si jih izposojajo v Goriški knjižnici Franceta Bevka v Novi Gorici, imajo pomembno ugodnost. S potrdilom, da so člani novogoriške knjižnice, si namreč lahko izposojajo knjige tudi v Posoški državni knjižnici (Biblioteca statale) v Gorici. To je objavljeno v novi zbirki Goriške knjižnice Franceta Bevka, v kateri so naznanjeni tudi podatki o osrednji slovenski knjižnici v Gorici, Slovenski ljudski knjižnici Damira Feigla, v Križni ulici 3. Omenjeno knjižnico Franceta Bevka v Novi Gorici vsak dan obišče povprečno okoli tri tisoč bralcev in drugih izposojevalcev knjig ali drugega knjižničnega gradiva.

SLOVENIJA GLEDE SVOBODE TISKA PRED ITALIJO

Glede na lestvico o svobodi tiska v posameznih državah, ki jo je objavila mednarodna organizacija Novinarji brez meja, Slovenija zavzema ugodno 14. mesto. Na prvem mestu je po mnenju omenjene mednarodne organizacije časnikarjev Finska, sledita pa ji Islandija in Norveška; ZDA, ki se bojujejo za demokracijo po svetu, pa so glede svobode tiska na 17. mestu. Italija je bila uvrščena na 40. mesto in torej po mnenju organizacije glede svobode tiska občutno zaostaja za Slovenijo. Lestvico so sestavili na podlagi petdesetih odgovorov časnikarjev, raziskovalcev in pravnikov na vprašanja o oblikah kršitev svobode tiska, od umorov, aretacij novinarjev, o cenzuri in državnih monopolih.

ITALIJANSKO PRAVO

REFORMA SODNE EVIDENCE

DAMJAN HLEDE

Ministrski svet je preteklega 18. oktobra dokončno odobril enotno besedilo zakonodaje o sodni evidenci, ki vsebuje tudi pravila za anagrafsko evidenco upravnih sankcij, ki so odvisne od kaznivih dejanj. Šlo je za nujen poseg, saj izvirna zakonodaja na tem področju sega nazaj v leto 1931. Na ta osnovni zakonski element je bila v naslednjih sedemdesetih letih vgrajena kompleksna zakonodaja (med zadnjimi zakoni, ki so nanj vplivali, velja omeniti tistega, ki je uvedel kazensko sposobnost mirovni sodnikov in tistega, ki je uvedel upravno odgovornost podjetij), ki je - tako kot na drugih področjih - kompromitirala jasnost pravil.

Sodna evidenca predstavlja skupek podatkov, ki se tičejo sodnih ukrepov tako civilne kot kazenske narave ter upravnih ukrepov, ki so z njimi povezani. Mednje spadajo npr. dokončni kazenski ukrepi, vključno s pogojno prekinitvijo kazni, osebni in premoženjski varnostni ukrepi, amnestija, pomilostitev, rehabilitacija mladoletnikov, interdiktija, onesposobitev, itd. Enotno besedilo ne samo koordinira obstoječo zakonodajo na tem področju, ampak prinaša tudi precejšnje novosti. Mednje gre uvrstiti spremembo postopka za vpis v sodno evidenco, ki bo odslej telematske narave. Predvidena je uvedba nekega identifikacijskega kodeksa, ki se bo istovetil, kjer bo to mogoče, kar z davčno številko. Predvi-

dena je razširitev uradov, ki bodo pristojni za izdajanje potrdil. Možno bo prositi za podatke o vpisih, ki se tičejo prosilca, ne samo v mestu, v katerem je bil postopek vpisan, ampak tudi kjerkoli drugje. Potrdila bodo izdana takoj in ne več, tako kot sedaj, šele po štirih ali petih dneh. Vsa ta določila bodo načelno vstopila v veljavo takoj, ko bo vstopil v veljavo zakon, brez prehodne faze, razen slučajev, v katerih bo informatizacija zahtevala kompleksnejše postopke prilaganja.

Kot rečeno, so v enotno besedilo vključena tudi določila o anagrafski evidenci upravnih sankcij, ki so bile odrejene podjetjem ali upravnim osebam, v skladu z novo zakonodajo, ki določa njihovo upravno odgovornost v primerih, ko so imele korist od nekaterih kaznivih dejanj, kot so npr. podkupovanje, izsiljevanje, prevara in razna kazniva dejanja trgovinskih družb.

GORIŠKA

RAZISKAVA EU O DRUŽBI PRI NAS

O ODNOSIH MED GORICO IN NOVO GORICO

V dvorani pokrajinskega sveta Goriške pokrajine sta bila v četrtek, 24. oktobra, predstavitev srečanje in razprava o evropskem raziskovalnem projektu na temo "Gorica-Nova Gorica. Identiteta, jezik in čezmejni odnosi v procesu evropske integracije". Srečanje je priredil Oddelek za družbene vede (Univerza v Trstu) s sodelovanjem goriške pokrajinske uprave, Mestne občine Nova Gorica in občine Gorica.

"Prav gotovo je najbolj razveseljivo dejstvo, ki ga lahko povemo pred zaključkom triletne raziskave, to, da so mladi iz Gorice in Nove Gorice, in to tako Slovenci kot Italijani na obeh straneh državne meje, za razliko od svojih evropskih vrstnikov drugih sorodnih raziskav, izraziti Evropejci, pravzaprav pravi 'evropeisti', ki se zavzemajo za presežanje vsakršnih meja, tako narodnih, državnih kot tudi drugih. Jasno je, da ne moremo povedati, če je to samo mit ali stvarno zavzemanje za Evropo in njene vrednote, a njihovi kolegi vzdolž nekdanje železne zavesa so veliko večji evroskeptiki!" je dejal prof. Emidij Susič s tržaške univerze, ki je s kolegom lingvistom prof. Augustom Carljem predstavil prve izsledke evropske raziskave o življenju in sodelovanju na meji.

Raziskava, ki je evropskih razsežnosti in jo finančno podpira EU, ima namen osvetliti obmejne stvarnosti vzdolž nekdanje meje med Zahodom in socialističnim svetom, svet ob meji, ki smo ji do nedavnega rekli železna zavesa. Univerza iz Trsta sodeluje v širši raziskavi, v katero so vključene še univerze iz Veli-

ke Britanije, Nemčije, Švice in Avstrije. Proučujejo stvarnosti ob meji: Goerlitz-Zgorzelec (na nemško-poljski meji), Bernstein-Vejprty (na nemško-česki meji), Moschen-dorf-Pinkamindszent (na avstrijsko-madžarski meji), Eisenkapel/Železna kapla - Jezersko (na avstrijsko-slovenski meji) in, kot poseben primer, skupnosti na meji med Turingijo in Bavarsko (na nekdanji meji med zahodno in vzhodno Nemčijo). Tržaški univerzi so zaupali raziskavo večjezične stvarnosti Gorice in Nove Gorice.

Prof. Susič in prof. Carli, prvi sociolog, drugi lingvistoglotolog, sta povedala, da je raziskava nevsakdanja in je predvsem kakovostno naravnana, se pravi, da raziskovalci opravijo z anketiranimi izjemno dolge pogovore, v katerih zvedo za njihove življenjske zgodbe, iz katerih pride najbolj do izraza dejanska stvarnost Gorice in Nove Gorice, in to tako na kulturnem, jezikovnem, narodnem kot seveda tudi na vseh drugih področjih, ki se tičejo javnega in osebnega življenja ob meji. Tako so v Gorici na magnetofonski trak posneli predstavnike treh generacij v italijanskih in slovenskih družinah, medtem ko so v Novi Gorici izpraševali prav tako predstavnike treh generacij več slovenskih družin.

"Razočarali vas bomo, a kakih posebnih, novih podatkov vam ne moremo dati, lahko pa povemo, da smo ugotovili, kako je še danes tako v Gorici kot Novi Gorici prisotna polpretekla zgodovina, pravzaprav nacionalistično in politično obarvani vzorci zgodovine iz obdobja fašizma,

druge svetovne vojne in partizanstva. Gre za miselne vzorce, ki jih vsaka skupnost drugače dojema, razlike so in ostajajo otipljive," je povedal prof. Susič.

Prof. Carli pa je spregovoril o odnosu do jezika, ki največkrat tudi označuje narodno identiteto v Gorici in Novi Gorici, in povedal, da je iz raziskave razvidno predvsem to, kako se med mladimi vse bolj uveljavlja angleščina kot sredstvo sporazumevanja, medtem ko italijanski anketiranci potrjujejo splošno znano dejstvo, da "se slovenščine ne čujejo učiti predvsem zato, ker to jim ni potrebno, saj Slovenci itak znajo italijanščino." To seveda kaže na podcenjevalni odnos do slovenske narodne manjšine. Prof. Augusto Carli je tu pokazal na kritično točko sožitja med slovensko narodno manjšino in večinskimi narodom in je dejal, da bi edina pot do resničnega sožitja in boljšega medsebojnega poznavanja bila v "večjezičnem opismenjevanju, novem in temeljitem večjezičnem učenju", kar bi po njegovem mnenju, da "bi se morali ob meji vsi učiti vsaj nekaj let obeh jezikov, italijanskega in slovenskega, kajti prepričan sem, da je stotisočkrat bolje poznati vsaj nekaj jezika svojega sosesa, kot pa znati odlično angleško."

Sledila je debata. Raziskovalci so povedali, da je to samo eno izmed prvih srečanj z javnostjo, saj je namen predvsem "učiti ljudi ob meji, da je komunikacija potrebna v obe smeri". Srečanja v Gorici se je udeležila tudi konzulka republike Slovenije v Trstu Lea Stančič.

JUP

V ZDA S TREBUHOM ZA KRUGHOM

BLEDOLIČNEŽI IGRAJO KOŠARKO (1)

ANDREJ ČERNIC

V skritih sanjah vsakega profesionalnega košarkarja nedvomno kraljuje ameriška liga NBA, najkakovostnejše košarkarsko tekmovanje na svetu. Glede na igralški kader monopolizirajo ligo NBA afroameriški košarkarji. Evropejcem so bila vrata ameriške košarke dalj časa zaprta, ker so bili "bledoličneži" s stare celine prekrhki za izredno moško igro v ZDA ter tehnično premalo podkovani. Evropejci so neutemeljenost stereotipa na svoj račun začeli dokazovati v 80-ih letih. Takrat je v ligi NBA začel zelo uspešno nastopati Hrvat Dražen Petrović. V košarkarsko Meko so malo za njim romali še drugi Evropejci: Vlade Divac, Arvidas Sabonis, Toni Kukoč, Detlef Schrempf. Danes so najvidnejši evropski predstavniki že omenjeni Divac, Kukoč in Sabonis ter mlajša Peja Stojaković in Dirk Nowitzki.

BOŠTJAN NACHBAR: NEPOSREDNA ZVEZA LAŠKO-TREVISO-HOUSTON

Na košarkarskem Olimpu imamo svoje predstavnike vsekakor tudi Slovenci. Prvi se je z ameriški zvezdniki pomeril Marko Milič, ki se v ZDA ni znašel in se zato po nekaj sezonah vrnil v Evropo. Danes onkraj velike luže zastopajo slovenske barve trije košarkarji: Boštjan Nachbar, Rašo Nesterović in Primož Brezec.

Najprej bomo spregovorili o najmlajšem izmed njih, o dvaindvajsetletnem Boštjanu Nachbarju (na sliki). Kljub temu da spada v mlajšo generacijo košarkarjev, lahko za Nachbarja povemo, da je na evropskem prizorišču izkušen in uveljavljen igralec, medtem ko je v ZDA še novinec, saj se bo v letošnjem prvenstvu prvič spopadel s težavnostjo NBA-lige. V junijskem izboru

novincev (ki velja tudi za košarkarje, ki si služijo kruh v Evropi) je bil Nachbar med "izbranci" na petnajstem mestu. Vanj je zaupalo slavno texaško moštvo Houston Rockets, ki je bilo leta 1994 in 1995 prvak v NBA ligi. Ker je bilo vseh izborov več kot sto, pomeni Nachbarjevo petnajsto mesto veliko odgovornost za slovenjraškega fanta in veliko zaupanje odbornikov iz Hustona v njegovo košarkarsko rast.

Boštjan si je zaupanje ameriških opazovalcev pridobil z izvrstnimi predstavami v prejšnjih letih. Svojo košarkarsko pot je začel v Mariboru, kjer je na visokem nivoju odigral dve sezoni (1995/96 in 1996/97). Ker se je na slovenski ravni začel močno uveljavljati, se je odločil za prestop v ljubljansko Olimpijo, edino slovensko ekipo, s katero se je lahko predstavil evropski javnosti. Ljubljanski trener Zmago Sagadin ga je pogosto puščal na klopi, zato se je Nachbar leta 1998 odločil se preseliti v beograjski Partizan. Slovenska zveza mu je to onemogočila, mladi košarkar je iz protesta zapustil mladinsko reprezentanco. Izbral si je tudi novo ekipo, drugo slovensko košarkarsko velesilo, Pivovarno Laško. V sezoni 2000/2001 je opravil odločilen korak svoje dosežane poti, odšel je v Treviso, kjer je podpisal za tamkajšnjega italijanskega prvotligaša

Benetton. Potem ko je v prvi italijanski sezoni dosegel manj pomembne rezultate, je bil lani nepogrešljiv član prve peterke zelenih iz Trevisa. V Italiji in po celi Evropi je postal eno izmed najprijetnejših košarkarskih presenečenj, saj je bil s povprečjem 14 točk in 4 skokov na tekmo večkrat najučinkovitejši gonilni motor svoje ekipe, ki se je uvrstila v polfinale Evrolige (košarkarskega pokala prvakov) in zmaga državno prvenstvo.

Nachbarja čaka sedaj še prava *Misija nemogoče*: uveljaviti se med svetovnimi zvezdami onkraj Atlantskega oceana. Njegova ekipa, Houston Rockets, sicer ne cilja na končno zmago, kljub temu pa lahko računata na nekaj nadpovprečno kakovostnih košarkarjev. V prvi vrsti je treba izpostaviti "režiserja" Steva Francisca, tehnično podkovane košarkarja z izredno vizijo igre. S tehnično izpiljenostjo se lahko pohvali tudi branilec Cuttino Mobley. Kriolo Glen Rice se na košarkarskih igriščih spreminja v "ostrostrelca", saj je izza črte za tri točke med najučinkovitejšimi na svetu. Ne nazadnje je treba omeniti še mladega Kitajca Yaa Minga, Nachbarjevega soigralca, ki je bil na letošnjih izborih poklican kot prvi novinec.

Nachbar si bo moral v pisani družini svoje ekipe najprej pridobiti zaupanje trenerja Rudyja Tomjanoviča (ki ima v žilah nekaj hrvaške krvi). Mladi slovenski košarkar si bo lahko pomagal predvsem z raznolikostjo v svoji igri: hitrost, natančnost in dobra tehnična podkovanost mu omogočajo učinkovito igro daleč od košev proti tehnično občnejšim nasprotnikom. Postavnost (207 cm, 100 kg) zagotavlja Nachbarju zadostne pogoje za uspešno fizično igro pod košema, kar je predpogoj za ameriško doživljanje košarke.

DALJE

SKGZ IN SSO / SPREJEM ZA TANJO ROMANO

PONOS ZA SKUPNOST IN ZGLED MLADIM

FOTO KROMA

Krovni organizaciji SSO in SKGZ sta v petek, 25. oktobra, na sedežu SKGZ v Trstu priredili sprejem v čast novepečeni svetovni prvakinji v umetnostnem kotalkanju Tanji Romano, članici openskega Poleta. Kot znano, je Tanja pred

kratkim osvojila svetovni naslov v kombinaciji na prvenstvu v Wuppertalu, na svojem prvem nastopu med odraslimi kotalkaricami, potem ko je prenehala tekmovati v mladinskih kategorijah. Po besedah predsednika SKGZ Rudija

Pavšiča mora Poletova prvakinja biti v ponos vsem, medtem ko je predsednik SSO Sergij Pahor poudaril njen zgled mladim generacijam. Sicer sta oba predsednika podčrtala poleg drugega tudi izjemen pomen, ki ga ima za dosego takih rezultatov, trdo in požrtvovalno delo.

Predsednik ZSSDI Jure Kufersin pa je dodatno podčrtal pomen Tanjine zlate kolajne, ki je toliko bolj pomembna, če upoštevamo težavne pogoje treniranja (pomanjkanje pokritega prostora), zamenjavo trenerja in druge okoliščine. Tanji Romano je čestitala tudi generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan, ki je posredovala čestitke slovenske ministrice za šolstvo, znanost in šport Lucije Čok, ki bo Tanjo v kratkem sprejela tudi v Ljubljani.

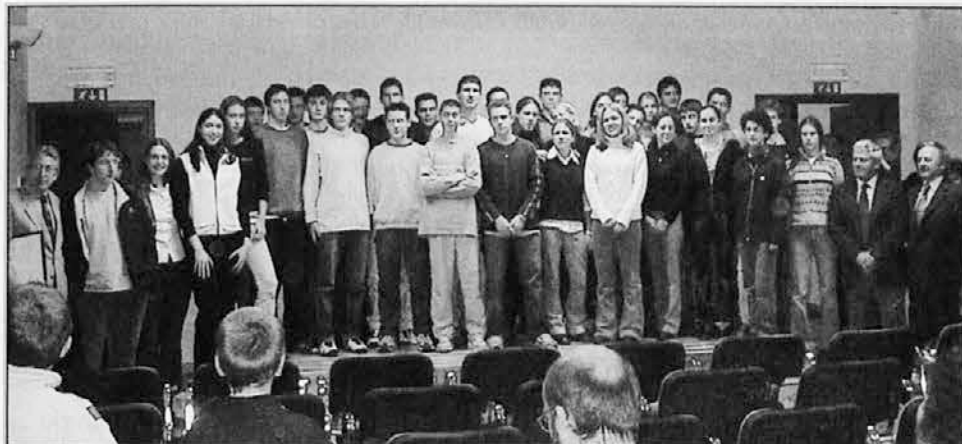
ZSSDI / NAGRADA ŠPORT IN ŠOLA

MLADI ODLIČNJAKI V ŠPORTU IN ŠOLSKIH KLOPEH

DANIJEL DEVETAK

V ponedeljek, 28. oktobra, je Združenje slovenskih športnih društev v Italiji (ZSSDI) v dvorani lepega Kulturnega doma KD Skala v Gabrjah podelilo 41 priznanj, znanih z imenom *Nagrada šport in šola*. Odličja že več let prejemajo - s finančno podporo Zadrugne kreditne banke Doberdob in Sovodnje in Zadrugne kraške banke - dijaki slovenskih višjih šol iz tržaške in goriške pokrajine, ki dosegajo vidne uspehe v šoli in hkrati v raznih športnih panogah na pokrajinski, deželni, državni ali mednarodni ravni.

Kdor je prisostvoval slovesnosti, je lahko z velikim zadovoljstvom ugotavljal, kako je naša skupnost vitalna, saj prinašajo vsestransko nadarjeni in dejavni mladi, polni zanimanj in elana, s svojimi zavidljivimi dosežki veliko svežine in zagona v našo širšo skupnost. Od njih lahko še veliko pričakujemo, saj so dragocen kapital, v katerega je vredno smotno vlagati. Predvsem lepo je videti, da se skladno razvijajo tako v duhu kot v telesu; trud, ki ga vlagajo vsako šolsko leto, trening za treningom, ta kapital samo še večja. In tokrat je bil v širši javnosti tudi priz-

nan in vsaj simbolično nagrajen.

Prav je, da navedemo imena nagrajenih. To so: Jan Antoni, Milan Bole, Eva Carli, Matteo Cigui, Martina Corretti, Danjel Crevatin, Matija Frandolič, Jaro Furlani, Nika Furlani, Simon Gergolet, Matej Guštin, Peter Hrovatin, Aleksander Kante, Ana Košuta, Martina Lisjak, Cristina Marussi, Andrej Marušič, Andrea Maticic, Boštjan Milič, Mateja Milič, Matej Nadlišek, Tjaša Nanut, Mitja Oblak, Tereza Pertot, Manuel Peteani, Saša Radetti, Martina Richiardi, Jure Rogelja, Primož Rogelja, Veronika Sancin, Olaf Simonetig, Veronika Sossa, Jan Sossi, Meta Starc, Peter Špacapan, Matteo Turco, Omar

Turco, Vlasta Ušaj, Deborah Vitez, Sandra Vitez in Maja Zavadlav.

Vsak nagrajenec je na ponedeljkovi slovesnosti stopil na oder; goriški športni in kulturni delavec Vili Prinčič, funkcionar ZSSDI, je prebral njegovo ime in v utemeljitev nagrade navedel posameznikove zasluge bodisi v šoli kot v športu. Ob toplem aplavzu, ki ga je bil deležen prav vsak, so predsednik ZSSDI Jure Kufersin, ravnatelj Zadrugne kreditne banke Doberdob in Sovodnje Miro Hmeljak ter za Zadrugno kraško banko z Opčin Vojko Petaros podelili nagrade.

Velika večina odlikovanih je s Tržaškega, še zlasti z območja Proseka in Kontovela, kjer imajo očitno posebno

dober zrak, se je na koncu poslal Kufersin. Lepo je bilo tudi videti med odličnimi študenti in športniki prav toliko glasbenikov in gledališčnikov, pa še skavtov, tabornikov in dopisnikov naših medijev.

Naše čestitke naj torej gre do prav vsem; še najbolj so lahko nad svojimi varovanci ponosni šolniki Znanstvenega in Klasičnega liceja Prešeren ter Trgovskega tehničnega zavoda Zois, saj v njihovih klopeh kar mrgoli odličnih šolarjev in športnikov. Ponosna je gotovo bila tudi svetovalka za slovenske šole v Italiji na ministrstvu za šolstvo RS prof. Andreja Duhovnik, ki je s svojo navzočnostjo podprla delo naših šolskih in športnih mentorjev.

PRESEDNIK TONDO SPREJEL JELINČIČA ZAPOZNELO DEŽELNO PRIZNANJE

V torek, 22. oktobra, je v palači deželne vlade Furlanije-Juljske krajine predsednik F-Jk Renzo Tondo izročil srebrni pečat dežele tržaškemu slovenskemu alpinistu, pisatelju in časnika Dušanu Jelinčiču. Poleg slavljenca in Tonda so se slovesnosti udeležili še generalna konzulka Republike Slovenije v Trstu Jadranka Šturm Kocjan, deželna svetovalka Bruna Zorzini Spetič, vsedrjavni predsednik italijanske alpinistične zveze Uisp Giuliano Gelci in še nekateri prijatelji. Priznanje prihaja v Jelinčičeve roke s šestnajstletno zamudo, saj bi ga bil moral

župan Roberto Dipiazza izročil občinsko priznanje krajevnima alpinistoma Sandri Canestri in Marcu Tosuttiju z obrazložitvijo, da sta kot prva Tržačana osvojila vrh himalajskega osemtisočaka (preplezala sta 8.201 metrov visoki Čo Oyu). Canestrijeva in Tosutti, sicer tudi dobra Jelinčičeva prijateljca (v spomin sta mu prinesla kamen iz baznega tabora), sta ob tisti priložnosti župana opozorila, da je kot prvi Tržačan vrh osemtisočaka osvojil Jelinčič, a jima je Dipiazza vseeno izročil priznanje.

Z izročitvijo srebrnega pečata F-Jk je bila tako poprav-

FOTO KROMA

dobiti že leta 1986, ko je kot prvi alpinist iz F-Jk dosegel vrh himalajskega osemtisočaka, 8.047 metrov visokega Broad Peaka, v okviru mešane slovensko-italijanske odprave. "Uradni" (sicer ne alpinistični) krogi so tisti dogodek v bistvu ignorirali, tako da je pred nekaj meseci tržaški

ljena 16 let trajajoča krivica (imenujmo jo kar tako), za katero so odgovorni izključno politični krogi (in tudi v tem primeru je predsednik Tondo v bistvu posegel na lastno pest), saj se med športniki take stvari na srečo dogajajo vedno v manjši meri.

15

 ČETRTEK,
31. OKTOBRA
2002

POTOPIS

OD NOVE GORICE DO SANTIAGA (1)

CAMINO FRANCES

NACE NOVAK

V tej številki začinjamo objavljati daljši potopis novogoriškega mladeniča in našega kolege Naceta Novaka, ki se je letos poleti podal na znamenito romarsko pot do Compostele.

To je gotovo najbolj znana romarska pot, ki je danes vse bolj priljubljena za ljudi vseh starosti, in kar je najbolj zanimivo, tudi za ljudi vseh veroizpovedi in narodov.

Nace Novak se je rodil Šempetru pri Gorici 3. 9. 1971. Odraščal je v Novi Gorici. Z osemnajstimi leti pa je odšel v Ljubljano, kjer j živel šest let. Študiral je novinarstvo na Fakulteti za družbene vede in pri prof. Manci Košir je diplomiral na temo potopisna reportaža. Diplomsko nalogo je naslovil "Pri Slovencih v malgaškem pragozdu", v njej pa je pisal o obisku pri slovenskih misijonarjih na Madagaskarju, kjer je bil maja 2000. Na Madagaskarju se je še posebej spoznal z misijonarjem Tonetom Kerinom, ki deluje v eni od sveta najbolj odrezanih župnij; le-ta je velika skoraj za pol Slovenije in jo misijonar zaradi nedostopnosti upravlja zvečine peš.

Nace Novak se že skoraj deset let preživlja z novinarstvom. Pisal je za Tribuno, Mag in Delo, bil štiri leta dopisnik POP TV, zadnja tri leta pa je dopisnik Slovenske tiskovne agencije za goriško in tudi čezmejno področje. Reportaže objavlja tudi v ostalih sredstvih obveščanja, kot so: Delove priloge Trip in Polet, revija Svet in Ljudje, Primorske novice ter druga, saj, tako pravi sam, "jo popiha na lepše, kadar se le da."

Upamo, da bo Nacetovo pisanje prineslo nekaj svežine in želje po slovitih romarskih poti tudi med vas, drage bralke in dragi bralci. Vse več je namreč tudi Slovencev, ki se na to dolgo pot odpravljajo peš in morda bo tudi koga izmed vas Nace s svojim pisanjem navdušil, da se boste odpravili z nahrbtnikom na več kot sedemsto kilometrov dolgo pot. Peš seveda.

(Uredništvo)

Camino de Santiago je starodavna romarska pot, ki se zaključuje v mestu Santiago de Compostela na severozahodu Španije. Prvi romarji so začeli proti Composteli peš čiti v desetem stoletju po Kr., kmalu po tem, ko naj bi tam odkrili posmrtno ostanke apostola sv. Jakoba starejšega (v španščini Santiago). Čeprav obstaja še danes več teorij o tem, kako naj bi posmrtni ostanke Santiaga prišli iz Jeruzalema na lberski polotok, in nobene med njimi ni mogoče stoddostno potrditi, je postal Santiago de Compostela kmalu po skrivnostnem odkritju najpomembnejši cilj krščanskih romarjev, takoj za Rimom in Jeruzalemom.

S papeškim dekretom iz 11. stoletja, ki je vsako leto, ko je 25. julija, na dan sv. Jakoba, nedelja, proglasil za sveto leto, je število romarjev še naraslo, saj naj bi bili romarjem, ki v tem letu opravijo romanje, odpuščeni vsi grehi, ki so jih zagrešili v življenju. Zadnje Sveto leto oz. Ano Santo ali Ano Jacobeo je bilo leta 1999, naslednje pa bo leta 2004.

Skozi stoletja je pot do Santiaga de Compostele prepeščilo na milijone romarjev z

vseh koncev Evrope. Večino je gnalo prepričanje, da bodo na Caminu našli stik z Bogom in da bodo na cilju, v veličastni katedrali, kjer so shranjeni posmrtni ostanke sv. Jakoba, odrešeni vseh grehov. Takratne romarje, ki so praviloma hodili bosi in so se na zahtevno pešpot podajali kar z domačega praga, je po prihodu v Santiago čakalo še nič manj zahtevno vračanje domov, med potjo pa so nanje prežale razbojniške tolpe.

Danes je drugače. Camino de Santiago je od leta 1987 zaščiten kot Unescov kulturni spomenik, obsega pa več poti, ki se prek Španije stekajo v Santiago. Najbolj znan in obljuden je Camino Frances, ki se začne v Baskiji, na francosko-španski meji. Poteka skozi španske pokrajine Navarra, La Rioja in Castilia & Leon, zaključuje pa se v zeleni

Galiciji. Gre za dobro označeno, 770 kilometrov dolgo pešpot, na kateri se srečujejo ljudje najrazličnejših nazorov z vseh koncev sveta. Novodobne romarje povezuje predvsem ljubezen do hoje in želja po odkrivanju novih spoznanj.

Marsikdo, ki je pot že prehodil, je prepričan, da je bistvo Camina globlji vpogled v posamez-

nikovo notranjost, saj naporno pešačenje, med katerim je pohodnik bolj ali manj sam s sabo, omogoči ponovni stik telesa z dušo, to pa se pogosto odzrcali v prepoznavanju svoje vloge in poslanstva v tem življenju. Sam bi k temu dodal še navezovanje stikov in prijateljevanje z res izjemno zanimivimi ljudmi z vseh kontinentov ter spoznanje, ki je kot nepisano pravilo veljalo med pohodniki: Daj, kar lahko daš, in vzemi, kar potrebuješ.

1. PRIPRAVE NA POT

Za znameniti Camino sem prvič zvedel že pred leti v neki časopisni reportaži, kmalu potem sem na televiziji ujel zanimiv dokumentarec in zadeva me je pritegnila, zato sem iskal naprej. Ker v slovenščini na to temo ni veliko napisanega, sem pobrskal po svetovnem spletu. Ko sem besedico Ca-

mino vpisal v iskalnik na enem od spletnih strežnikov, so se mi na stečaj odprla vrata v svet najrazličnejših podatkov o starodavni romarski poti. Več ko sem vedel, bolj mi je bilo jasno, da ne bo miru, dokler se tudi sam ne podam na pot.

Še danes mi ni povsem jasno, kaj je bilo tisto, kar me je pripravilo do tega, da se zares lotim projekta, ki ga je večina znancev ocenila kot norega. Nisem veren, do t. i. novih duhovnih gibanj sem skeptičen, kar zadeva pohodništvo, pa moram priznati, da sem bil vse do Camina bolj nedeljski sprehajalec kot navdušenec, ki vsako prsto urico izrabim za sprehod v naravo. Mislim, da je k dokončni odločitvi pripomoglo dejstvo, da česa podobnega še nisem počel. Vse skupaj sem dojel kot nov izziv oziroma preizkus. "Boš zmogel? Si dovolj močan in trmast? Ne bi šel raje poležavati na Costa del Sol, če si si že izbral Španijo kot naslednji cilj za krajši pobeg na lepše?" so bila vprašanja, ki so me grizla nekaj dni pred odhodom, ko sem z desetkilogramskim nahrbtnikom na ramenih nabiral kondicijo po hribih in gričih, ki obkrožajo Novo Gorico. Priprave so bile seveda potrebne, saj sem se moral privaditi na hojo s težkim bremenom in se dobro spoprijateljiti z novimi pohodniškimi čevlji.

DALJE

ANICA LOKAR / NOVO PRI MLADINSKI KNJIGI

URAD RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

PRETRESLJIVO PRIČEVANJE PRIMORSKE ŽENE

ce Lokar (1897 - 1976) je odisejda po predvojni revolucionarni Rusiji med slovenskimi in ruskimi revolucionarji. Lokarjeva ne opisuje zgodbe taborišč v Stalinovi Sovjetski zvezi, saj so ji bila leta prihranjena, temveč opisuje življenje v skupnosti; kljub temu da je bila po prihodu v SZ močno razočarana in pretresena nad sliko "komunistične-

nih v sibirski taborišča, ni znano, toda preživelo jih je 40, v Jugoslavijo pa se jih je vrnilo borih deset, med njimi so bili tudi Anica Lokarjeva in njena dva sinova ter tedaj že nekdanji mož Dragotin Gustinčič.

Lahko bi torej zapisali, da je bila usoda milostljiva z Lokarjevo in njeno družino, a ni tako. Knjiga, ki jo boste prebrali na dušek, saj jo je Anica Lokar, sestra pisatelja Danila Lokarja, napisala najbrž zase, je pretresljiva pripoved o predvojnih jugoslovanskih komunistih, ki so odšli v Sovjetsko zvezo, da bi tam spoznali Stalinovo strahotno podobo komunizma, našli smrt, vsi pa gotovo ponižanja in trpljenje.

Anica Lokar s sinovoma Ilijem in Jurijem v Sovjetski zvezi v letih trideset

ga raja", njeno pisanje določa ideološka čistost, zavezanost utopiji ali, kot je dejal njen sin Jurij Gustinčič, ki je mamo in očeta spremljal v Rusiji z bratom Ilijem: "Na dnu svoje duše je vedno ostala idealna komunistka." Anica Lokar je svoje spomine napisala malo pred smrtjo in to predvsem zase, kar se besedilu pozna, saj ni v njem nobenih ovinkarjenj, kar še dodatno pripomore k avtentičnosti pretresljive knjige.

Veliko zadovoljstvo nad spomini Anice Lokar je na predstavitvi v Ljubljani izrazila tudi publicistka Alenka Puhar, ki je h knjigi prispevala tehtno spremno besedo, katero priporočam v branje vsem, ki radi berejo odlično pisanje, mladim pa kot vzor pisanja, saj Puharjevo odlikuje jo klen in živ jezik, prodorna misel in izrazito iskane resnice, zavzemanje za svobodno misel.

Po prepričanju Alenke Puhar so Slovenke sicer marljive, vestne in pametne, a z neskončnim pomanjkanjem samozavesti in vztrajnosti. "To je tudi razlog, da je ženskih spominov neprimerno manj kot moških. Res je, da žensko pisanje o vsakdanjih opravkih ni posebno pomembno za usodo sveta, toda bistveno je za usodo človeka," je na predstavitvi knjige Anice Lokar dejala Puharjeva.

Spomini Lokarjeve se začno v rodni Ajdovščini, se nadaljujejo v prostoru, ki je še danes naš, se pravi v Gorici in Trstu, sežejo tudi do Dunaja in Budimpešte, v svetu, ki je bil svet vseh Primorcev pred prvo svetovno vojno in se po trpki sovjetski izkušnji končajo leta 1945, ko se vrne v Jugoslavijo.

Prihod domov iz Sovjetske zveze za Anico Lokar in njena dva sinova ter njene ga moža ni bil samoumeven. V tridesetih letih minulega stoletja je v Sovjetski zvezi živelo približno 900 Jugoslovancev. Najmanj 800 jih je bilo za časa Stalinovih čistk aretiranih, koliko jih je bilo takoj ubitih in koliko posla-

Lokarjeva je na nekem mestu v knjigi napisala, da je preostanek življenja prebila kot živ mrlič, saj ni smela spregovoriti o svoji usodi. Knjiga Od Anice do Ane Antonovne se na žalost konča z letom 1945, s poletom vojaškega aviona iz Moskve, na katerega se Anica Lokarjeva usede s sinovoma in poleti proti Beogradu. Ko letalo pristane, se Anici Lokar zazdi, da je prišla v raj.

Življenje v Ljubljani ji bo pokazalo, da tega raja ni. Preostanek življenja je preživela kot arhivarka na ljubljanski univerzi, tudi to je bilo v posmeh njeni ruski izkušnji, kjer je delala isto delo, le pod taktirko sovjetskih komunistov, ko je leta in leta pretipkavala in pretipkavala...

Po dolgih letih so spomini na voljo širšemu bralskemu občinstvu, sin Anice Lokar Jurij Gustinčič pa upa, da bo kmalu izšla tudi monografija in študija o njegovem očetu Dragotinu Gustinčiču, ki bi ovrednotila njegov prispevek k razvoju slovenskega narodnega vprašanja.

Knjiga je vredna vse naše pozornosti, saj prikazuje usodo primorskega dekleta, ki je doživelo domala vse grozote dvajsetega stoletja in je umeščena tudi v naš prostor, od koder sta Anico Lokarjevo srce in komunistična ideja odpeljala v Sovjetsko zvezo, da bi se razočarana in strta vrnila domov, kjer tudi ni bilo obljubljenega raja.

Priporočamo, berite!

JUP

JAVNI RAZPIS ZA ZBIranJE PREDLOGOV ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV IN PROJEKTOV

Republika Slovenija, Ministrstvo za zunanje zadeve, Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu na podlagi 5. člena Ustave Republike Slovenije in v skladu s Pravilnikom o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Ur. list RS, št. 66-3560/2001) Ministrstvo za zunanje zadeve, Urad Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu objavlja javni razpis za zbiranje predlogov za sofinanciranje programov in projektov Slovencev v zamejstvu in po svetu ter sodelovanja z njimi v letu 2003.

1) Naziv in sedež uporabnika proračunskih sredstev (v nadaljnjem besedilu: naročnik oz. Urad):

Ministrstvo za zunanje zadeve, Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Prešernova 25, 1000 Ljubljana.

2) Namen razpisa

Namen javnega razpisa je spodbujanje dejavnosti, ki omogočajo utrjevanje in ohranjanje narodne, jezikovne ter kulturne identitete med slovenskimi rojaki, ki živijo v tujini, njihovo medsebojno povezovanje ter ohranjanje vezi s Slovenijo.

Glede na proračunsko izpolnjevanje ustavnih obveznosti se predlogi programov in projektov za sofinanciranje s strani Urada zbirajo v dveh ločenih sklopih:

a) Programi in projekti avtohtonih slovenskih manjšin v sosednjih državah ter sodelovanje z njimi v letu 2003.
b) Programi in projekti Slovencev po svetu ter sodelovanje z njimi v letu 2003.

3) Predlagatelj in predmet javnega razpisa

Na razpis se lahko prijavi tako pravne kot fizične osebe (organizacije, samostojni ustvarjalci, društva ter njihove zveze, samostojni avtorji projektov itd.) iz R Slovenije in tujine.

Pravne in fizične osebe iz zamejstva (z izjemo Slovencev na avstrijskem Štajerskem) prijavi svoje programe in projekte osrednjim organizacijam Slovencev v zamejstvu (Svet slovenskih organizacij in Slovenska kulturno-gospodarska zveza v Italiji, Zveza slovenskih organizacij in Narodni svet koroških Slovencev v Avstriji, Zveza Slovencev na Madžarskem ter Zveza Slovencev na Hrvaškem), le-te pa usklajeno, skupno vlogo (skupaj z vsemi prijavljenimi programi in projekti - tudi tistimi, ki jih niso vvrstile v skupni predlog) pošljejo na Urad.

Predmet javnega razpisa so predlogi programov in projektov, ki predstavljajo dosežke znotraj posameznih slovenskih skupnosti v zamejstvu in po svetu ter hkrati zagotavljajo ohranjanje in krepitev slovenske identitete, predvsem jezikovne in kulturne.

Urad zbira predloge programov in projektov predvsem z naslednjih področij:

- ohranjanje slovenskega jezika,
- kulturne dejavnosti (tudi arhivske in knjižnične dejavnosti),
- mediji (internet, časopis, radio, televizija, založništvo),
- športne dejavnosti ter
- spodbujanje gospodarskega sodelovanja RS s Slovenci v zamejstvu in po svetu.

4) Načela in merila za oblikovanje programov in izbor projektov so sestavni del razpisne dokumentacije.

5) Okvirna višina sredstev, ki so na razpolago za predmet javnega razpisa

Pod A:

Okvirna višina sredstev za programe in projekte avtohtonih slovenskih manjšin v sosednjih državah ter za sodelovanje z njimi na razpisanih področjih za leto 2003 znaša 1.500.000.000 SIT. Točna višina razpoložljivih sredstev bo znana s sprejemom spremembe državnega proračuna za leto 2003.

Pod B:

Okvirna višina sredstev za programe in projekte Slovencev po svetu ter za sodelovanje z njimi za leto 2003 znaša 90.000.000 SIT. Točna višina razpoložljivih sredstev bo znana s sprejemom spremembe državnega proračuna za leto 2003.

Pod A in B:

Višino posameznega prispevka določi strokovna komisija glede na razpoložljiva proračunska sredstva in glede na merila, opredeljena v 4. točki tega razpisa. V kolikor bo vrednost vseh zaprosenih sredstev preseгла razpoložljiva sredstva, bodo pri dodelitvi imele prednost vloge, ki izpolnjujejo čim več prednostnih kriterijev in meril.

Dodeljena sredstva morajo biti v skladu s predpisi, ki določajo izvrševanje proračuna, porabljena v letu 2003.

6) Način in rok prijave programov in projektov

Razpisno dokumentacijo (obrazce za pripravo predlogov, merila za izbor projektov oz. programov ter vzorec pogodbe) zainteresirani lahko dvignejo v vložišču Ministrstva za zunanje zadeve, Prešernova 25, 1000 Ljubljana, tel. 01 478 2291 (vsak dan med 9. in 15. uro), na sedežih osrednjih organizacij Slovencev v zamejstvu ter na vseh diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v času uradnih ur. Razpisna dokumentacija je na razpolago tudi na spletni strani Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu: <http://www.sigov.si/mzz/usps/zamejstvo.doc> in http://www.sigov.si/mzz/usps/po_svetu.doc

Rok za predložitev vlog in način predložitve:

Rok za oddajo vlog tako iz točke A kot iz točke B je 25. november 2002 (velja poštni žig). Predlogi morajo biti podani na ustreznih prijavnih obrazcih, vloge pa poslana na naslov: Ministrstvo za zunanje zadeve, Urad RS Slovence v zamejstvu in po svetu, Prešernova 25, 1000 Ljubljana. Vloge se lahko oddajo na gornji naslov tudi osebno, in sicer najkasneje do 25. 11. 2002 do 15. ure. Pravne in fizične osebe iz zamejstva (z izjemo Slovencev na avstrijskem Štajerskem) pa oddajo svoje predloge osrednjim oz. krovnim organizacijam Slovencev v zamejstvu najkasneje do 18. novembra 2002.

Opremljenost vloge:

Vloge morajo do naročnika prispeti v zaprtih ovojnica, na katerih morajo biti podani:

Pod A:

- vidna oznaka: "NE ODPIRAJ"
- Prijava na javni razpis "Slovenske manjšine v sosednjih državah" za leto 2003,
- naslov naročnika - Urada,
- naziv predlagatelja ter njegov naslov na hrbtni strani ovojnice.

Pod B:

- vidna oznaka: "NE ODPIRAJ"
- Prijava na javni razpis "Slovinci po svetu" za leto 2003,
- naslov naročnika - Urada,
- naziv predlagatelja ter njegov naslov na hrbtni strani ovojnice.

7) Izbira predlogov

Postopek javnega razpisa in dodelitve prispevkov vodi ta strokovni komisija, ki ju posebej za področje Slovencev in Slovencev po svetu imenuje vodja Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Odpiranje prispelih vlog bo opravila komisija po sistemu več zaporednih odpiranj: 1. odpiranje: 26. novembra 2002, 2. odpiranje: 02. decembra 2002, 3. odpiranje: 09. decembra 2002. V skladu z 2. odstavkom 77. člena Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 66-3560/2001) odpiranja ne bodo javna. Ponudniki bodo o izidu javnega razpisa obveščeni najpozneje v roku 45 dni od dneva zadnjega odpiranja vlog. Če bo sprememba proračuna za leto 2003 sprejeta po 09. decembru 2002, bodo ponudniki o izidu javnega razpisa obveščeni najpozneje 45 dni po sprejemu spremembe proračuna.

8) Dodatna pojasnila

Vsa dodatna pojasnila in informacije dobite na Ministrstvu za zunanje zadeve, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu vsak dan med 10. in 15. uro, telefon 01 478 22 91, fax: 01 478 22 96 ter po elektronski pošti s sledečim naslovom: Urad.Slovinci@gov.si.